

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne
Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 340

Poznań, czwartek dnia 28 lipca 1932

Rok XXVII

Zamiast rozbrojenia — zbrojenie Niemiec

Konferencja rozbrojeniowa zakończyła obrady uchwaleniem ogólnej rezolucji i odroczeniem swoich prac do stycznia 1933 r.

Rezolucja nie zawiera konkretnych postanowień, raczej ustala plan dalszych prac rozbrojeniowych w Genewie. Zapowiada więc zniesienie wojny chemicznej i bakteriologicznej, zakazanie bombardowania z samolotów ludności cywilnej, wzamian za co ma nastąpić umiędzynarodowienie lotnictwa cywilnego, dalej zapowiada ograniczenie ciężkiej artylerii terytorjalnej i morskiej jak również ograniczenie istotnych sił zbrojnych, oraz przeprowadzenia zmniejszenia zbrojeń za pomocą ograniczenia budżetowego, a pozatem proponuje ustalenie stałej kontroli nad zbrojeniami państw.

Co do wysuniętych na konferencji postulatów politycznych rezolucja zajmuje stanowisko wstrzemięźliwe. „Wita” tylko z uznaniem propozycję rozbrojeniową prezydenta Hoovera o ograniczeniu sił zbrojnych o jedną trzecią. Francja ma tę satysfakcję, że uznano słuszność jej tezy o wzajemnej zależności poszczególnych rodzajów zbrojeń, oraz o konieczności uwzględnienia położenia każdego państwa z osobna. Rezolucja wprowadziła poza to pojęcie istotnych sił zbrojnych kraju, rozumiejąc przez nie nie tylko siły oficjalne, ale formacje pół-oficjalne i tajne.

Uchwała była wynikiem narad Francji, Anglii, Stanów Zjednoczonych, Japonii i Włoch. Poprawki wprowadzone przez inne państwa do rezolucji były minimalne. Ale nie treść rezolucji jest rzeczą najważniejszą. Treść ta stwierdza, że konferencja po półrocznej pracy nie mogła dojść do konkretnych wniosków.

Najważniejsze wypadki zaszły, gdy przyszło do głosowania nad rezolucją na komisji ogólnej. Pierwszą sensację sprawiły Włochy. Mimo, że delegacja włoska pracowała nad tekstem uchwały i na nią się zgodziła, na komisji nagle uznała ją za niewystarczającą i wraz z ośmiu państwami wstrzymała się od głosowania. Podobno ten nieoczekiwany zwrot w taktyce Włoch w Genewie był wynikiem zmiany w rządzie włoskim usunięcia p. Grandiego i objęcia przez Mussoliniego spraw zagranicznych. Włochy dały niewątpliwie wyraz niezadowoleniu z powodu nieudania się próby izolowania w Genewie Francji, która zdołała dojść tam do porozumienia z Anglią i z Ameryką. W każdym razie Italia, owiana duchem militarnym, występuje w Genewie w obronie skrajnych posunięć rozbrojeniowych.

Jeszcze większą sensację sprawił delegat niemiecki, p. von Nadorf, który, poparty przez Sowietów, wypowiedział się przeciw rezolucji, oświadczając, że nie uwzględnia ona niemieckiego postulatu w sprawie równości zbrojeń. P. von Nadorf oświadczył, że jeżeli prezydjum konferencji

Dwie wojny w perspektywie?

Na Dalekim Wschodzie wciąż wre — Walki z powstańcami — Ostra nota rządu chińskiego pod adresem Japonii — Ataki komunistycznych oddziałów

London, 28. 7. (Tel. wł.) Jak donoszą z Szanghaju, wypadki ostatnie w Chinach i Mandżurji budzą nowe zaniepokojenie.

Od szeregu dni w wielu miejscowościach północnych prowincji Chin i pogranicznych z Mandżurją doszło do nowych walk z oddziałami japońskimi. W pobliżu Tsing-Tao wydarzyły się utarczki chińskich oddziałów partyzanckich z japońską kawalerią. Później wzięły w ten udział również wojska Ciang-Suel-Janga.

Według doniesień z źródeł japońskich w środę wojska chińskie zaatakowały miejscowość Sui-Czung, położoną na linii kolejowej pomiędzy Ting-Czao a Szank-Hai-Wan. Atak odparły oddziały japońskie, przyczem według niepotwierdzonych wiadomości po stronie chińskiej miało paść aż 200 ofiar na polu walki, podczas gdy Japończycy stracili tylko sześciu zabitych.

London, 28. 7. (Tel. wł.) Poseł chiński w Tokio złożył w min. spraw zagranicznych notę, protestującą przeciw dalszemu mobilizowaniu wojsk japońskich, oraz wysłaniu ich na teren toczących się obecnie walk w okolicy Tsing-Tao.

Poseł chiński zwrócił uwagę rządowi japońskiemu, że operacje przeciw oddziałom chińskim gen. Ciang-Suel-Janga poczytywanoby jako krok wojenny przeciw Chinom. W nocy swej rząd chiński domaga się natychmiastowego zaprzestania dalszej akcji zaczepnej.

Według niepotwierdzonych dotąd doniesień z Moskwy, wojskowe koła japońskie zdecydowały się na nową ofensywę na odcinku Pekin i Tien-Tsin. W tym celu ściągają się posiłki. W niektórych miejscach walki toczą się już od kilku dni.

nie uwzględni w czasie swoich jesiennych prac postulatu niemieckiego, Rzesza nie weźmie udziału we wznowionych obradach konferencji rozbrojeniowej. Słowem — ultimatum. Delegat Węgier, hr. Apponyi, przedstawiciel starej szkoły dyplomatycznej, poparł postulat równości zbrojeń, ale w formie bardziej ogólnikowej i dyskretnej. Jemu też tylko odpowiedział p. Herriot, przeciwstawiając postulatowi równości zbrojeń, postulat równości bezpieczeństwa. O mowie p. v. Nadorfego p. Herriot nie wspominał ani słowa.

Co znaczy w praktyce teza niemiecka o równości zbrojeń? Minister Reichswchry, gen. Schleicher, wyjaśnił to z cynizmem w ostatnim swem przemówieniu, oświadczając, że wobec „braku nadziei”, by wszystkie państwa tak się rozbroiły, jak Niemcy są „rozbrojone”, Rzesza musi uzyskać takie samo prawo do zbrojeń, jak inne państwa. Przeciwdstawiając się tezie francuskiej o bezpieczeństwie, gen. Schleicher wystąpił z opinią, że to Niemcy myśleć muszą o swoim bezpieczeństwie, a nie Francja, która jest zabezpieczona. Tymczasem Francja myśli nie tylko o swoim bezpieczeństwie, ale o bezpieczeństwie wszystkich państw, a zwłaszcza tych, prze-

Paryż, 28. 7. (PAT). Ag. Rengo donosi, że z powodu częstych ataków oddziałów komunistycznych wzdłuż południowego odcinka linii kolejowej Pekin—Hankou panuje nastrój wielkiej niepewności. Celem przywrócenia normalnych stosunków rząd chiński wysłał tam 4 dywizje, lecz stłumienie powstańców jest bardzo utrudnione.

Mobilizacja w Boliwji i Paragwaju w związku z zatargiem o Grand Chaco — Wojowniczy nastrój

Buenos Aires, 28. 7. (Tel. wł.) Zatarg boliwijsko-paragwajski przybiera coraz groźniejsze rozmiary. Obustronnie rozpoczęto przygotowania do powszechnej mobilizacji.

Głównym przedmiotem sporu jest teren graniczny Gran Chaco. O ile ten spór nie będzie załatwiony w najbliższym czasie ugodowo, może wybuchnąć nowa wojna.

Z Paragwaju donoszą, że rząd narazie nie myśli o żadnych krokach wojennych i podejmie je dopiero w ostatecznym razie, gdy wymagać tego będzie obrona interesów krajowych, a zwłaszcza granicy, w razie zaatakowania jej przez Boliwję.

Według dalszych doniesień min. spraw zagranicznych Boliwji w ciągu

dnia dzisiejszego przybył do Santiago di Chile, celem odbycia konferencji z władzami chilijskimi. Prosił je o poparcie i pośrednictwo celem pokojowego załatwienia obecnego zatargu.

Miejscowość Maczeng, położona o 60 mil na połudn.-zachód od Hankou została zajęta przed kilku dniami przez armję komunistyczną, co zagraża również połudn. odcinkowi linii kolejowej Pekin—Hankou.

Jak donosi gazeta „Niticias Gracias” opinia publiczna w Boliwji jest bardzo roznamietniona wskutek ostatnich kroków rządu paragwajskiego. Ogólnie przeważa mniemanie, że należy natychmiast wystąpić orężnie przeciw nieprzyjacielowi. Rząd boliwijski ściągął na granicy paragwajskiej około 10 000 żołnierzy, których skierowano do Gran Chaco.

Paragwaj ze swej strony również zmobilizował część młodszych roczników. Ponadto pod broń zgłosiło się już szereg formacji ochotniczych.

Echa skazania na śmierć Gorgułowa

Paryż, 28. 7. (Tel. wł.) Wyrok w procesie przeciw mordercy prezydenta Doumera wywołał ogólne zadowolenie.

W ostatnim słowie skazany sam prosił o karę śmierci, tuż jednak przed ogłoszeniem wyroku wykazywał bardzo silne podniecenie. Po publikacji wyroku Gorgułow był zupełnie złamany i ogromnie zdenerwowany. Chcąc

jednak wywołać wrażenie, że pada ofiarą niesprawiedliwości, zawołał:

„Niema sprawiedliwości na świecie! Już przed śmiercią prokurator pozabawił mnie czci i honoru. Muszę zginać jednak, jeżeli mam umrzeć, to proszę o śmierć przez rozstrzelanie.”

Paryż, 28. 7. (PAT). Po ogłoszeniu wyroku śmierci Gorgułow wstał i powiedział, iż był dobrym żołnierzem rosyjskim, walczył dla sprawy Francji i należy go rozstrzelać jak żołnierza na polu chwały.

Obrońca oskarżonego oświadczył: „Nazajutrz po wyroku dowiemy się, kto z nas miał rację: prokurator, czy ja”.

Czyniąc aluzję do autopsji Gorgułowa przewodniczący zamknął proces, dając 3 dni dla wniesienia apelacji.

Amerykański przyjaciel Polski

Gdynia, 28. 7. (Tel. wł.) Ponownie przybył do Polski profesor sławistyki Columbia University w New Yorku dr. Artur P. Coleman z małżonką. Dr. Coleman po zakończeniu nauk na uniwersytecie w New Yorku i uzyskaniu doktoratu, kolejno studiował w Pradze Czeskiej, Krakowie i Beogradzie, specjalizując się w językach polskim i czeskim. Od kilku lat dr. Coleman prowadzi seminarjum języków słowiańskich na Uniwersytecie Columbia, największej uczelni Stanów Zjednoczonych.

Prof. Coleman należy do wypróbowanych przyjaciół naszych i jest stałym współpracownikiem mies. Poland-America, wydawanym przez Fundację Kościuszkowską i ks. Kolbucha w New Yorku. Interesuje się specjalnie Pomorzem i zagadnieniem morskiem.

Prof. Coleman wraca z Z. S. S. R., dokąd wyjechał na zlecenie fundacji Rockefellerowskiej, a obecnie zwiedza Pomorze. Do Gdyni przybędzie 31-go lipca na „święto morza”. S. B.

Wyszkolenie armji niemieckiej

Wyszkolenie armji niemieckiej jest bardzo staranne.

W pułkach piechoty, kawalerji i artylerji rekrutów w szkoli się w bataljonach, szwadronach i baterjach wyszkolenia. Tu odbywa się szkolenie podstawowe przez 6 miesięcy i dopiero po upływie tego czasu rekruci zostają wcieleni do pododdziałów pułku. We wszystkich innych rodzajach broni, które nie posiadają specjalnych pododdziałów wyszkolenia, jak bataljony saperów, dywizyjny samochodów, taborów, łączności, rekruci zostają wcieleni bezpośrednio do pododdziałów liniowych i tamże są szkoleni.

Wyszkolenie tak formalne, jak i taktyczne jest postawione na bardzo wysokim poziomie. Szczególny nacisk kładzie się na możliwie najlepsze wyszkolenie i wychowanie pojedynczego żołnierza i małych zespołów.

Oddziały wyszkolenia dają wyszkolenie podstawowe zasadnicze. — Dalsze szkolenie odbywa się w oddziałach liniowych. Tutaj ma się szeregowiec w pierwszych 3 latach wydoskonalić we wszystkich dziedzinach swego rodzaju broni.

Następne 3 lata wyszkolenia w klasie wyższej są poświęcone specjalizacji szeregowców zdolniejszych i doskonaleniu pozostałych. W tym też okresie dochodzą nauki cywilne.

Poza tem organizowane są specjalne kursy, mające na celu szkolenie w innych broniach (np. kursy artyleryjskie dla piechoty, kursy karabinów maszynowych dla artylerji), wreszcie kursy saperskie, łączności, gazowe dla wszystkich rodzajów broni i służb.

Wyszkolenie podoficerów odbywa się zasadniczo również w pułku i również z podziałem na klasy wyszkolenia, zależnie od osiągniętego stopnia wyszkolenia. — Specjalny nacisk przy wyszkoleniu podoficerów jest położony na wyrobienie samodzielnego i myślowych dowódców najniższych stopni, a więc drużyny (grupy bojowej) i plutonu, u starszych podoficerów nawet do wódzów kompanji. — Niezależnie od tego odbywają się kursy dla podoficerów, mające na celu wyszkolenie ich w różnych specjalnych dziedzinach broni i służb.

Dbalność Niemców o posiadanie wybitnych podoficerów, a w szczególności wzorowych, wykształconych, poważnie do swych obowiązków przygotowanych starszych sierżantów, czyli sierżantów-szefów, tych najważniejszych pomocników dowódców pododdziałów w zakresie gospodarki, toku służby i zewnętrznego wyglądu żołnierza — jest nadzwyczajna.

Uzupełnienie korpusu oficerów Reichswehry i wyszkolenie podchorążych przedstawia się następująco:

Kandydat na oficera, zasadniczo winien posiadać maturę 9-klasowego gimnazjum. Wstępuje on do pułku i służy jako zwykły szeregowiec pięć kwartałów. W tym czasie składa egzamin na aspiranta oficerskiego („Fahnenjunker-Prüfung”); jest to egzamin czysto wojskowy, teoretyczny i praktyczny. Do egzaminu powołują kandydatów inspektorowie broni. Ci z pośród kandydatów, którzy zdali egzamin najlepiej, otrzymują świadectwo i nominację na aspiranta („Fahnenjunker”) według kolejności, ustalonej na zasadzie osiągniętych stopni. Równocześnie zostają mianowani starszymi szeregowcami, poczem dowódca pułku proponuje inspektorowi szkolnictwa powołanie ich na pierwszy rocznik szkoły oficerskiej. — Aspiranci, którzy mają być komenderowani do tej szkoły, nie mogą mieć przekroczonego 25 roku życia.

Pierwszy rocznik szkoły oficerskiej jest wspólny dla aspirantów wszystkich rodzajów broni — i to w szkole piechoty w Dreźnie. Kończy się on egzaminem na podchorążego („Fähnrich”). Nominacji dokonywa minister. Pułki muszą na ten awans swoich aspirantów wyrazić zgodę.

Drugi rocznik szkół oficerskich odbywają podchorążowie w szkołach oficerskich swego rodzaju broni, więc w szkole piechoty w Dreźnie, w szkole artylerji w Jüterbog, w szkole kawalerji w Hanowerze i w szkole saperów w Monachium.

Drugi rocznik szkół oficerskich kończy się egzaminem na oficera. Po złożeniu tego egzaminu następuje awans przez ministra na starszego podchorążego („Oberfähnrich”). Odpowiednie wnioski przedkładają ministrowi komendanci szkół po uzyskaniu zgody danych pułków. Starsi podchorążowie wracają do swoich pułków. Awans ich na podporuczników następuje po wy-

borze na oficera przez korpus oficerski pułku na wniosek dowódcy pułku przez ministra Reichswehry.

Wybór na oficera następuje dopiero po 2-miesięcznej conajmniej służbie liniowej w pułku. Podczas wyborów muszą zostać odczytane: 1) świadectwo i opinja szkoły, 2) świadectwo moralności i opinja służbowa dowódcy kompanji za czas służby w kompanji po ukończeniu szkoły, 3) wyciąg z ewidencji personalnej, 4) pisemne oświadczenie danego st. podchorążego, że nie ma długów, 5) ewentualne uzasadnienie zastrzeżenia i sprzeciwu.

W wyborach biorą udział wszyscy oficerowie pułku. Wybory są tajne, a uczestnicy są obowiązani do przestrzegania w tych sprawach ścisłej tajemnicy.

Dalsze szkolenie oficerów odbywa się zasadniczo w pułkach przez t. zw. zajęcia oficerskie, wykłady, ćwiczenia aplikacyjne na mapie i w terenie, prace zimowe na różne tematy — poza tem na specjalnych kursach. Przed awansem na kapitana obowiązuje egzamin specjalny przy dowództwie dywizji („Wehrkreissprüfung”), którego celem jest z jednej strony zmuszenie oficera do pracy naukowej przez przygotowanie się do tego egzaminu, z drugiej strony ujawnienie zdolniejszych oficerów.

Szkolenie oficerów starszych t. j. kapitanów i oficerów sztabowych odbywa się tak samo jak oficerów młodszych z jednej strony w pułkach przez prace zimowe, ćwiczenia aplikacyjne, w okresie zimowym gry wojenne, ćwiczenia taktyczne w terenie i podróże

taktyczne, z drugiej strony przez kursy specjalne.

Szkolenie oficerów sztabu generalnego jest specjalnie wzbronione przez traktat wersalski. Tem niemniej odbywa się ono planowo i od wielu lat, lecz z zachowaniem pewnej ostrożności dla zachowania tajemnicy.

Dla wyższych dowódców odbywają się kursy informacyjne i gry wojenne w kierownictwie wojska w Berlinie, jak również podróże taktyczne i krajoznawcze zwłaszcza na pograniczu.

Wszelkie niemieckie regulaminy i podręczniki podkreślają bardzo silnie, że wyszkolenie Reichswehry ma za zadanie:

- 1) indywidualny rozwój żołnierza (rozwój charakteru i siły moralnej),
- 2) wyszkolenie jaknajwiększej ilości dowódców wszelkich stopni od najniższych począwszy („Unterführer”),
- 3) wyszkolenie oddziałów wszystkich rodzajów broni, począwszy od oddziałów najmniejszych, we współdziałaniu z bronią inną;
- 4) wyszkolenie wojska w użyciu broni zakazanych przez traktat wersalski przy pomocy modeli drewnianych tych broni lub przy pomocy improwizacji.

W ten sposób w cyklu artykułów przedstawiliśmy zarys organizacji i obecnego stanu niemieckich sił zbrojnych. Streszczając nasze wywody, podkreślić należy, że Reichswehra szkolona jest przy wszystkich nowoczesnych rodzajach broni, we wszystkich formach nowoczesnej wojny ruchowej z przewagą form działań zaczepnych i że wyszkolenie tak pojedynczego żołnierza, jak jednostek małych i wielkich jest postawione na poziomie bardzo wysokim.

MARS.

O polsko-sowieckim pakcie nieagresji

Opinie rumuńskie

Bukareszt, 28. 7. (PAT.) Dzienniki poświęcają dłuższe komentarze podpisaniu polsko-sowieckiego paktu o nieagresji. Organ stronnictwa liberalnego „Viitorul” pisze:

„Nawet komunikat min. spraw zagranicznych zdradza pewien całkowite uzasadnienie niepokój, jaki wywołuje opinia rumuńska wobec postępowania Polski, z którą łączy nas nie tylko formalnie obowiązujący sojusz, lecz również wiele wspólnych interesów we wszystkich dziedzinach polityki międzynarodowej. Nie można zaprzeczyć, że przez podpisanie paktu w znanych ogólnie okolicznościach, tradycyjna przyjaźń i niezachwiane zaufanie między dwoma narodami narażone zostały na poważny szwank. Pragniemy jednak wierzyć, że urzędowe wyjaśnienia potwierdzą czyny, że Polska dotrzyma całkowicie swych zobowiązań i nie zaryzykuje paktu bez uprzedniego zawarcia układu między Rumunją a Sowiecami. W ten sposób ura-

towność, a może nawet skonsolidowano sojusz polsko-rumuński, który dał już dowody, iż jest jednym z najpotężniejszych instrumentów pokoju w wschodniej Europie”.

Niezależny „Adverul” pisze: Wiadomość o podpisaniu paktu nie wywrze dobrego wrażenia w opinii rumuńskiej. Ogłoszony przez rząd rumuński komunikat jest oczywistym dowodem pragnienia uniknięcia wszystkiego, co mogłoby rzucić najcięższy cień na stosunki obu krajów. Wszelka usługa, oddana na rzecz pokoju Polski jest dla nas również korzystna i nie chcielibyśmy nigdy zmącić zadowolenia sojuszniczy z powodu aktu, od którego oczekuje się tak doniosłych konsekwencji i tak wielkiego znaczenia dla jej prestige'u. Komunikat rządu rumuńskiego wskazuje, iż jest on skłonny uczynić wszystko, na co tylko pozwolą interesy Rumunji, aby umożliwić rządowi polskiemu ratyfikację podpisanego paktu”.

Opinia francuska

Paryż, 28. 7. (PAT.) W artykule wstępnym „Temps” pisze, że podpisanie polsko-sow. paktu o nieagresji zaskoczyło niejako opinie międzynarodową. Oczekiwano bowiem, iż podpisanie tego paktu będzie uzależnione od zawarcia analogicznego układu między Rosją a Rumunją.

Polska i Rumunja, związane obowiązującym dotąd traktatem, którego celem jest zabezpieczenie wspólnej obrony przeciwko ewentualnemu napastnikowi, winny działać solidarnie na terenie dyplomatycznym. Pomimo, że polsko-sowiecki pakt o nieagresji był już od pewnego czasu sformułowany, rokowania pomiędzy Moskwą a Bukaresztem nie doprowadziły do celu ze względu na trudności znalezienia możliwej do przyjęcia przez obu kontrahentów formuły w kwestji Besarabji, przyłączonej definitywnie do Rumunji, a co do której Sowieci nie chcą wyrzec się swych praw.

Fakt, że Polska podpisuje pakt o nieagresji przed ukończeniem rokowań rumuńsko-sowieckich, może mieć takie konsekwencje, że w ich wyniku sprawa zawarcia rumuńsko-sowieckiego paktu stanie się bardziej delikatna. Jest oczywiście widocznym, że dyplomaci moskiewscy starali się rozłaczyć gabinet warszawski i bukareszteński, aby pierwszy związać z Sowiecami, podczas gdy co do drugiego mogliby zachować zupełną swobodę. Grę tę udaremnił fakt, że Polska podpisała wprawdzie pakt o nieagresji z Sowiecami, lecz zastrzegła sobie ratyfikację aż do chwili, gdy Rumunja będzie zabezpieczona przez zawarcie identycznego paktu z Rosją”.

sekwencji w niczem ich nie obowiązują. Warto przypomnieć o tym fakcie, w chwili, kiedy gabinet warszawski podpisał układ z Moskwą”.

Opinia polskiego ministra spraw zagranicznych

Warszawa, 27. 7. (Tel. wł.) Z okazji podpisania paktu polsko-sowieckiego o nieagresji przebywający na kuracji w Karłowich Warach minister Zaleski udzielił przedstawicielowi „Chicago Daily News” następującego wywiadu:

„Pakt o nieagresji podpisany między Polską a Sowiecami jest rozbudową paktu Kellogga czyli próbą większego urealnienia tego paktu, przystosowaną do specyficznych warunków regionalnych, panujących na wschodzie Europy. Pakty analogiczne zostały zawarte równolegle, w tym samym okresie, także między państwami bałtyckimi a Sowiecami. Zawarcie takiego paktu między Rumunją a Sowiecami jest w stanie negocjacji.

„Pakt ten rozwija pojęcie wojny jako środka polityki w sensie, przewidującym każdą formę agresji i gwałtu, i uznaje ją za akt niezgodny z postanowieniami paktu. Przewiduje on również sposób likwidacji konfliktów, które mogłyby doprowadzić do zaostreżenia stosunków pomiędzy oboma państwami i stać się źródłem konfliktów i to likwidacji przez powołanie do życia parytetowej komisji concyljacyjnej. Zrealizowania zasady arbitrażu niestety osiągnąć się nie dało.

„Pakt o nieagresji zapewnia w całej pełni ważność wszystkich dotychczasowych międzynarodowych zobowiązań Polski. W ten sposób stosunek aljansu, który łączy Polskę z Rumunją, zostaje wzmocniony przez nowy krok w kierunku normalizacji stosunków polsko-sowieckich, a w niedługiej — mam nadzieję — przyszłości skompletowany będzie przez analogiczny pakt między Rumunją a Sowiecami”.

O równości bezpieczeństwa

W obradach nad problemem rozbrownienia i bezpieczeństwa na kongresie Unji Międzyparlamentarnej wiceprzewodniczący polskiej grupy Unji poseł Dębski przeciwstawił niemieckiej tezie równości praw w dziedzinie zbrojeń tezę równości bezpieczeństwa, które jest celem najwyższym, podczas gdy rozbrownienie jest jedynie drogą do celu. W dzisiejszych warunkach organizacji pokoju — równość bezpieczeństwa musi się opierać na bardzo zresztą względnej nierówności zbrojeń.

Mówca podkreślił dalej, że obecnie jesteśmy świadkami nie tylko wzrostu zbrojeń materialnych, jawnych lub ukrytych, lecz również wielkiego zbrojenia się moralnego niektórych narodów, których przedstawiciele wysuwają żądania możliwe do zrealizowania tylko przez wojnę. Ta akcja, podsycona kampanją prasową, jak również rozagitowaniami organizacjami społecznymi, stanowi wielkie niebezpieczeństwo. To też niezbędne jest rozbrownienie moralne. Wreszcie mówca podkreślił, że prace konferencji rozbrownieniowej wykazały, iż niemożliwością jest oddzielenie sprawy rozbrownienia od sprawy bezpieczeństwa, i że tylko powrót, w tej czy innej formie, do zasad protokołu genewskiego może doprowadzić konferencję rozbrownieniową do pomyślnego końcowego rezultatu.

Nowy wyrok uwalniający

Ostrów, 27 lipca.

Przed sądem grodzkim w Ostrowie toczyła się onegdaj rozprawa karna przeciwko rolnikowi p. Pińkowskiemu Janowi z Gorzyc Wielkich, pow. Ostrów. Akt oskarżenia zarzucał mu nielegalne zwoływanie zebrań O.W.P. w Gorzycach Wielkich. Sąd nie dopatrzył się jednak w postępowaniu oskarżonego żadnych cech przestępstwa i uwolnił go od winy i kary.

Jako świadek dowodowy stał przodownik Pułkownik, oskarżał starszy posterunkowy Michaś.

Z Klubu Narodowego

Warszawa, 28. 7. (Tel. wł.) Biuro Klubu Narodowego zawiadamia, że w poniedziałek, dnia 1 sierpnia o 12 odbędzie się posiedzenie prezydium Klubu, a o godz. 15 plenum Klubu.

Niemcy a układ francusko-angielski

Obawy niezależnej prasy francuskiej, czy układ ten nie posłuży Niemcom za bramę wypadową w sprawie rewizji granic

Paryż, 28. 7. (PAT.) Komentując komunikat min. spraw zagranicznych o przystąpieniu Niemiec do paktu zaufania „Le Temps” pisze, iż deklaracji niemieckiej oczekiwano już od kilku dni. Krok Rzeszy nie nastąpił wcześniej dlatego, że rząd niemiecki przed zajęciem stanowiska w tej sprawie chciał uzyskać pewne szczegóły i usiłował doprowadzić do tego, by przystąpienie do układu ograniczono tylko do niektórych mocarstw.

Pertinax zaznacza w „Echo de Paris”, że nie rozumie zadowolenia, panującego we Francji z powodu zawarcia paktu zaufania.

„Pakt ten — pisze Pertinax — jest poczynaniem, które ma ułatwić przeprowadzenie rewizji przedwzrostkiem klauzul militarnych przez przyznanie Niemcom równości zbrojeń, a następnie rewizji klauzul terytorjalnych”. Min. spraw zagranicznych Wielkiej Brytanji zainterpelowany w Genewie w dniu 15 b. m. nie wahał się wspomnieć o „zagadnieniach granic”, jako o przedmiocie ewentualnej konsultacji.

Pertinax nie zgadza się z argumentem Herriota, że dzięki paktowi konsultatywnemu Francja będzie wiedziała natychmiast o wszelkich żądaniach Niemiec, stawianych Wielkiej Brytanji, oraz że w ten sposób usunęło się niebezpieczeństwo zawarcia układu między Anglią i Rzeszą, który postawiłby Francję wobec faktu dokonanego. Autor artykułu zastanawia się nad tem, czy Francja nie mogłaby się skutecznie bronić przeciwko tendencjom rewizjonistycznym, pozostając nawiązaną do układu o zaufaniu i czy pakt zaufania oznacza istotnie koniec jej izolacji, jak to utrzymują niektórzy. Zdaniem Pertinaxa należy zastanowić się, czy „zakonczenie izolacji francuskiej” nie jest równoznaczne z tem, iż w odpowiedniej koniunkturze politycznej Francja będzie zmuszona wyrazić swą zgodę na koncepcje nie dające się pogodzić z jej interesami oraz z interesami sojuszników Francji.

Saint Brice wyraża zdziwienie na łamach „Le Journal”, iż przystąpienie Niemiec odbyło się dopiero po dwóch tygodniach. Przypuszcza on, że przyczyną tego należy się dopatrywać w postulatcie rewizji traktatów.

„Idea konsultacji nie jest sprzeczna z ideą rewizji — konstatuje Saint Brice. — Przeciwnie, najlepszym tego dowodem może służyć fakt, że w Lozannie Niemcy z własnej inicjatywy wystąpiły z propozycją paktu zaufania.

O pakcie z Sowietami

Warszawa, 28. 7. (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 22 wyjechał z Moskwy do Warszawy poseł polski przy rządzie sowieckim p. Patek.

P. Patek wyraził wobec licznie zgromadzonych dziennikarzy zadowolenie, że pakt przyjęto przychylnie i zaznaczył, że jest to czwarty pakt, zawarty między Rosją oraz Polską, a mianowicie: pokój ryski, protokół moskiewski Litwinowa, pakt Kellogga i wreszcie pakt o nieagresji.

Jak słysząc, p. Patek wraz z wicem. Bekiem mają się w tych dniach udać do Pikiliszek, by złożyć sprawozdanie p. min. Piłsudskiemu. (w)

Zamach na Hitlera?

Katowice, 28. 7. (PAT.) „Nowiny Codzienne” donoszą z Gliwic: Z kół narodowo-socjalistycznych wpłynęło do policji na krótko przed przybyciem Hitlera do Gliwic poufne doniesienie o planowanym na niego zamachu.

W związku z tem władze policyjne aresztowały 5 osób, rzekomych zamachowców. Rewizja domowa, przeprowadzona u aresztowanych, nie ujawniła żadnego materiału obciążającego.

Krwawe rozruchy

Berlin, 28. 7. (PAT.) Miasteczko w Turyngji Ruhla było wczoraj widownią krwawych rozruchów bezrobotnych. W czasie starcia z policją doszło do wymiany strzałów, przyczem trzech policjantów pobito i poraniono, a jeden z demonstrantów poniósł śmierć. W miejscowych fabrykach robotnicy ogłosili strajk na znak protestu przeciw postępowaniu policji.

Czem się jednak tłumaczy zmiana stanowiska Francji? Czy tem, że zbliżyła się do tezy angielskiej, czy też — odwrotnie?

W rozmowach, jakie toczyły się w Genewie między czynnikami francuskimi a niemieckimi, te ostatnie

Węgla polskie nie pójdą do Irlandji?

Berlin, 28. 7. (Tel. wł.) Zbliżone do kół oficjalnych, szczególnie do premiera de Valery, pismo irlandzkie podaje wiadomość, że rząd polski wezwał przedstawicieli przemysłu wględnie ich pełnomocników do wycofania licznych ofert na dostawę węgla dla Irlandji.

Przebywający obecnie w Irlandji pełnomocnicy polskich firm węglowych otrzymali zawiadomienie, że

miały skonstatować, że ich propozycje rewizji terytorjalnej nie mogą uzyskać wprawdzie natychmiastowego uznania, lecz z drugiej strony nie będą wyłączone z paktu zaufania, chociażby owe żądania rewizjonistyczne postawione były w odpowiedniej chwili w formie ultimatum. Po tem prawdziwym „sondowaniu” oraz po wyjaśnieniach otrzymanych w Londynie przystąpienie Niemiec do paktu zaufania nabiera, zdaniem Saint Brice, specjalnego znaczenia i nie ma już nic wspólnego z „entente cordiale”.

krok powyższy nastąpił z pobudek politycznych, gdyż — jak twierdzi wspomniane pismo, — rząd angielski wywiera nacisk na polskie koła rządowe w tym kierunku.

Od redakcji: Źródło berlińskie powyższej wiadomości każe ją przyjąć z wyraźnym zastrzeżeniem, póki nie nastąpi wyjaśnienie sprawy ze strony polskiej.

Przygotowania do „święta morza” w Gdyni

Gdynia, 28. 7. (Tel. wł.) Liczba uczestników w „święcie morza”, zgłoszonych do wczoraj wieczór, przekroczyła 25.000. Masowe kwatery urządzone będą w niezamieszkałych jeszcze domach Z. U. P. U. przy szosie Gdańskiej, w obozie emigracyjnym, w hangarach portowych i w wielkich namiotach lotniczych, które wznosi się na Grabówku i Witominie. Brygadę kawalerji Toruń, kwatruje się w okolicznych wioskach, poza miastem.

Celem wyżywienia tysięcy rzesz, sprowadzono wielkie ilości maki, mięsa i warzyw. Samych kurcząt obstalowano 3.000 sztuk. Piekarnie będą czynne w niedzielę, podobnie otwarta będzie w tym dniu chłodnia portowa, gdzie magazynuje się mięso i wędliny. Komisarjat rządu wydał nadzwyczaj surowe zarządzenia celem utrzymania cen na normalnym poziomie. Wyszynk alkoholu będzie zabro-

niony — pod grozą natychmiastowego odebrania koncesji — w niedzielę do godz. 14, do chwili ukończenia nabożeństwa i defilady.

Na Molo Rybackim wznosi się wielki ołtarz polowy, wysokości 9 metrów, oraz specjalne trybuny. Podobne trybuny buduje się na ulicy 10 Lutego, naprzeciw gmachu poczty, gdzie Prezydent R. P. odbierze defiladę.

Wczoraj rozpoczęła urzędowanie kancelaria cywilna Prezydenta R. P. i sztab dowództwa brygady kawalerji Toruń. Na ulicach panuje już teraz gorączkowy ruch, a robotnicy pracują w dzień i w nocy. Od soboty wstrzymane zostanie na kolejach polskich ruch towarowy w kierunku Gdyni. Dopuszczony będzie tylko ruch osobowy. Wagon z węglem w sobotę, niedzielę i poniedziałek będą kierowane do Gdańska. S. B.

Próby wydobywania „Niobe” na powierzchnię

Kilno, 28. 7. (Tel. wł.) Celem poczynienia przygotowań do dzwignięcia zatopionego statku szkolnego „Niobe”, oraz stwierdzenia jego położenia i wyjaśnienia niektórych tajemniczych szczegółów spuszczone dziś rano w głąb morza dwóch nurków.

Porzucono już myśl wydobywania zwłok ofiar katastrofy. Okazało się bo-

wiem, że ta myśl jest narazie nie do przeprowadzenia.

Kilonja, 28. 7. (Tel. wł.) Pracami około wydobywania „Niobe” kieruje kapitan marynarki niemieckiej Boie, który też wstrzymał z polecenia władz próby wydobywania wprawdzie zwłok zatopionych ofiar i narazie ograniczył się do przygotowań nad wydostaniem na powierzchnię samego statku.

Krzyżackie „żarty”

Katowice, 28. 7. (PAT.) Z Koźla (Śląsk Opolski) donoszą: Pomiędzy Birken a Pogorzalcem miał miejsce następujący wypadek:

Droga przejeżdżał na rowerze misjonarz Ludwik Gonzaga, który przyjechał z Brazylii i bawił w odwiedzinach u znajomych. Z przeciwnej strony szosy nadjechał samochód ciężarowy, wiozący hitlerowców do Gliwic.

Jeden z hitlerowców uderzył misjonarza tak silnie w głowę, że ten spadł z roweru. Samochód nie zatrzymując się, odjechał dalej.

Katastrofa lotnicza

Lwów, 28. 7. (Tel. wł.) Wskutek defektu silnika spadł samolot wojskowy z wysokości 150 m. Jadący nim kapral-pilot Werner oraz obserwator Turnecki zostali zabici na miejscu.

mk. niem. w dewizach 210.80 zł., gotówka 208.50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.56 do 173.82 zł., gotówka 173.22 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28. 7. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Z pożyczek państwowych poszukiwano w dalszym ciągu 5 proc. Poż. konwers. po 35½ przy większym braku materiału, oraz 4 proc. Premj. dol. po 47—; pozątem poszukiwano — bez obrotu — 4 proc. Poż. inwest. po 93 oraz 3 proc. Poż. bud. po 36½. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 8 proc. listy dolarowe 54 proc., zaś 8 proc. listy dol. amort. obracano po 52 proc. w transakcjach; 4 proc. listy zast. konwert. handlowano po 25 proc. również w transakcjach; natomiast 6 proc. listy żytnie były bez obrotu.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe również bez obrotu i notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 35½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred.
54% P.
8% listy dolarowe w zlocie amortyzacyjne
52% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziemstwa Kred.
ostempl. 25% +

(Kurs w złotych)
4% poz. premj. dolar. s. III 5 dolar. 47.— P.
Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 28. 7. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta, poznańskiego 71.3 kg (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119.1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pom. 74.35 kg. (116.4 f. w. h.); 5) jęczmienia poznań. i pom.: a) 94 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznań. i pom. 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny orientacyjne

Zyto stare	17,00—17,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	22,50—23,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień zimowy	16,00—17,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	19,50—20,00
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia 65% wł. work.	30,00—31,00
Usposobienie spokojne.	
Maka pszena 65% wł. work.	36,00—38,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	11,25—11,50
Otręby pszenne	9,75—10,75
Otręby pszenne (grube)	10,75—11,75
Rzepak	25,50—26,50
rzepak zimowy	29,00—31,00
Łubin niebieski	12,00—13,00
Łubin żółty	16,00—17,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 195 tonn, pszenicy 15 tonn, maki żytniej 60 tonn, otrab żytnich 25 tonn, otrab pszennych 35 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 7. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup
Belgia	123,75	124,06	123,44
Holandja	359,35	360,25	358,45
Londyn	31,49	31,65	31,36
Nowy Jork czek	8,923	8,943	8,903
Nowy Jork kabel	8,928	8,948	8,908
Paryż	34,95	35,04	34,86
Praga	26,41½	26,48	26,35
Szwajcaria	173,75	174,18	173,32
Włochy	45,50	45,72	45,28

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inw.	96,50	97,00
5% poz. konw.	36,00	
4% poz. dolarowa	48,25	48,10
6% poz. dol.	54,50	
7% poz. stabil.	49,50	48,63

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 71,00
Haberbusch bez kuponu za rok 1931
Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, 28. 7. 1932 r.

Pszenica march. nowy zbiór 219,00—221,00
Tendencja spokojna.
Zyto march. nowy zbiór 159,00—162,00
Tendencja: natychm. zał. słabsza, term. dostawa stała.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 159,00—171,00
Tendencja spokojna.

Owies march. 164,00—169,00
Tendencja spokojna.

Maka pszena 28,75—33,50
Tendencja spokojna.

Maka żytnia 70% 24,50—26,75
Tendencja słaba.

Otręby pszenne 11,60—11,90
Tendencja spokojna.

Otręby żytnie 10,25—10,50
Tendencja spokojna.

Groch Victoria 17,00—23,00
Groch drobny jadalny 21,00—24,00
Groch pastewny 15,00—18,00
Peluska 16,00—18,00
Bób 15,00—17,00
Wyka 17,00—19,00
Łubin niebieski 11,00—12,00
Łubin żółty 16,00—17,00
Kuchy lniae 37% 10,20—10,40
Kuchy z orzecha ziemnego 11,20—11,30
Kuchy mielone (maczka) 11,40—11,50
Wytłoki suche paryt. Berlin 9,40—9,60
Śróć Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 10,20—10,30
Śróć Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 11,00
Ziemniaki jedn. białe nowe 2,00—2,20
Ziemniaki odenwaldskie niebieskie z. zb. 2,20—2,40
Ziemniaki żółte i inne 2,50—2,80
Ogólna tendencja spokojna.

Giełdy zbożowo-towarowe.

Warszawa, 27. 7. Żyto stare 19,50 do 20, nowe 18 — 18,50, pszenica jednolita 25,50 — 26, zbierana 24,50 — 25, owies jednolity 24 — 24,50, zbierany 21 — 22, jęczmień na kaszę 19 — 20, groch polny 28 — 31, groch Wiktorja 28 — 31, rzepak nowy 32 do 34, maka pszena luksusowa 43 — 48, 0000 38 — 43, żytnia pyłowa 35 — 36, sitkawa 29 — 30, otręby pszenne szale 13,50 do 14, średnie 13 — 13,50, żytnie 11,50 — 12, kuchy lniae 20 do 21. Usposobienie spokojne.

Opinia francuska wobec konferencji genewskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Paryż, w lipcu.

Wynik obrad genewskich przyjęto we Francji z dużym sceptycyzmem. Lewica opłakuje, iż konferencja rozbrojeniowa niczego nie zmieniła w obecnym stanie rzeczy; ugrupowania umiarkowane oświadczają, że mogła się jeszcze gorzej skończyć; sąd natomiast, wydawany przez stronnictwa narodowe, jest oczywiście surowszy. Trudno się mu dziwić, jeżeli się pomyśli, iż pomiędzy państwami, które wstrzymały się od uchwalenia rezolucji, genewskiej, jest aż ośm z Włochami na czele, i że oczywiście Rosja oraz Niemcy głosowały przeciwko niej. Równocześnie wypadki postępują w Niemczech w takim tempie, że należy być przygotowanym na wszelkiego rodzaju niespodzianki. Nie dość na tem. Angielski dziennik „Daily Telegraph” podaje wiadomość, która nazajutrz po konferencji rozbrojeniowej wywołała zrozumiętą sensację, mianowicie o tajemniczym budowaniu przez Włochy potężnej floty, złożonej z 14 jednostek morskich...

W tych warunkach sprawa bezpieczeństwa dominuje — podobnie jak dominowała — nad wszystkimi zagadnieniami. Wyrazem tego stało się przemówienie posła Désiré Ferry, byłego ministra, a będącego obecnie prezesem tak potężnego stowarzyszenia, jakim jest „Zw. narodowy oficerów rezerwy”. Na kongresie tej organizacji, który odbył się w Dijon, poseł Ferry oświadczył, iż w Genewie, zdaje się, stracono z oczów doktrynę francuską, wyrażoną w memorandum o ograniczeniu zbrojeń, a opierającą się na konieczności uzyskania nowych gwarancji bezpieczeństwa. Nie nastąpiła jeszcze chwila, podkreślił poseł Ferry, zmniejszenia ponownego naszych sił zbrojnych — już zresztą zredukowanych do minimum — i osłabienia naszej zdolności defensywnej zarówno co do żołnierza, jak i co do materiału wojkowego. W Europie bowiem panuje wrzenie i nie doszliśmy jeszcze do rozbrojenia umysłów. Póki podobny stan rzeczy będzie trwał w sąsiednich państwach, Francja będzie musiała czuwać nad swym bezpieczeństwem, wykonując całkowicie swoją udziałność narodową.

Minister Paweł Boncour, który również na owym kongresie przemawiał, nie podzielał w zupełności niepokoju posła Ferry. Wyraził on raczej zadowolenie z rezultatów, osiągniętych w Genewie. Opinia natomiast narodowa zarzuca po części ministrowi wojny, iż jego ostatnia działalność w Genewie wypadła blado; natomiast silniejszymi były posunięcia premiera Herriota, związane z wysunięciem bezpieczeństwa Francji i choćby napomknięciem przez niego o tajnych zbrojeniach Niemiec.

Henryk de Kerillis, znany działacz polityczny, który odbył całą wojnę jako lotnik, będąc później dyrektorem w jednej z wielkich tutejszych firm lotniczych, wystąpił z energią przeciwko genewskiemu projektowi zniesienia aparatów lotniczych, przeznaczonych do bombardowania. Rząd francuski postawił co prawda za warunek ich usunięcia podporządkowanie lotnictwa cywilnego kontroli międzynarodowej. Tego rodzaju postawienie kwestji jest jednak tylko wprowadzeniem w błąd opinii publicznej. Nie istnieje bowiem kontrola międzynarodowa, mogąca przeszkodzić, aby samolot skonstruowany w Niemczech, mający pilota niemieckiego, uzależnionego od jakiegokolwiek firmy niemieckiej, nie odpowiedział na pierwszy sygnał mobilizacji niemieckiej, przemieniając się z cywilnego w aparat do bombardowania. Żadna policja międzynarodowa, zorganizowana na lotniskach niemieckich, nie potrafiłaby zapobiec temu niebezpieczeństwu. Nie zapominajmy zaś, że Paryż jest oddalony od granicy jedynie o 2 godz. Nikt też nie przeszkodził w danym momencie pasażerskim samolotom niemieckim zgromadzić się nad Renem, a następnie skierować się ku stolicy Francji i zbombardować ją. Jedynie obawa odwetu może powstrzymać zbrodnicze zamiary cywilnego lotnictwa Rzeszy. W tym celu Francja musi posiadać liczne formacje lotnicze, przeznaczone do bombardowania, by na atak, skierowany na miasta francuskie, móc odpowiedzieć podobnym atakiem, skierowanym na miasta niemieckie. Opinia francuska — zdaniem de Kerillis — musi być świadoma groźącego jej niebezpieczeństwa, a rząd nie powinien przychylić się do podobnych postanowień, wydających ludność cywilną Francji na łup Rzeszy.

Jeżeli echa tego zaniepokojenia spotykamy w licznych kołach narodowych, to lewica stara się, jak to często bywa, nadrobić miną. „La Volonté” insynuuje, że jeżeli Genewa nie przyniosła bardziej pozytywnego wyniku, to prawdopodobnie dlatego, że Francja trzyma się zawsze jeszcze polityki status quo wersalskiego, które traci z roku na rok coraz więcej zwolenników. Natomiast charakterystycznym jest, że „Le Quotidien” wobec pretenzji co do równości zbrojeń niemieckich oświadcza, iż w języku niemieckim oznacza to niewątpliwie przewagę armji niemieckiej nad francuską. Przeciwno tej ewentualności, powiada, posiadamy tylko zapórę w traktacie wersalskim. Stanowi on zaś jedną całość; każde wyłamanie się z ród jego postanowień mogłoby spowodować jego całkowite załamanie się; musimy się go trzymać, cokolwiek jest on wart.

Nie tak osadzają sytuację tutejsi socjaliści. Rewizja traktatu jest, jak wiadomo, jednym z ich dogmatów. P. Blum użala się, że konferencja genewska pozostawiła właściwie wszystko w zawieszeniu i obawia się, że skoro zostaną podjęte prace rozbrojeniowe, to przedstawiciele Francji gotowi są, raz jeszcze, wysunąć tęzę bezpieczeństwa jako kwestję naczelną. P. Blum też, popierając wszelkie zamiary niemieckie uważa, że opinia publiczna obecnie powinna wywrzeć nacisk na rząd, by na przyszłej konferencji zostały wreszcie zrealizowane „decyzje”, mające rozbroić Francję, gdyż, jak wiadomo, tutejsi socjaliści w myśl zasady, iż wszystko co jest antyfrancuskie, jest międzynarodowe, pracują właściwie... „dla króla pruskiego”.

W kołach narodowych coraz energiczniej określa się, iż pacyfizm i lokarnizm, ułatwiły drogę pangermanizmowi i że „briandyzm” prowadzi do „hohenzolleryzmu”. Wobec tego należy trzeźwo zapatrywać się na zagadnienia doby dzisiejszej. Ewolucja wypadków nad Renem nakazuje jak największą czujność. W czasie letnich miesięcy a zwłaszcza jesienią będą prowadzone różne rokowania dyplomatyczne; będzie też wywierana na rządzie francuskim presja w sprawie rozbrojenia. Kampanja Berlina, oparta z jednej strony o Londyn, a z drugiej o Waszyngton — wystąpienie senatora Boraha jest tego znanym dowodem — będzie starała się przygotować teren do przyszłej konferencji, czyli do zrealizowania równości zbrojeń. Jeżeli jednak szereg kwestyj nie będzie wcześniej rozpatrzony i dostatecznie przygotowany, to lepiej nie przystępować do II-go aktu konferencji genewskiej.

I. BRIARES.

raczących udział w ich wiecach i zebraniach wyborczych (kielbasa wyborcza). Ale i ten środek okazuje się mało skuteczny. Pewnego księdza, który podczas nabożeństwa odpustowego nawoływał ludność do głosowania na partję cenową, ludność przemocą zrzuciła z ambony.

Polacy, podobnie jak przy zeszłych wyborach, głosować będą na jedną listę. Myśl, żeby Mazurzy-ewangelicy utworzyli własną listę, nie została przyjęta. Uświadomienie ludności odbywa się głównie za pomocą ulotek i gazet, które się posyła w dom, lub roznosi po wsiach. Nadto Polska Partja Ludowa urządza wiece wyborcze. Wiece te odbywają się tylko w miejscowościach, gdzie istnieją prywatne szkoły polskie. Karczmarze z obawy przed „Heimadtiemstem” i hitlerowcami nie dają sal do dyspozycji Polskiej Partji Ludowej. Od czasu, jak za krwawe

wypadki na wiecach odpowiedzialna jest policja, wiece polskie odbywają się dość spokojnie. Przeciwnicy często nawet nie wchodzą do sali szkolnej, tylko śledzą przebieg wiecu pod oknami. Na wiec polski w Skajbotach, który się odbył we wtorek, przybyło aż sześciu żandarmów. Ponieważ żandarmierja ustawiła się przed wejściem do sali, ludność z obawy rozeszła się, nim nadjechali z Olsztyna mówcy. Wskutek tego wiec się nie odbył.

Wśród ludności polskiej panuje niepokój, spowodowany groźbami hitlerowców wschodnio-pruskich, którzy głoszą, że po dojściu do władzy Hitlera pierwsze 24 godziny należeć będą do nich. Hitlerowcy rzucili też w ostatnich dniach hasło: „Mit den Polen nach Warschau!” („Z Polakami do Warszawy!”).

BALTICUS.

Z życia O. W. P. w powiecie mogileńskim

Mogilno, w lipcu.

W ostatnim czasie praca O. W. P. w powiecie mogileńskim robi coraz szybsze postępy.

Dnia 23 czerwca odbyło się w salce parafjalnej zebranie nowozałożonej placówki żeńskiej O. W. P. w Mogilnie. Przy obecności 40 pań zagaił zebranie kierownik pow. kol. Barteki hasłem „Młodzi czuwajcie”. Po odśpiewaniu hymnu Młodych obszerny referat o zasadach O. W. P. wygłosił kierownik powiatowy, którego zebrane panie wysłuchały w skupieniu. Nadmienić wypada, że młoda mogileńska placówka żeńska liczy już 57 członkiń.

W tym samym dniu odbyło się o godz. 8 wieczorem w salce parafjalnej zebranie męskiej placówki Obozu Wielkiej Polski, które zagaił kol. Barteki. Po odśpiewaniu hymnu Młodych wygłosił on obszerny referat n. t.: „Kościół, naród i państwo”. Przystąpiono następnie do komunikatów, w których omawiano sprawy ściśle organizacyjne.

Dodać należy, że w poprzednią niedzielę odbyła się o godz. 6 rano w y-

cieczka do pobliskiego lasu proboszczowskiego, w której członkowie wzięli bardzo liczny udział.

Stan mogileńskiej męskiej placówki O. W. P. jest bardzo pomyślny, liczy ona bowiem obecnie 90 członków.

Dn. 26 czerwca odbyło się zebranie organizacyjne placówki O. W. P. w Parlinku, przy obecności 20 Młodych. Zagaił je kierownik powiatowy kol. Barteki, poczem odśpiewano hymn Młodych. Referat o ideologii O. W. P. wygłosił kierownik Obozu Wielkiej Polski ze Strzelna, a sprawy organizacyjne omówił kol. Barteki, poczem zebrani postanowili powołać do życia placówkę O. W. P. Kierownikiem jej został kol. Wojciechowski, sekretarzem kol. Brzeziński, skarbnikiem kol. Kranz. Członków wstąpiło 20.

Wkrótce potem odbyło się zebranie organizacyjne placówki O. W. P. w Kamieńcu, gdzie kierownik powiatowy kol. Barteki wygłosił referat p. t.: „Co są narodowcy”, wysłuchany przez zebranych z wielką uwagą. Po omówieniu spraw organizacyjnych wstąpiło do nowej placówki 20 Młodych. (m. m.)

Ojciec św. o wzniosłem zadaniu nauczycieli

(KAP.) Grupa włoskich nauczycieli szkół publicznych, będących członkami włoskiej Akcji katolickiej, ukończyła obecnie specjalne kursa, zorganizowane w Rzymie.

Zakończeniem i uroczystym ukończeniem tych kursów było przyjęcie na audjencji i Ojca św. Papież wyraził swoją radość z tego, że się znajduje w tak wielkim gronie nauczycielstwa i przypomniał czasy, gdy sam był nauczycielem, poczem mówił o znaczeniu wpływów, jakie mogą mieć nauczyciele na młode umysły, oraz o pięknej nazwie „nauczyciel”.

„Nauczyciel — Mistrz... O ile więcej przemawia do nas ta nazwa od pompatycznego określenia „profesor”. W średniowieczu, kiedy ludzie najwięcej miłowali rzeczy piękne, wielkie i szlachetne, przydawano nazwie „mistrz” wielkie znaczenie. Nie profesorzy lecz zryłki nauczyciele byli chluba uniwersytetów Bolonji, Padwy i Paryża. Miano „nauczyciela” tembardziej jest pięknem, gdyż sam Chrystus tak się nazywał, mówiąc do swych uczniów: Nazywacie mnie nauczycielem i prawdę mówicie, gdyż nim jestem. Słowo to jest cenniejsze tak wzniosłem, że samo przez się winno uosabiać wyższe aspiracje i obowiązki nauczycielstwa. Nietylko społeczeństwo, rodzina, ojczyzna i państwo oczekują wiele od nauczycieli, lecz jednocześnie i Kościół.

Wychodztwo polskie w Danji, jak nas informują, pragnęłoby również niektórych zmian na lepsze w duszpasterstwie i żywi nadzieję, że przy tej sposobności życzenia te będą wzięte pod rozwagę.

„Szczerbiec”

Ostatni nr. (14) poczytnego narodowego dwutygodnika „Szczerbiec” został skonfiskowany. Nr. 15 (2 nakład) we wstępnym artykule p. t. „Niemcy — Polska” na marginesie alarmów i manifestacji antyniemieckich wykazuje, że jedynie obóz narodowy prowadzi konsekwentną politykę w stosunku do zachodniego sąsiada w przeciwieństwie do tych, co dziś głośno krzyczą...

Art.: „Rozmowa” (aut. Albo Lapillo) jest znakomitą wskazaniem, jaka powinna być wymiana myśli pomiędzy ludźmi kulturalnymi. Art.: „Walny Zjazd Związku Oficerów Rezerwy” (p. haw.) podkreśla pośpiech obrad, w którym zginęły wszelkie ważne sprawy dotyczące Związku. P. St. Pieńkowski daje nam w art. „Zmierzch Izraela” ocenę wysoce interesującej książki pod tymże tytułem. P. Jan Bończa w art.: „Importowane trucizny” podkreśla destrukcyjną rolę ogromnej ilości filmów i literatury zagranicznej. Dział „Z Życia Młodych” obok uwag praktycznych, zawartych w art. „Technika” obrazuje zapomocą notatek z całej Polski stały wzrost i rozwój Ruchu Młodych O. W. P. Dział: „Z Kraju i ze Świata” kończy ciekawymi i nieznanymi wiadomościami o ostatni zeszyt „Szczerbca”.

Szczerbiec jest do nabycia we wszystkich kioskach Ruchu oraz u sprzedawców ulicznych. Cena pojedynczego egzemplarza gr. 40. Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Lwowska 15 — 3, tel. 856-71. Konto w P. K. O. 13 975.

Prusy Wschodnie przed wyborami do Reichstagu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Olsztyn, 27 lipca.

Walka wyborcza w Prusach Wschodnich w bieżącym tygodniu niezwykle się zapostryżyła. Z pośród partji, biorących udział w wyborach, najruchliwszą agitację prowadzi hitlerowcy. Nietylko w miastach, ale i na wsi roi się od umundurowanych agitatorów hitlerowskich. Hitlerowcy pozdrawiają i porozumiewają się znanem hasłem: „Heil Hitler!” Naciągają to hasło na swoją korzyść komuniści, którzy, widząc hitlerowca, podnoszą rękę w górę i wołają: „Heil Moskau!” albo „Heil Kortau!” (przy Olsztynie jest dom dla

umysłowo chorych pod nazwą: „Heil-und Pilegeanstalt Kortau”). Rzecz jasna, że wskutek takiej prowokacji dochodzi często do starć ulicznych między obiema partjami. Zwycięzają zwykle komuniści, ponieważ noszą stale ze sobą kamienie, któremi nęliściwie obrzucają hitlerowców.

Partja centrowa, mimo pomocy księży, walczy tym razem dość niepomysłnie. Wiece centrowe się nie udają. Zdarza się, że na wiec przychodzi ledwie parę osób. Aby podnieść frekwencję, centrowcy zaprowadzili bezpłatne obiady i kolacje dla ludzi, bio-

Kongres Eucharystyczny w Kopenhadze

Od rodaków naszych w Danji otrzymujemy wiadomość, iż w czasie od 18 — 21 sierpnia r. b. odbędzie się w Kopenhadze Kongres Eucharystyczny, na który ma przybyć również Prymas Polski J. Em. ks. kardynał Hlond.

Sprawą tą są rodacy nasi poruszeni do głębi i poprostu nie mogą się doczekać chwili przyjazdu ks. kardynała Hlonda, który jest zarazem najwyższym opiekunem wychodźstwa polskiego. Spodziewają się, że przy tej okazji będzie także oddzielne nabożeństwo polskie, na którym usłyszą słowa pociechy, których są tak bardzo spragnieni.

Gdy jedziesz na letnisko lub do miejsca kąpielowego niezapomnij zabrać

»SUGUS« owocowy miętowy

Pw 3 477-70.76

Działalność klubów czesko-polskich na Śląsku czesko-słowackim i na Morawach

Morawska Ostrawa, 27 lipca.

O dobrych stosunkach pomiędzy dwoma państwami nie zawsze decydują tylko czynniki rządzące. Wielką rolę odgrywają tu również nastroje, panujące wśród danych społeczeństw, które mogą być przyjazne albo wrogo względem drugiego państwa. Czasy dawnej tajnej dyplomacji przeżywają się, a każde państwo, układając swoje stosunki z państwem drugim, ma na uwadze nie tylko zasadnicze interesy czy to gospodarcze, czy to polityczne, ale liczy się również z nastrojem swego społeczeństwa. Dowodem tego, to szereg różnego rodzaju towarzystw, grupujących przyjaciół tego czy owego narodu, które powstają w ostatnich czasach, w poszczególnych krajach, aby propagować wzajemne zbliżenie.

Poważne miejsce w akcji zbliżeniowej zdobywają sobie systematycznie kluby czesko - polskie na Śląsku czesko-słowackim i na Morawach. Z pięciu istniejących już towarzystw tego rodzaju na tym terenie wybija się klub czesko - polski w Mor. Ostrawie, założony w roku 1929, którego zadaniem jest o tyle trudniejsze, że podjął się ciężkiej roli, pośredniczenia między miejscową ludnością polską i czeską. Antagonizm datuje się tutaj jeszcze od chwili podziału Śląska Cieszyńskiego, gdyż niektóre czynniki czeskie, bardziej szowinistyczne, nie mogą się pogodzić z obecnym stanem rzeczy i pragnęłyby wszelkimi sposobami przeszkadzać rozwojowi mniejszości polskiej. Działalność klubu zdążyła przedewszystkiem w tym kierunku, by usunąć ten rozdziew i by dwie te narodowości do siebie zbliżyć.

W przeciągu 3-letniego okresu urządził klub cały szereg odczytów o Polsce, zorganizował mnóstwo imprez czesko-polskich oraz wycieczek do Polski, interwenjował ze skutkiem w kilku wypadkach pokrzywdzenie robotnika polskiego i nawet w kilku podciąganiach politycznych, — a zwłaszcza, gdy chodzi o współpracę czesko-

polską w granicach na Śląsku, odniósł pewne sukcesy.

Jedną z główniejszych akcji, było podjęcie się ze strony klubu pośrednictwa między Polakami a Radą Narodową w Pradze w sprawie głosnej swego czasu konferencji porozumiewawczej na Śląsku czesko-słowackim. Wprawdzie nieznane są jeszcze dalsze losy konferencji, co do której zwołania Polacy okazali tyle dobrej woli, — należy jednak stwierdzić, że klub czesko-polski w Mor. Ostrawie kierował się szlachetnymi pobudkami.

Klub czesko-polski w Mor. Ostrawie liczy około 350 członków, a wielka liczba inteligencji czeskiej i polskiej, biorąca czynny udział w pracach klubu, świadczy o tem, że myśl porozumienia poczyniła na tym terenie znaczne postępy. Prezesem od założenia jest dr. Fr. Kral, znany przyjaciel Polaków, nieustraszonego działacza na polu czesko-polskiego zbliżenia.

Inne kluby czesko-polskie w Bernie, Olomuńcu, Znojmie i Wałaskiem Międzyrzeczu na Morawach propagują ideę zbliżenia i współpracy czesko-polskiej przeważnie przy pomocy odczytów o Polsce i jej dorobku kulturalnym i gospodarczym, pragnąc w ten sposób zapoznać społeczeństwo czeskie z bratnim narodem.

Należy również podkreślić, że niejednokrotnie przeciwstawiły się kluby czesko-polskie szerzonej tu przez Niemców propagandzie antypolskiej, stojąc zawsze w obronie słuszych interesów polskich. Rzecz jasna, że jest to solą w oku dla Niemców, którzy w swej prasie biją na alarm i wskazują na niebezpieczeństwo, jakie grozi ze strony czesko-polskiej niemieckiemu stanowi posiadania.

Szkoda tylko, że niektóre jeszcze czynniki czeskie niedocenają doniosłości akcji zbliżenia i, kierując się jakimiś dawnymi urazami do Polaków, utrudniają pracę tym, którzy tego zbliżenia czesko-polskiego szczerze sobie życzą. (v.)



Gen. Schleicher odczytuje przed mikrofonem swą wielką mowę polityczną, znaną już naszym Czytelnikom z wczorajszych depeesz.

średnich ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli, przedstawiciele samorządu wojewódzkiego w ilości 1/4 przedstawicieli rad szkolnych, oraz po jednym delegacie rad miejskich w miastach wojewódzkich okręgu szkolnego.

regatach. Z Chojnic pojadą do Nakła, Bydgoszczy i wreszcie do Torunia, gdzie zanoją.

Program Międzynar. Zlotu Skautów Wodnych

Międzynarodowy Zlot Skautów Wodnych zapowiada się niezmiernie interesującym ze względu na zapowiadany dość liczny udział skautów wodnych zagranicznych, wśród których ostatnio zgłosili swój udział także amerykańscy.

Międzynarodowy Zlot Skautów Wodnych, poprzedzony będzie wielkim zlotem harcerzy - żeglarzy polskich, którzy ze wszystkich zakątków kraju zjadą drogą wodną na jezioro Garczyńskie (Pomorze) na dzień 1 sierpnia, w którym to dniu przystąpią do budowy obozów.

Program zlotu polskiego jest następujący:

2 sierpnia zakończenie budowy obozów i wieczorem wspólne ognisko, 3 sierpnia uczestnicy zlotu przeprowadzą prace dla zlotu międzynarodowego a popołudniu odbędą się ćwiczenia na jeziorze, 4 sierpnia przewidziana jest próbna defilada oraz dalsze ćwiczenia na jeziorze oraz przegląd flotyli przez naczelnika głównej kwatery, 5 sierpnia odbędą się ćwiczenia i przygotowania do popisów na Złotej Międzynarodowym. W tym też dniu przyjeżdżają już skauci zagraniczni.

6 sierpnia odbędą się na jeziorze Garczyńskim próbne popisy flotyli harcerskiej oraz nieoficjalne otwarcie obozu zlotowego.

7 sierpnia zakończy się zlot polskich drużyn żeglarskich a rozpocznie się zlot międzynarodowy. Otwarcie odbędzie się bardzo uroczyste przy udziale przedstawicieli władz państwowych i harcerskich. Wieczorem zasiądą uczestnicy przy wspólnym ognisku powitalnym.

8 sierpnia rozpoczną się zawody międzynarodowe na jeziorze Garczyńskim a 9 sierpnia odbędzie się dalszy ich ciąg. Program tych zawodów wypełnią: wiosłowanie z przeszkodami, sygnalizacja, sztafety pływackie itd.

10 sierpnia odbędzie się wycieczka z następującym programem: uczestnicy zlotu wyjadą z Garczyna pociągiem w południe i w Chojnicach wezmą udział w

regatach. Z Chojnic pojadą do Nakła, Bydgoszczy i wreszcie do Torunia, gdzie zanoją.

11 sierpnia uczestnicy zlotu zwiedzą Toruń i w południe pojadą do Poznania, który zwiedzą w ciągu popołudnia. Powrót uczestników do obozu nastąpi w nocy.

12 sierpnia odbędą się w Garczynie dalsze popisy i zawody m. i. pływani z przeszkodami, sztafeta kajakowa.

13 sierpnia rano nastąpi wyjazd transportów zlotowych do Gdyni, gdzie w godzinach popołudniowych odbędą się na wysokości mola pasażerskiego popisy flotyli morskiej a wieczorem popisy przy ogniu międzynarodowym.

14 sierpnia uczestnicy zlotu wezmą udział w nabożeństwie a następnie zwiedzą port i miasto. Popołudniu na stadionie gdyńskim odbędą się popisy. Z Gdyni skauci wodni wrócą do Garczyna.

15 sierpnia w Garczynie odbędą się dalsze popisy wodne, ogłoszenie zwycięzców, wręczenie nagród, a wieczorem nastąpi uroczyste pożegnanie gości zagranicznych, którzy udadą się na wycieczkę po Polsce, rozpoczynając podróż od Gdyni.

16 sierpnia goście zagraniczni przyjadą rano do Warszawy, zatrzymując się na Bielanach w centralnym instytucie wychowania fizycznego, zwiedzą stolicę i jej zabytki, oraz wezmą wieczorem udział w rautu na ratuszu.

17 sierpnia wycieczka opuści Warszawę, udając się do Krakowa. Wieczorem uczestnicy będą obecni na przedstawieniu w teatrze.

18 sierpnia zwiedzą uczestnicy zlotu międzynarodowego Kraków, 19 sierpnia Wieliczkę, a 20 sierpnia Katowice.

21 sierpnia przyjadą goście zagraniczni do Wisły, gdzie zwiedzą zamek myśliwski Pana Prezydenta, następnie pojadą do Bucza koło Skoczowa, gdzie znajduje się pierwsza harcerska szkoła instruktorska. Stąd 22 sierpnia goście zagraniczni odjadą do domów.

Niezwykłe fundacje

Polska zawdzięcza wspaniałomyślności mistrza Paderewskiego trzy okazałe pomniki. Pierwszy — najwspanialszy — stanął w Krakowie w 1910 r. poświęcony zwycięstwom króla Władysława Jagiełły nad krzyżakami pod Grunwaldem, 15 lipca 1410 r. Drugi został odsłonięty w Poznaniu przed rokiem, poświęcony Prezydentowi Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Woodrowowi Wilsonowi, który w swym pamiętnym orędziu z dnia 22 stycznia 1917 r. opowiedział się za koniecznością odbudowania Polski. Trzeci stanął niedawno w naszej stolicy. Przedstawia „cielesne kształty szlachetnego charakteru i wzniosłej duszy wielkiego przyjaciela i rzecznika sprawy polskiej” Edwarda House'a.

List swój, którym Paderewski władze miejskie stolicy prosi o objęcie pomnika House'a, kończy się następująco: Dla przyszłych pokoleń obojętnym będzie, czym kosztem powstało to świadectwo polskiej wdzięczności: społeczeństwa, czy też jednostki. Wystarczy, iż zrodziło je polskie serce”.

Tak szlachetne umotywowanie wspaniałej fundacji zaskarbia Paderewskiemu najgłębszą miłość ogółu Narodu, to też uważać należy za nadzwyczaj szczęśliwą myśl art. rzeźb. Kazimierzy Pajzderskiej, że na płaskorzeźbie, zdobiącej północny front wielkiego pomnika wdzięczności w Pozna-

niu, a wyobrażającej stany Polski, inteligencję polską, zaprezentowała postacią o rysach i kształtach mistrza Paderewskiego.

Gdzieś, ktoś złożył 5 zł z życzeniem, by zainicjowano ogólną zbiórkę na rzecz pomnika Paderewskiego w Polsce. Ale czyż Komitet Budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu nie wyprzedził ofiarodawcy umieszczeniem postaci Paderewskiego w pięknej płaskorzeźbie Pomnika Wdzięczności? O godniejsze uczczenie zasłużonego mistrza Paderewskiego chyba trudno!

Ale wielki pomnik poznański jest jeszcze nieukończony, bo brak mu postaci Chrystusa Pana duża prof. Marcina Rożka. Doprowadzenie do końca dzieła o to zadanie najbliższe, by poznański Pomnik Wdzięczności Narodu wobec Boga jak najwcześniej, konieczne jest jeszcze w tym roku, posiadał wreszcie cały swój urok w Boskiej postaci Chrystusa Pana, ukazującego nam Swe Najświętsze Serce.

Datki na ukończenie poznańskiego Pomnika przyjmują administracje wszystkich pism polskich, lub też nadysłać je można do Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu, ul. św. Marcina 69, m. 17 za blankietem P. K. O. na konto nr. 207 470.

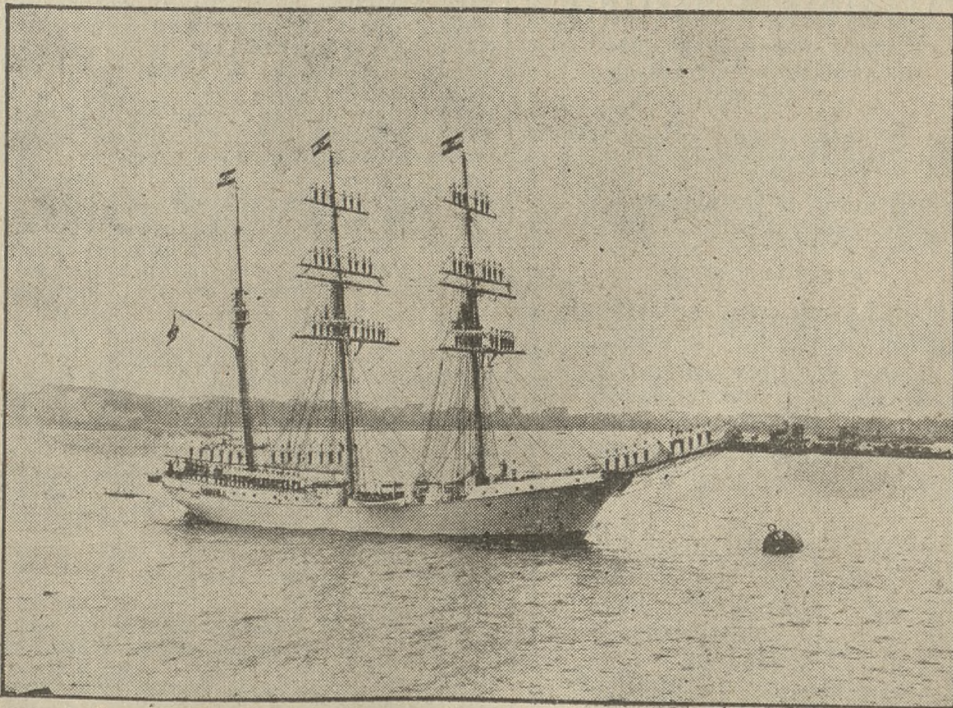
Projekt ustawy o samorządzie szkolnym

Ministerstwo wyznań religijnych i oświecenia publicznego opracowało projekt ustawy o samorządzie szkolnym. Projekt ten przewiduje organizację i wzajemne ustosunkowanie się opiek szkolnych, rad szkolnych gminnych (wzgl. miejskich), powiatowych, oraz okręgowych.

W skład opieki szkolnej wchodzić mają delegaci, wybrani przez oddziałowe zebrania rodzicielskie, kierownik szkoły, ksiądz, oraz po jednym duchownym innych wyznań, o ile w danym obwodzie szkolnym znajduje się przynajmniej 15 proc. osób danego wyznania, następnie zaś przedstawiciele nauczycielstwa Radę szkolną gminną stanowią mają: przedstawiciele wszystkich opiek szkolnych z całego

terenu gminy, przedstawiciele nauczycielstwa w ilości 1/4 przedstawicieli opieki, osoby duchowne podobnie jak w opiekach, oraz dwaj przedstawiciele samorządu terytorjalnego, delegowani przez radę gminną.

W skład szkolnej rady powiatowej wchodzić mają: przedstawiciele wszystkich pism gminnych rad szkolnych na obszarze powiatu, przedstawiciele nauczycielstwa szkół powszechnych w ilości 1/4 delegatów rad gminnych, osoby duchowne jak wyżej, dwaj przedstawiciele nauczycielstwa szkół średnich i zakładów kształcenia nauczycieli, dwaj przedstawiciele sejmików powiatowych, jeden przedstawiciel wydziału powiatowego, oraz z urzędu lekarz powiatowy lub szkolny. W skład rady szkolnej okręgowej wchodzić mają: przedstawiciele wszystkich powiatowych rad szkolnych, przedstawiciele nauczycielstwa szkół powszechnych,



Niemiecki żaglowiec szkolny „Niobe”, który onegdaj zatonął podczas naglej burzy na Morzu Północnym. Wraz z nim zginęło 60 ludzi.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Czy Wdowiak ma na sumieniu więcej zbrodni?

Przechwycenie mordercy s. p. Szumanówny na miejscu zbrodni jest wielkim sukcesem policji

W ostatnich dniach zdarzyły się tak ciekawe wypadki ujawnienia zbrodniarzy przez młode dziewczęta, że fakty te zasługują na szczególniejsze wyróżnienie.

Morderstwo s. p. Henryki Szumanówny w Swarzędzu ujawnione zostało w szczególniejszych okolicznościach. S. p. Szumanówna, mieszkająca samotnie w swej willi, miała do posługi młodą dziewczynkę 16-letnią Kujawiankę ze Swarzędza. Dziewczyna przychodziła codziennie do swej sędziwej pani i spełniała tam różne drobne posługi. Dziewczyna była przez to obeznana ze zwyczajami s. p. Szumanówny dokładnie. Krytycznej niedzieli s. p. Szumanówna wróciła z porannego nabożeństwa i nie zamknęła za sobą prawdopodobnie drzwi. Do samotnej kobiety wtargnął aresztowany — jak wiadomo — pod zarzutem morderstwa 20-letni Adam Wdowiak. Mieszkał on w sąsiedztwie i nie cieszył się dobrą opinią. Przystawił on do muru, odgradzającego sąsiednie podwórze, drabinę i przekradł się przez parkan na teren posesji s. p. Szumanówny. Tu wtargnął do mieszkania i zamknął je za sobą. Rzucił się na swą ofiarę, a gdy sędziwa niewiasta padła na posłanie bez życia, zbrodniarz z wielką pewnością siebie począł plądrować mieszkanie.

Jak zwykle, przybyła Kujawianka do mieszkania s. p. Szumanówny. Drzwi były zamknięte, a na pukanie nikt nie odpowiadał. Przejrzała dziewczyna poczęła podejrzewać coś niezwykłego i spojrzała przez okno. Przez odchyloną nieco firankę dojrzała siedzącego przy stole Wdowiaka, znanego jej z kradzieży. Często żaliła się na niego swej pani. Zaalarmowała sąsiadki, które poczęły obserwować mieszkanie, a sama pobiegła na policję i zawiadomiła o fakcie. Policja miejscowa przybyła natychmiast. Przyszedł też ojciec małej Kujawianki i był policji bardzo dzielnie pomocny. Znany wszystkim „Adam” na wołanie i groźby strzelania nie odpowiadał. Otoczono dom, otworzono okno i w chwili później policja była już w mieszkaniu s. p. Szumanówny. Leżała ona martwa na posłaniu, w mieszkaniu był podejrzany nieład. Nie pomogły wołania i wzywania. Zbrodniarz nie odzywał się. Przeszukano szafy i skrytki. Znalaziono go dopiero przy otwarciu wielkiego kufra podróźniczego. Ujawnienie mordercy na miejscu czynu jest dla miejscowej policji niewątpliwie pięknym sukcesem. Wypada jednak podkreślić zdrowy instynkt młodej dziewczyny, która roztropnością swą pomogła do ujawnienia zbrodniarza na gorącym uczynku. Ujawnienie zbrodniarza na miejscu czynu ma bowiem bardzo doniosłe znaczenie.

Mimo młodego wieku Wdowiak jest już rutynowanym przestępcą o rasowych cechach zbrodniarza. Działal

samego i zdemaskowanie go napotykało zawsze na bardzo poważne trudności.

Obecnie, po ujawnieniu zbrodniarza, opinia zwraca się przeciw Wdowiakowi z różnymi podejrzeniami. W szczególności jest on podejrzany, że dopuścił się morderstwa rabunkowego na osobie handlarki targowej s. p. Małgorzaty Mędlowskiej i jej syna s. p. Aleksandra w dniu 20 października 1930 r. Dokonana przed blisko dwoma

laty zbrodnia, mianowicie podwójne morderstwo rabunkowe w skromnym domku przy ul. Warszawskiej, nie zostało dotychczas wyświetlone. Zbrodni dokonano w biały dzień o godz. 14, a osoba mordercy jest dotychczas nieznaną.

Być może, że ujawnienie morderstwa w Swarzędzu rzuci światło rozjaśniające tę okrytą jeszcze mgłą tajemnicę zbrodni. (dl.)

„Wpływ przez Poznań“

Już jutro mija termin zgłoszeń do niedzielnego biegu, w którym mogą brać udział również niestowarzyszeni, dla których wyznaczona została osobna nagroda. Również wojskowi walczyć będą o wspaniałą nagrodę, która razem z nagrodą dla pierwszej pani, pierwszego pana i pułarem drużynowym wystawiona jest w oknie redak-

cji „Wielkopolanina“ (Św. Marcin 70). Zgłoszenia przyjmuje za opłaceniem 1 złotego wpisowego redakcja „Ilustracji Polskiej“ oraz Pozn. Okr. Zw. Pływ. na pływalni przy Drodze Dębińskiej. Start wyścigu, przypominamy, odbędzie się o godz. 12 koło łazienek miejskich. Meta zaś wyznaczona jest koło ogrodu Godurkiewicza w Szlagu.

pozamiejscowe winny stanąć o godz. 8.45 w Czerwonaku.

— **Dzielnicy Wydział Sokolice** zawiadamia, iż końcowy egzamin z dwutygodniowego kursu w Skrzyńkach odbędzie się w sobotę, 30 bm, popołudniu z działów: oświatowego, technicznego i gazownictwa. Popis gimnastyczny i oficjalne zamknięcie kursu nastąpi w niedzielę o godz. 10. Wzywa się zarządy gmin, aby postarały się o to, by jak największa liczba druhen przyjechała do Skrzynek, celem przyjrzenia się wynikom kursu.

— **Bacność Sokoli i Sokolice Okręgu Poznańskiego!** Wycieczka na zlot obwodowy do Czerwonaka wyrusza w niedzielę, 31 bm. Zbiórka dla gniazd poznańskich o godz. 7 rano przy Rynku Śródeckim.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Poznańskie Tow. Oratoryjne** urządzi w sobotę, dnia 30 bm, w parku na Solaczu o godz. 15 loterię fantową, połączoną z grami towarzyskimi o nagrody oraz koncertem orkiestry wojskowej. Wieczorem będzie park oświetlony reflektorami.

— **Zjazd chórów w Kaźmierzu.** Ku czci Moniuszki odbędzie się w Kaźmierzu koło Poznania w niedzielę, 14 sierpnia br. święto pieśni, połączone ze zjazdem kół śpiewaczych i chórów kościelnych. W programie zjazdu popisy o nagrody. Każdy chór otrzymuje upominek. Zgłoszenia przyjmuje chór Moniuszko w Kaźmierzu.

— **Klub Sportowy „Britania” Poznań** urządzi w niedzielę, 31 bm, wycieczkę parowcem do pięknych lasów Radojewa. — Przygrywać będzie orkiestra 7 p. strzelców konnych; wiele atrakcji, tani bufet itd. Cena przejazdu w obie strony parowcem 1.50 zł, skutą 1.25 zł. Wyjazd z Poznania z Alei Szlagowskiej o godz. 9 rano; powrót wieczorem.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— **Kościan.** (Ze Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia.) Stow. obchodziło 19 bm, uroczystość patrona św. Wincentego a Paulo. Rano o godz. 8 odprawił ks. rektor Cichy uroczystą mszę św. w kaplicy św. Zofii, w czasie której wszystkie panie wspólnie z biednymi, będącymi na opiece stowarzyszenia, przystąpiły do komunii św. Podniosło kazanie „Jak św. Wincenty uczy nas pokory”, wygłosił ks. misjonarz Słupina z Wilna. Popołudniu odbył się w ogrodzie u sióstr podwieczorek. Przybyłe duchowieństwo oraz nader licznych gości ubogich, powitała wiceprezidentka p. Kaczorowska, z serdecznym życzeniem, aby chociaż na chwil kilka kłopoty i troski ustąpiły miejsca myśłom pogodnym, by wszyscy przy słodkim placu i wesołej muzyce zapomnieli o krzyżach dnia codziennego. Ks. Hałas w imieniu biednych podziękował paniom za tak iście macierzyńską opiekę nad ubogimi oraz za pamięć o ich potrzebach. Po kawie panie udały się do kaplicy na adorację. Uroczystości niezapomnianie zakończono to wielkie święto patrona stowarzyszenia, genjusza miłosierdzia, św. Wincentego a Paulo.

— **Leszno.** (Osobiste.) Zmarł tu jeden z najpoważniejszych obywateli naszego miasta, s. p. Stefan Thomas, właściciel znanej fabryki cukierków. Polak dobry, był swego czasu internowany przez Niemców. R. i. p. — W niedzielę obchodził 10-lecie pracy kapłańskiej ks. prob. Brunon Juettner z Rydzyny. Ad multos annos!

— (Z rady miejskiej.) Na ostatniem posiedzeniu rady miejskiej uchwalono m. in. obniżkę ceny za gaz z 33 gr na 28 gr. Wielką dyskusję wywołała sprawa świad-

U osób przygnębionych, wyczerpanych, niezdolnych do pracy naturalna woda gorzka „Franciszka - Józefa” pobudza obieg krwi, wzmacnia zdolność myślenia i chęć do pracy. Ządać w aptekach i drogerjach. nw 4230

— **W podpisie pod fotografią,** zamieszczoną na stronie 7 śródowego wydania naszego pisma zaszła omyłka. Fotografia przedstawia s. p. Ludwika Furmańskiego, mistrza fryzjerskiego z Wildy, a nie Furmaniaka, jak mylnie wydrukowano.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Konferencja męska Towarzystwa św. Wincentego a Paulo** odbyła w sali Domu św. Wojciecha swe kwartalne zebranie. Obrady poprzedzone były uroczystym nabożeństwem w kaplicy Przemienienia Pańskiego. Zebraniu przewodniczył wiceprezes Rady Wyższej p. plk. B. Sikorski. Barzo ciekawy referat, ilustrujący życie i działalność wielkiego jałmużnika św. Wincentego a Paulo wygłosił ks. prałat J. Prądzyński. Po referacie zdał relację z działalności konferencji przy parafii jeżyckiej prezes p. Polczyński. Konferencja ta rozwija się stale i okazuje wielką żywotność. Nad sprawozdaniami poczęła się rzeczowa dyskusja, w której poruszano szereg ważnych zagadnień oraz zachęcano do rozszerzania księżek i czasopism o treści religijnej i moralnej. Zgromadzeni szczególnie postanowili zwaćcać lekturę niemoralną, a dotyczy to w pierwszym rzędzie „Tajnego Detektywa”. Jako najbardziej skuteczny środek do zwalczania tego piśmida oraz podobnych innych, zaturawających dusze młodzieży, postanowiono zastosować bojkot sprzedawców tych pism. (z.)

— **Z Korporacji Przemysłu Elektrotechnicznego.** Dnia 25 lipca br. odbył się egzamin dla uczniów, którzy ukończyli naukę w zawodzie elektrotechnicznym. Egzamin zdał w dziale elektrotechn.-instalacyjnym pp.: Bajerski Stanisław, Biskupski Feliks, Czarniecki Jan, Daszkiewicz Władysław, Dudziński Marjan, Klimczak Stanisław, Kosik Henryk, Krzewiński Franciszek, Leszczyński Władysław, Łączka Józef, Sibiński Kazimierz, Sobkowiak Jan, Stachowiak Aleksander, Stelmazyk Edmund, Strużyna Edmund, Wichniarek Leon, Wojciechowski Stanisław i Zbąski Bolesław. W dziale elektromechanicznym zdał pp.: Lewandowski Czesław, Bocian Jan, Scheibe Wacław, Woźniak Franciszek. — Trzech kandydatów egzaminu nie zdał.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nagły zgon.** Na udar serca zmarł w drukarni św. Wojciecha przy ul. Patrona Wawrzyniaka zatrudniony tam Maksymilian Gwiener (ul. Strzelecka 2). Przywołany lekarz Pogotowia Lekarskiego (55-55) stwierdził już tylko zgon. (kl.)

JARMARKI

— **Dobrzyca.** W środę, 3 sierpnia odbędzie się w Dobrzycy w pow. krotoszyńskim jarmark na konie, bydlę i kramny.

— **Jaraczew, pow. Jarocin.** We wtorek, 2 sierpnia odbędzie się jarmark na konie i bydlę.

— **Strzelno.** Jarmark kramny oraz na konie i bydlę odbędzie się dnia 2-go sierpnia. Spęd bydla i koni dozwolony.

Dyktatura w Berlinie

Ciekawe fotografie z ostatnich wydarzeń politycznych w Berlinie

Los Angeles przed olimpiadą

Pierwsza seria niezwykle interesujących zdjęć z treningów czołowych zapasników olimpijskich

„Kominiarczyk, stan milutki...”

Fotograf wędruje po dachach Poznania i robi ciekawe odkrycia.

już w najnowszym (31-szym) numerze tygodnika „Ilustracja Polska”.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiej kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolarzy ulicznych w kioskach dworcowych „Ruchu” w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł. kwartalnie 4.— zł bez kosztów przesyłki. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać u wójtów administracji — Poznań, św. Marcin 70).

Straszną śmierć kolejarza

W sprawie najechania na dworcu towarowym 33-letniego przetokowego kolejowego Franciszka Skotarka z Grodziska dowiadujemy się dalszych szczegółów. Zajechał go w chwili, gdy znajdował się na torze, wyjeżdżający o godzinie 24 z dworca osobowego w Poznaniu do Opalenicy pociąg motorowy nr. 349. S. p. Skotarek był na torze dworca towarowego. Pociąg przejechał s. p. Skotarkę w poprzek, wyrzucając wnętrzności, odrywając lewą nogę i lewą rękę. Wezwany na miejsce wypadku lekarz stwierdził już tylko zgon. (kl.)

KALENDARZYK

Czwartek, 28 lipca 1932.

Słońce: wschód 4.06; — zachód 19.52; — długość dnia 15 godz. 46 min. Księżyc: wschód 23.20; — zachód 16.39; — po ost. kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 15 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 753 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 24 st. C., najniższa + 13 st. C.

Kal. rzk.: Botwid M.; jutro Marta P. Kal. słow.: Świętomir; jutro Cierpisław.

OSOBISTE

— **Dyrektor Muzeum Wielkopolskiego,** dr. Marjan Gumowski, wyjechał dnia 25 lipca na urlop. W sprawach urzędowych zastępuje go kustosz Muzeum Wielkopolskiego, dr. Jerzy Koiler.

— **P. Bolesław Tyllja,** ceniony i lubiany kapelmistrz Teatru Wielkiego w Poznaniu, gdzie w ciągu 12 lat dzierżył batutę, otrzymał engagement na zaszczytne stanowisko dyrygenta w Teatro Reale w Rzymie, dokąd udaje się w połowie października. P. Tyllja życzymy powodzenia i nowych sukcesów artystycznych we Włoszech.

— **† S. p. Seweryn Jastrzębiec-Skrzetuski.** Niedawno zmarł po długiej i ciężkiej chorobie s. p. Seweryn Jastrzębiec-Skrzetuski, porucznik rez. wojsk łączności w Obornikach. S. p. Zmarły był synem emerytowanego rektora Aleksandra i Zofii Skrzetuskich, urodził się 1891 roku w Obornikach. Już jako student pracował w organizacjach narodowych. Powołany w szeregi armii niemieckiej, podczas rewolucji zorganizował oddział powstańców w swem rodzinnym mieście w Obornikach. W styczniu 1919 r. na czele ochotników objął władzę wojskową w Obornikach, jako komendant kompanii garnizonowej na powiat obornicki. Zestawił i uzbroił oddział bojowy, na czele którego wyruszył pod Chodzież i odznaczył się walecznością. Po spełnieniu obowiązków jako Polak-powstańca wycofał się z życia wojskowego i poświęcił się zawodowi kupieckiemu. Praca jego zjednała mu cały zastęp życzliwych przyjaciół, którzy z żalem żegnali zmarłego przedwcześnie uczestnika walk o wolność Wielkopolski. Cześć Jego pamięci! (kl.)

ŻYCIE SOKOLE

— **Zbiórka gniazd poznańskich,** biorących udział w zlocie obwodowym w Czerwonaku — w niedzielę o godz. 5.45 na Rynku Śródeckim wraz z młodzieżą. Reszta drużyny, nie biorąca udziału w wycieczce pieszej, wyjeżdża pociągiem z dworca głównego o godz. 7.50. Gniazda

— * **Szamotuły.** (Kradzież w powiecie). Przez otwarte okno wszedł nieznany złodziej do mieszkania rolnika Jakóba Buszewskiego w Lubocześnicy i skradł z szafy 1200 złotych. — Do mieszkania Józefa Kaczmarka w Sędzinach wtargnęli złodzieje przez wyduszoną szybę i ukradli futra, kilka ubrań i płaszczy, fuzję i inne rzeczy, wartości razem około 2000 zł. Złodzieje opuścili mieszkanie, nie pozostawiając śladów po sobie.

— (Z życia Powst. i Woj.) W sprawie poświęcenia nowego sztandaru tow. Powst. i Woj. odbyło się w piątek zebranie zarządu oraz zaproszonego komitetu. Po krótkim referacie prezesa p. Miodowicza wybrano ks. dziekana Kazmierkiego, kapelana X. okręgu przewodniczącym komitetu wykonawczego. Uroczystość poświęcenia odbędzie się 18 września br. Uchwalono nadać towarzystwu nazwę imienia Ignacego Paderewskiego. Towarzystwo Powstańców i Wojaków, z komitetem na czele, dokłada wszelkich starań, by uroczystość wypadła imponująco i wspaniale i liczy na poparcie i ofiarność obywateli miasta i okolicy, gdyż dochód z uroczystości przeznacza się na zapłacenie pomnika „Powstańca”, na którym od kilku lat ciąży dług. Nadmienić należy, że koszt pomnika wyniósł około 12000 złotych, z czego towarzystwo spłaciło około 11000 złotych, (sc)

— * **Środa.** (Zgon ofiary mordu.) Przebywająca w tut. szpitalu S. S. Miłosierdzia nieprzytomna dotychczas ofiara mordu w Stankowcu Piątkowskim pod Środą, 17-letnia Hildegarda Heinzówna, zmarła w poniedziałek rano.

— (Z życia S. M. P.) W niedzielę, 24 bm. odbyło się spotkanie S. M. P. Poznań (Boże Ciało), K. S. „Kotwica” Kórnik i S. M. P. Środa. W zawodach lekkoatletycznych osiągnęły: I. m. SMP. Poznań — 68 punktów, II m. S. M. P. Środa — 50 punktów i K. S. „Kotwica” Kórnik — 35 punktów. Wyniki zawodów były dość dobre i świadczyły o wielkim zainteresowaniu się sportem. (ak.)

— * **Stęszew.** (Rozpoznanie tragicznie zmarłego cyklisty). W Stęszewie zmarł wskutek najechania przez samochód ciężarowy miejscowej bekonijarni cyklista, którego tożsamości narazie nie można było ustalić. Obecnie tragicznie zmarłego rozpoznano. Jest nim Jan Dominiak z Kielczewa w powiecie kościańskim. Sp. Dominiak zawinił sam tragicznemu niezwykłe wypadkowi. Przejeżdżając obok samochodu ciężarowego stęszewskiej bekonijarni chwycił się auta, stracił jednak równowagę i wpadł pod koła, które zmiażdżyły mu głowę. (kl)

Pogrzeb ś. p. Szumanówny



Przy tłumnym udziale obywatelstwa miasta Swarzędza odbył się wieczoraj (w środę) o godzinie 16 pogrzeb ś. p. Henryki Szumanówny, ofiary ohydneho mordu rabunkowego. Krótko przed pogrzebem przewieziono zwłoki samochodu z Zakładu Medycyny Sądowej w Poznaniu przed dom żałoby, w Swarzędzu przy Starym Rynku 5. Następnie złożono dębową trumnę na karawanie pogrzebowym i przez miasto wyruszył tłumny orszak na cmentarz przy miejscowym kościele parafialnym. Straż honorową przy trumnie pełnił oddział Młodych O. W. P. w mundurach. Obywatelstwo miasta przybyło bardzo licznie, oddając ostatnią posługę śmiertelnym szczątkom szanowanej przez wszystkich, sędziwej a tak tragicznie zmarłej obywatelki.

Kondukt żałobny prowadził w otoczeniu duchowieństwa ks. wikariusz Walkowiak. Wśród żałobnego bicia dzwonów orszak doszedł do bram cmentarza przykościelnego. Do grobu nieśli trumnę członkowie Obozu Wielkiej Polski. Zwłoki ś. p. Henryki Szuma-

nowny złożono w grobowcu rodzinnym, który znajduje się z prawej strony portalu cmentarnego, w niewielkim oddaleniu od kościoła. W grobowcu tym spoczywają już zwłoki prezesa Koła Polskiego w Berlinie ś. p. Henryka Szumana, urodzonego w dniu 3 lutego 1822 r., a zmarłego w dniu 17 grudnia 1910 roku, żony jego ś. p. Kamili z Kościelskich, ur. 14. 7. 1836, a zmarłej dn. 28 marca 1915 r. — rodziców ofiary morderstwa, oraz brata jej ś. p. Marjana, zmarłego przed półtora rokiem. Grobowiec rodziny Szumanów położony pod konarami rozłożystych akacji, zdobił plakieta z brązu, wyobrażająca rysy sędziwego a wybitnego parlamentarzysty i obrońcy spraw polskich ś. p. Henryka Szumana.

Pogrzeb ś. p. Henryki Szumanówny był wzruszającą manifestacją ludności miasta Swarzędza ze wszystkich sfer, która w ten sposób złożyła hołd cieniowi gorliwej Polki i katoliczki, a zarazem wyraziła współczucie licznie przybyłym z różnych stron członkom tej znanej w Wielkopolsce rodziny. (kl)

— * **Ujście.** (Pogłębianie Noteci.) Z biegiem czasu nagromadzają się w rzece Noteci wydmy piasku, które przeszkadzają w żegludze. Ażeby te niedomagania usunąć pogłębia się obecnie Notec przez bagrowanie. Również zarosła Notec zieliskiem, wskutek czego woda nie miała należytego spływu i wylewała się w niektórych miejscach szeroko na przybrzeżne łąki. Obecnie i temu się zaradza, bowiem wycina się specjalną pilą zielsko na całej rzece.

— (Wiadomości kościelne.) W niedzielę, 31 bm. przypada w tutejszej parafii odpust św. Anny. Sposobność do spowiedzi w sobotę od godz. 17, nieszpory o godz. 18. W niedzielę jutrznia o godz. 8, suma o godz. 11, nieszpory o godz. 14.30. (um.)

Z Pomorza

— * **Gdynia.** (Masło, które nie widziało śmietany). Ujęto tutaj niejakiego Władysława Stawiaka, rodem z pod Warszawy, który w mieszkaniu swoim przy ul. 10 Lutego potajemnie fabrykował masło. Policja zajęła u niego około 100 kg. tego masła, które według wstępnych badań zawierało 58 proc. wody, tłuszcze roślinne, barwnik i jakiś ekstrakt, nadający produktowi zapach prawdziwego masła. Stawiak sprzedawał swój wyrób na rynku warzywnym. „Masło” było pakowane w kilogramowe paczki i ozdobione było napisem „Mleczarnia Mławska — Masło Śmietankowe”.

— („Strzelcy” złodziejami plażowymi). Policja ujęła tutaj szajkę, złożoną z Michała Kaczmarkiego, Mieczysława Jarosińskiego i Bronisława Karmowskiego, którzy w ciągu dwutygodniowego pobytu w Gdyni dokonali na plaży kilku kradzieży. Złodziei, przybyłych z Warszawy i członków „Strzelca”, odstawiono do więzienia. (S. B.)

— * **Grudziądz.** (Katastrofa samochodu.) W pobliżu Mniszka wpadł samochód właściciela majątności Józefkowskiego pod Chełmżą, Herberta v. Plehna, na drzewo przydrożne i rozbił się doszczętnie. — Znajdujący się w samochodzie właściciel doznał pęknięcia czaszki, a szofer Osiński złamania prawego podudzia. Obu umie-

szczono w szpitalu miejskim w Grudziądzu. Stan v. Plehna jest beznadziejny. Przyczyną katastrofy była nadmierna szybkość jazdy.

— (Zuchwałe włamania.) Podczas gdy domownicy zajęci byli w polu, włamał się złodziej do mieszkania rolnika Sątowskiego w Rożnatale i z zamkniętej szafy skradł 1100 zł w banknotach i srebrze oraz cenniejszą biżuterję, łącznie wartości 1700 zł. Opryszka dotychczas nie wykryto. — W sobotę w południe, korzystając z chwilowej nieobecności kasjera, wtargnęło zapomocą wytrycha dwóch osobników do kasy kolejowej na dworcu w Radzynie, gdzie skradli kilkanaście złotych. Zasadzony pościg doprowadził do ujęcia 20-letnich Eugenjusza Kremla i Jerzego Zalewskiego, bez stałego miejsca zamieszkania. Odebrano im część skradzionych pieniędzy i kilka podrobionych kluczy, poczem odstawiono ich do dyspozycji władz sądowych. (ski.)

— * **Tczew.** (Nieszczęśliwe wypadki.) W niedzielę wydarzył się w pobliżu Kny-pawy nieszczęśliwy wypadek. Żołnierz T., który znajdował się na pewnej urwistej ścieżce, spadł nagle z znacznej wysokości, przyczem złamał nogę oraz odniósł

ciężkie potłuczenia. Okaleczonego musiano zawieźć do szpitala. — Przed kilku dniami dozorca z portu zimowego p. Fall, przechodząc przez ulicę Kolejową, wpadł do dużego dołu i złamał nogę. Pan F. zaskarżył magistrat o odszkodowanie.

— (Kradzież.) Ostatniej nocy włamał się nieznani złoczyńcy do składu firmy „Rekord” przy ul. Dworcowej i skradli różnych towarów za około 50 zł.

— (Przejazd emigrantów.) Przez tutejszy dworzec przejeżdżał po dłuższym czasie transport emigrantów, razem 40 osób, które szukać chcą swego szczęścia w Kanadzie.

— (Jubileusz.) W niedzielę, 24 bm. obchodził murarz p. Jan Stibiewicz z Tczewa, zamieszkały na Czyżkowiu, swój 50-letni jubileusz pracy zawodowej. Pan St. liczy blisko 70 lat i czuje się jeszcze bardzo rzeźkim i zdrowym.

— (Wyniki kwesty.) Kwesta domowa na urządzenie bazaru na rzecz budowy nowego kościoła przyniosła 1440 zł. Bazar odbędzie się w niedzielę, dnia 7 sierpnia w ogrodzie Hali Miejskiej. (ds.)

Z Kaliskiego

— * **Konin.** (Kradzież polne.) W ostatnich dniach na polach i w ogrodach zdarzają się licznie systematyczne kradzieże. Łupem złodziei staje się żyto i ułożone w sterty zboże; złodzieje wymłacają je na miejscu i wywożą. Właściciele najczęściej są bezradni, bo na polach zjawiają się całe szajki złodziei i zajmują wobec pokrzywdzonych groźną postawę. (f.)

— * **Słupca.** (Sprawa Banku Ziemi Kaliskiej.) Wyznaczone na dzień 20 bm. w sali sądu okręgowego w Kaliszu ogólne zebranie wierzycieli Banku Ziemi Kaliskiej, a więc i filii Banku w Słupcy, nie doszło do skutku. Termin ponownego zebrania w wymienionym sądzie o godz. 11 wyznaczony został w dniu 29 lipca br. Na zebraniu tem, zgodnie z programem, zostaną wysunięte nowe dla wierzycieli bankowych propozycje. Jeżeli nie zostaną przyjęte, nastąpi automatycznie upadłość Banku. Główną rolę na zebraniu odegra głosowanie wierzycieli Banku, których obecność wobec tego jest konieczna.

— (Z rady miejskiej.) Na dzień 23 bm. zwołana została rada m. Słupcy, z zastosowaniem art. 31 dekretu o samorządzie miejskim. Zadaniem głównym rady było rozpatrzenie sprawozdania z wykonania przez magistrat budżetu za rok ubiegły, oraz udzielenie zezwolenia na dalszą eksploatację torfu na gruntach miejskich, by drogą tą magistrat zdobył gotówkę, jak przewodniczący rady wyjaśnił, przeważnie na pokrywanie długów wekslowych. W obu tych sprawach wywiązała się długa dyskusja. W pierwszej, że miejska komisja rewizyjna nie dostarczyła do tej pory sprawozdania z przeprowadzenia rewizji gospodarki miejskiej, czyli z wykonania za rok ubiegły budżetu, w drugiej zaś, aby zaniechano eksploatacji torfu, z uwagi na mogące nadejść cięższe niż obecnie czasy, a przedewszystkiem, że torf idzie przeważnie na potrzeby ludności z okolicy. Uchwalono wniosek radnego Morawskiego, aby do przedłożenia ze strony komisji rewizyjnej sprawozdania, dano termin dwutygodniowy, zaś za trzy tygodnie zwołana została rada, celem rozpatrzenia tego sprawozdania. Sprawę eksploatacji torfu rada miejska przy pomocy głosów członków magistratu, pomimo wyswietlenia sprawy sprzedanych na własną rękę przez magistrat przeszło stu pretłów torfowiska, ponad uchwalone pięćset pretłów. Po załatwieniu wymienionych oraz innych wagi mniejszej spraw, radny Morawski przedłożył wniosek o podjęcie w odnośnych władz staraj w sprawie otwarcia w Słupcy agend urzędu skarbowego, tudzież kasy skarbowej, z uwagi, że w związku z likwidacją powiatu słupckiego ludność cierpi na brak w Słupcy urzędów powiatowych. Rada miejska wymieniony wniosek jednomyślnie uchwalała.

Woźnica utonął razem z końmi

Znin, 27 lipca.

W dniu wczorajszym zdarzył się w Polskiej Wsi w pow. żnińskim tragiczny wypadek, którego ofiarą padł stangret ś. p. Józwiak. Wracając w godzinach popołudniowych z dworca, dokąd zawiózł gości — ś. p. Józwiak, chcąc

ochłodzić konie, wjechał powózką do jeziora. W odległości kilku zaledwie metrów od brzegu konie poczęły tracić grunt pod nogami, a spłoszywszy się trafiły na toń, w której utonęły.

Śmierć w murtach jeziora znalazł również stangret. (c. g.)

Wartą, Notecią i Wisłą z Poznania do Gdyni

Kajakami pod banderą O. W. P.

Gdynia, 27 lipca.

Do Gdyni przybyli trzej członkowie placówki O. W. P. Poznań-śródmieście pp.: Tadeusz Wiza, Zygmunt Jezierski i Marjan Wiza. Dzielní obozowcy odbyli podróż pod banderą O. W. P. 2 kajakami, płynąc Wartą, Notecią i Wisłą z Poznania do Gdańska.

Ostatni etap podróży, z Gdańska do Gdyni, nie został przez Młodych wykonany, ponieważ gdańska policja rzeczna, ze względu na rzekomo słabą budowę kajaków, nie pozwoliła im wypłynąć na morze.

Wycieczka, oprócz charakteru sportowego, miała na celu propagandę hasła O. W. P. Młodzi z Poznania odwieźdli po drodze dwanaście nad-

brzeżnych placówek O. W. P. i przedewszystkiem nawiązali serdeczną łączność z Młodymi z nad dolnej Wisły. W Tczewie, gdzie ich przyjmowano ze szczególnym entuzjazmem, członkowie placówki Poznań-śródmieście złożyli wizytę żonie aresztowanego i więzionego w związku z zajściami w Gdyni kierownika Wydziału okręgowego O. W. P., red. Ciesielskiego.

Tadeusz i Marjan Wizowie i Zygmunt Jezierski wracają do Poznania w pierwszych dniach sierpnia tą samą drogą. Tem, że będą musieli płynąć pod prąd, wcale się nie zrażają — są Młodymi. S. B.

Łuna nad Bydgoszczą

Splonęły trybuny jednego z największych w Polsce torów wyścigowych

Bydgoszcz, 27. lipca.

We wtorek wieczorem rozpętała się nad miastem burza. Strumienie deszczu zalewać poczęły ulice. Około godz. 23 straszny huk rozdarł powietrze. To piorun uderzył w trybuny toru wyścigów konnych w Kapuścińskich Małych. Syrena fabryki „Ka-

bel” zaalarmowała straż pożarną, jednakże 6-godzinne wysiłki okazały się bezowocnymi, gdyż trybuny splonęły w całości. Przyczyną nieurządzenia trybun był brak wody. Straty są b. znaczne, pokrywa je jednak ubezpieczenie.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

O CZEM SIĘ W POLSCE NIE WIE

Dwa Śląski, dwie galeje twórczości — Tam nauka, tutaj sztuka — Od Roseggera do Walentego Krzascza — Opowieści i powieści — Z ludu i dla ludu — Twórczość która pachnie ziemią — Warto pielegnować.

W śląskiej twórczości regionalnej tak się ułożyło, że monopol na pracę naukową dzierży Górny Śląsk, natomiast w twórczości literackiej i artystycznej przoduje niewątpliwie Śląsk Cieszyński. Z Cieszyńskiego pochodzą graficy Steller i Kuglin, stamtąd też są rodem Morcinek, Fierla, ks. Grimm i ten pisarz, którego zamierzam dziś bliżej zaprezentować: Walenty Krzascz.

Beskid wywiera widocznie prze-możny wpływ na wzrost żyki artystycznej, rozbudzenie talentów, rozwój fantazji twórczej. Z śląskich gór pochodzą przecież dwaj popularni powieściopisarze niemieccy: Piotr Rosegger i Paweł Keller. Polska literatura która powstała pod wpływem Beskidu, jest przede wszystkim ludowa. Z ludu podbeskidzkiego czerpią pisarze swe tematy, dla niego piszą, miłością dla mieszkanców tej ziemi przepełnione są ich utwory. Sami zaś pisarze są synami ludu podbeskidzkiego. Morcinek i Krzascz pochodzą z rodzin wieśniaczych lub górniczych (tak jak Keller i Rosegger), poznali więc z gruntu życie i charakter ludu, który opisują, wiedzą też, czego lud ten pragnie. Tak tylko powstać może literatura ludowa w najlepszym słowa znaczeniu. Ująć prostym, ludowym językiem dolę i niedolę warstwy, dla której piszą, dostarczyć duszy zdrowego pokarmu, wyidealizować szarą pracę, dać pociechę, pobudzić do śmiechu, wywołać wzruszenie — oto rola pisarza dla ludu. Powieści te cechować będzie zawsze pewien dydaktyzm, bo lud pragnie konkretnej nauki a już zawsze wymaga, by zło w powieści przynajmniej było karane, a dobro nagrodzone.

Typem takiego powieściopisarza ludowego jest właśnie Walenty Krzascz, dobrze znany i ceniony na Śląsku Cieszyńskim. Jedynie brak zainteresowania oficjalnej krytyki tłumaczyć może to zjawisko, że nie stał się on znany szerszemu ogółowi. Prawda, że pisarzem takim o rozgłosie nie wiele chodzi. Starczy im świadomość, że pełnią misję kulturalną i że cieszą się uznaniem swego regionu.

Walenty Krzascz, syn wieśniaka, urodził się w Wielkich Górkach w powiecie cieszyńskim, skończył seminarium nauczycielskie w Cieszynie i w ciągu swej 25-letniej pracy nauczycielskiej zajmował posady w rozmaitych zakątkach Śląska. Przywiązał się do ludu rolniczego, z którego sam pochodzi i wśród którego większą część swego życia działał i działa. Ten długi okres pracy pedagogicznej na wsi pozwolił Krzasczowi wniknąć w duszę ludu śląsko-cieszyńskiego, poznać jego zalety i wady, jego życie, zwyczaje i obyczaje, pragnienia i marzenia, potrzeby duchowe i materialne. Z obserwacji środowiska wśród którego żył, powstały pierwsze opowieści: „Z cieszyńsko-śląskiej wsi”, którą prasa śląska przyjęła nadzwyczaj życzliwie — a nakład rozszedł się bardzo szybko. Potem już co roku pojawiała się nowa powieść: „Szkoła na pustkowiu” — „Sfałszowany testament” — „Janek”, książki dziś zupełnie wyczerpane. O poczytności pism Krzascza świadczą nakłady — przeciętnie zrazu po 2500 egzemplarzy jeden nakład. Wobec coraz to rosnącej poczytności, następne („Zdrójca powstańców” — „Mamido cygańskie”) drukowało już „Dziennictwo” cieszyńskie w nakładzie 4000 egzemplarzy. Ostatnia powieść: „Z górnośląskiej wsi” — drukuje się w „Kraju”. Ponadto napisał Krzascz mnóstwo opowiadań, nowelek, szkiców w „Polonii”, „Gwiazdce Cieszyńskiej”, „Gościu Niedzielnym”, „Kraju”. Niemniejsem powodzeniem cieszą się utwory sceniczne Krzascza: „Raubszyc z pod Czantorji” — „Ofiary wojny” — „Grynia, herszt zbójników beskidzkich”, grywane na regionalnych scenach śląskich z dużym powodzeniem. Jak już wspominałem, przyjęła prasa śląska powieści Krzascza netylko życzliwie, ale wręcz entuzjastycznie, jak świadczą liczne jej głosy. „Z pośród powieściopisarzy śląskich, Krzascz najbardziej zrosł się z ludem naszym, on w swych licznych nowelach wierniej niż ktokolwiek inny potrafił odzwierciedlić życie ludu z cieszyńsko-śląskiej wsi, umiał nam wszystkim, którzy tę ziemię kochamy,

przyrość do serca” pisała — „Gwiazdka Cieszyńska”. Albo: „Wies śląska oddana w nieskazitelnej wierności, pierwsza rodzima powieść śląska” (Lebiedzik, 1930).

Utwory Krzascza trudno nazwać powieściami, brak im szerokiego oddechu, rozmachu epicznego. Nieraz wątek zasadniczy zatracą się, by przy samem zakończeniu wypłynąć w zbyt skondensowanej formie. Drugorzędne epizody stanowią często nieproporcjonalnie dużą część całego opowiadania ze szkoda (artystyczna) dla całości. Ale i te błędy konstrukcji łączą się nierozdzielnie z psychologią ludu. Krzascz podkreśla to, co ludowi się wydaje istotne i ważne, — a co czytelnik miejski zbyłby może uśmiechem. Stąd ujmująca naiwność i prostota Krzasczowych opowiadań, stąd silne podkreślenie elementu fantastycznego, stąd częste opowiadanie wprost od siebie, o sobie, o swych najbliższych, sąsiadach, znajomych — to właśnie stwarza silną więź z ludem. Nastrój to pogodny, świeży, pachnie ziemią i ludem. Nie brak i tu i ówdzie ironji i ostrych drwin, szczególnie jeśli chodzi o charakterystykę tych, do których lud się odnosi niechętnie (zaborców, mieszczan itp.). To zupełnie zżycie się z ludem stanowi tajemnicę opowiadań Krzascza i ich wartość.

Powieściopisarzy tego typu bardzo nam potrzeba. Dziw, że ci, których opiece powierzono oświatę ludu, tak mało robią wysiłków, by wyszukiwać i popierać takie talenty. Powinno to być jednym z głównych zadań ruchu regionalnego. Śląsk w tym kierunku idzie, oby za nim poszły inne polskie dziedziny.

Alfred Jesionowski.

Lubliniec, G. Śl.

Złote myśli i przysłówia. Dwa interesujące dzieła, opracowane przez ukrywającego się pod inicjałami Ks. S. J. autora wyszły w Cieszynie: dwutomowa „Księga złotych myśli” i „Księga przysłów i cytatów”. Znajdą się one niezawodnie w rękach dziennikarzy, księży, studentów, nauczycieli i amatorów tego rodzaju lektury. Autor lata pracy musiał poświęcić na zebranie tych dziesiątków tysięcy zdań i uwag, obejmujących wszystkie dziedziny życia, szereg literatur, setki pisarzy — w 130 długich rozdziałach, z których np. rozdział pt. „Szczęście” zawiera na 30 stronach 300 cytatów. Ten zasobny zbiór sentencji uzupełnia spory tom księgi przysłów w trzech językach, w czym moc kapitalnych ludowych rarytasów, pewno z pierwszej ręki. Np. Świnia nie chce długo żyć, jeno dobrze jeść i pić. — Bił, Maciek żonę zawsze w jedną stronę! — Świnia świnie poznała, niedaleko szukała. — Jak se pojem, to se śpiem. Jakem głodny, to się gniewom!

*) Skład główny w Księgarni Dziedzictwa w J. Serkendra w Cieszynie. Cena księgarska „Przysłów” 6 zł., „Księgi złotych myśli” 18 zł. Czysty dochód na Zakład Chłopców w Pawlikowicach. — Cena znizona „Przysłów” 4 zł., „Księgi złotych myśli” 12 zł 70 gr. tylko dla stud. gimn., akademików i kleryków bez porta. Adres Urząd parafii w Godzieszkach, poczta Buczkowice (Małopolska).

Pisma nadesłane

„Polska Gazeta Introligatorska”. Nr. 7. Treść: H. Liński: „Przyczyny rozkładu skórek do opraw”. — Alfa: „Technika zło-cenia ręcznego”. — A. Jaeger: „Szkolnictwo zawodowe w Anglii”. — I. Kozłowski: „Ilu uczniów wolno nam zatrudniać?” — Ankietę — H. Majewski: „Z dziejów drukarni grodzkiej Melchjora Neringa 1579—1581”. — Młody introligator. — Biblioteki. — Kronika. — Nadesłane. — Wesoły kącik. — Adr. Red. Poznań, Piekary 8a.

„Balista”. Nr. 2. Treść: Kpt. W. Biliński: „Bateria w marszu podróznym”. — Kpt. R. Kałuziński: „Praca katomierzem — busola”. — Kpt. O. Marcin: „Ustawianie dział kierunkowego na dozor”. — Por. J. Lipiński: „Rozważania o technicznym wykonaniu typowych ogni artyleryjskich”. — Dział Zrzeszenia Wychowanków SPRA. — Dział sprawozdawczy. — Nasi czytelnicy mają głos. — Dział informacyjny. — Osobiste. — Skrzynka pocztowa. — Adr. Red. Włodzimierz. Szkoła Podch. Rez. Artylej.

„Wielkopolskie”. Nr. 7. Treść: A. Flis: „Zmierzch ziemianiskiej szlachetczyzny”. — B. Szczeparczyk: „Stanisław hrabia Ponicki”. — Poezje. — M. Turwid: „Kra-ków M. Rusina”. — S. Zehner: „Piekiel w Babich Dolach”. — Listy z regionów. — Recenzje. — Adr. Red.: Września, ul. Po- znańska 6.

ŻYCIE KULTURALNE SLAWISTYKA

Polski udział w nauce czeskiej. W trzecim tegorocznym numerze praskiego „Slavische Rundschau” czeski polonista Kraj-czi omawia książkę prof. Szyjkowskiego o polskim udziale w czeskim odrodzeniu. Recenzent zaznacza, że w dziele polskiego profesora znajduje się nieznan, ogromny materiał. Historia literatury czeskiej jest jeszcze młoda nauka, bo dopiero Vlczek i Jakubec postawili ją na właściwym poziomie. Poszczególne epoki i osobistości są opracowane bardzo nierównomiernie. Więc Szyjkowski torował sobie drogę przez niezbadane tereny. Jego dzieło pokazuje metodę pracy czeskich budzieli, przynosi dla bohemistyki wielkie wartości. Podpisany wyraża z tego powodu wielką radość, bo niestety, wynosząc zasługi Szyjkowskiego na polu nauki, na zebraniu poznańskiego towarzystwa polsko - czesko-słowackiego spotkał się ze sprzeciwami. W tymże numerze „Slavische Rundschau” znajdujemy recenzję dzieła Kołaczowskiego o Wagnerze oraz staranną bibliografię polskich publikacji. T. Gr.

TEATR

Wielki repertuar na afiszu. Z Warszawy piszą nam: Jak wynika z zapowiedzi kierownictwa naszych teatrów przyszły sezon stać będzie pod znakiem wielkiego repertuaru. Teatr Narodowy zamierza wypełniać program wyłącznie sztukami Wyspiańskiego, Fredry, Rostworowskiego, a z obcych Szekspira, Calderona, Goldoniego, Rostanda, Wilde’a. (tw)

Takie same wiadomości nadchodzą z innych miast. W Krakowie teatr im. Słowackiego zapowiada sztuki Wyspiańskiego: „Wesele”, „Zygmunt August”, „Kra-sińskiego”, „Irydona”, Słowackiego „Fantazego”, Szyllera „Don Carlosa”, Rostworowskiego „Judasza”. Dyrekcja teatrów wileńskich ma zamiar wystawić sztuki Szekspira, Wyspiańskiego, Słowackiego, Shawa. Teatry łódzkie pod kierownictwem Stanisławy Wysockiej wystąpią również z kilku sztukami z wielkiego repertuaru. Jak się okazuje, dyrekcje polskich teatrów doszły do wniosku, że najlepszą bronią w walce z kryzysem teatru jest rzetelna o nieprzejmujących wartościach sztuka. Wystawianie arcydzieł literatury dramatycznej jest netylko godną formą pełnienia służby artystycznej, ale też dobrze procentującym się kasowo przedsięwzięciem. Doświadczenia wykazały, że na wielki repertuar publiczność chodzi chętnie. (tp)

MUZYKA

Zgon kompozytora węgierskiego. W Budapeszcie zmarł znany kompozytor Józef Sztandra. Liczył on lat 75 i był autorem wielu kompozycji religijnych. W r. 1914 Sztandra zdobył wielką nagrodę w konkursie paryskim na utwór muzyki kościelnej. (mz)

OCHRONA PRZYRODY

Eksploracja i ochrona ziół. Z Warszawy donoszą nam: Wiadomo, że zbieranie ziół leczniczych, w które Polska tak obficie, przybrało znaczne rozmiary. Utworzył się nawet Polski Komitet Zielarski, który tem się zajmuje aby rośliny zbierać, produkować i przemysłowo eksploatować. Państwowa Rada Ochrony Przyrody rozpoczęła wobec tego pracę nad spisem takich roślin, które należy ochraniać przed wygubieniem. Komitet Zielarski ma sekcję naukową a z ramienia Rady wstąpił do niej jako przewodniczący, prof. U. P. B. Hryniewicz, który będzie czuwał nad tą sprawą. (tw)

Co będzie z „Przadkami”? Z Krakowa piszą nam: Pod Krosnem znajduje się piękna grupa skał piaskowcowych, zwanych „Przadki”. Już raz, mianowicie w r. 1927, starostwo zakazało łupać je na kamień, a to dla ochrony cennego zabytku przyrody. Interesowani przedsiębiorcy zaapelowali do ministerstwa oświecenia, które istotnie zniósł zakaz z powodów formalnych. Skorzystali z tego przedsiębiorcy i zaczęli skałki niszczyć. Obecnie delegat ministerstwa oświecenia prof. dr Szafer postanowił zbadać sprawę na miejscu i poczynić kroki, aby „Przadki” zostały uznane za zabytek. (kt)

SZKOLNICTWO

„Zamierzenia dziecięce”. Pod takim tytułem wydała „Nasza Księgarnia” książeczkę, w której zawarte są materiały, przeprowadzone w szkole ćwiczeń seminarjum żeńskiego im. Orzeszkowej w Warszawie. Na wstępie Wanda Dzierżbicka pisze o podstawach organizacji pracy w szkole ćwiczeń, następnie mamy lekcje w oddz. I, II, III i IV. Książeczka kończy się artykułem Anny Baranowskiej o praktyce uczenia seminarjum. Idea przewodnią pracy jest zasada, iż życie dziecka w szkole nie powinno być przygotowaniem do dalszego życia, ale jedną z faz tego życia i że wobec tego trzeba pozwolić, by dzieci w szkole realizowały swoje zamierzenia. Przykładem realizowania takich zamierzeń są np. lekcje: napisanie listu do mamy z prośbą o skorupki od jaj na cacka choinkowe (oddz. I); pismo wakacyjne (oddz. IV). Książeczka wzbudzi niewątpliwie zainteresowanie wśród nauczycieli, uczących w niższych oddziałach. (St. N.)

LUDZIE I KSIĄŻKI

PO ŚMIERCI RENE BAZIN'A

20-go lipca wieczorem zakończył życie znany pisarz francuski i członek Akademii René Bazin. Odwaga i wiara, które przez całe jego długie życie stały mu towarzyszyły, nie opuściły go również i w obliczu śmierci: umarł w stanie zupełnej przytomności umysłu i z wielkim spokojem.

René Bazin urodził się w r. 1853 w Angers. Po ukończeniu szkoły średniej a potem wydziału prawnego na uniwersytecie w Paryżu powrócił do swego rodzinnego miasta i przez szereg lat (od 1878 r.) wykładał w nim prawo karne jako profesor. Jego kariera literacka rozpoczęła się w roku 1884 wydaniem powieści „Stéphannette”. Wkrótce potem nastąpiły dalsze utwory, jak „Ma tante Giron”, „Une tache d'encre” i inne. Powodzenie jego książek zwróciło uwagę redaktora „Correspondant” i „Revue des Deux Mondes” i wyrobiły mu sławę. Z podróży zagranicę, które odbył w następnych latach, przywiózł René Bazin nowy dorobek literacki: „Sicile”, „Terre d'Espagne”, „Les Italiens d'aujourd'hui” i inne. Lecz właściwym jego zamiłowaniem i charakterystyczną cechą jego talentu była zawsze psychologiczna strona życia.

Jedną z najpiękniejszych jego książek jest „Davidée Birot”, przedstawiająca ideal młodzieży, świadomej swych czynów, silną w swoich zasadach i wierze i przeciwstawiającą się wszelkiemu złu w życiu. Książka ta zjednała mu wielu wielbicieli, ale też i wielu wrogów pośród sfer wolnomyślnych Francji.

Wielkiem ukochaniem ojczyzny technie książka „Douce France”, napisana po przyjęciu do Akademii, „Roi des Archers” porusza sprawy społeczne, lecz apoteozę niejako jego całej kariery literackiej stanowi „Magnificat”, w którym pisze o powołaniu kapłańskim. W miesiącach choroby dyktował swą ostatnią pracę: „Un monastère de saint Pierre Fourrier: les Oiseaux”, w której porusza w związku z encykliką „Quadragesimo anno” kwestię robotniczą.

Zarówno świat katolicki, jak i cała umysłowa elita europejska traciły w nim niezwykłą jednostkę, której odwaga cywilna w wygłaszaniu swych przekonań, głęboka wiara, oraz wybitny talent mogą być przykładem dla wszystkich.

Pogrzeb wielkiego pisarza katolickiej Francji, zmarłego w dniu 20 b. m. René Bazin, odbył się w sobotę, 23 lipca o godz. 11 w miejscowości rodzinnej St. Barthélemy-d'Anjou.

„Nowa Atlantyda”. Popularny autor powieści sensacyjnych, Antoni Marczyński zadebiutował w nowym gatunku literatury, w powieści dla młodzieży. Akcja jego utworu pt. „Nowa Atlantyda”) rozgrywa się na polskim statku handlowym, który żegluguje po morzu z kusem na Afrykę. Wielki kataklizm żywiołowy powoduje w tym czasie ogromne zmiany w ukształtowaniu dna morskiego i z oceanu wyłania się niespodziewanie zatopiona przed wiekami, legendarna Atlantyda. Polski statek znajduje się akurat w miejscu wyłotnienia się nowego lądu, co daje polskiemu marynarzom sposobność do okupowania Atlantydę na rzecz Polski. Akcja powieści rozwija się bardzo interesująco. W tok przygód bohaterów wpleciony jest umiejętnie cały szereg wiadomości geograficznych i wiadomości z życia marynarzy. Autor wpaja w młodych czytelników gorące uczucie dla morza polskiego i przeświadczenie o ważności dostępu doń dla Polski. Spodziewać się należy, że młodzież z zapałem przyjmie tę lekturę. (tk)

*) Antoni Marczyński: „Nowa Atlantyda”, Kraków 1932. Nakł. Księg. S. Krzyżanowskiego.

Książki nadesłane

„25 Jubileuszowa monografia Związku Chrześc. Kupców Podróżujących i Przedstawicieli Handl. R. P. w Poznaniu. Napisał H. Grudziński. Drukiem „Kupca”, Poznań 1932.

„Statystyka Oświaty i Kultury”. Warszawa 1932. Wiadomości Statystyczne Gł. Urzędu Statystycznego.

M. Brzeziński: „Krótka nauka o ciastach przyrody martwej, ich własnościach, przemianach i znaczeniu”. Wyd. 11-te. Przejrzone i uzupełnione przez dr. W. Lam-pewskiego. Warszawa 1932. Księgarnia Polska Tow. Pol. Macierzy Szkolnej.

Lech Piwowar: „Raj w nudnym jeździe”. Poznań 1932. Wyd. „Dwutygodnika Literackiego”.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

„Nietykalność“ rolnika

Jak wiadomo, przeprowadzenie egzekucji na majątku rolnika zostało ogromnie utrudnione wskutek wejścia w życie 2 ustaw: ustawy z dnia 25 lutego r. b. zmieniającej przepisy o egzekucji z ruchomości oraz ustawy z dnia 7 marca r. b. o ulgach w egzekucji sądowej przeciwko gospodarstwu rolnym. Dwa te akty ustawodawcze dobrze obwarowały rolników: ruchomości im tknąć nie można, a nieruchomości również zlicytować nie można, bo dłużnik rolniczy dostanie t. zw. wstrzymanie licytacji...

Nie dość na tem. W najbliższym czasie, w drodze dekretowej, ma wejść w życie cała seria rozporządzeń, która w praktyce zrealizuje prawie całkowitą „nietykalność“ rolników. Ogniwa sieci, chroniącej dłużników rolniczych przed wierzycielami, zostaną zgęszczone do tego stopnia, że — poza uprzywilejowanymi — żaden wierzyciel nawet palca nie przetknie przez ową zaporę. Najważniejszym aktem ustawodawczym będzie projektowany dekret „o zapobieganiu trudnościom płatniczym w rolnictwie“.

Odroczenie wyplat w rolnictwie, alias: nadzór sądowy nad gospodarstwem rolnem mieć będzie ten skutek, iż ulegną zawieszeniu wszystkie zobowiązania, wynikię przed rozciągnięciem nadzoru sądowego, z wyjątkiem:

Kosztów postępowania zapobiegawczego, podatków, należności z pożyczek udzielonych z funduszy państwowych, należności z tytułu najmu pracy, opłat za ubezpieczenia społeczne, wszelkiego rodzaju alimentów, należności zabezpieczonych umownym zastawem ruchomym, należności z pożyczek długoterminowych, udzielonych przez instytucje kredytu długoterminowego, a zabezpieczonych na nieruchomościach, odsetek od innych należności, zabezpieczonych na nieruchomościach (z małymi wyjątkami), należności wszelkiego rodzaju, zabezpieczonych na nieruchomościach, nie służącym celom gospodarstwa rolnego, bieżących należności czynszu dzierżawnego, o ile z odroczenia korzysta dzierżawca gospodarstwa rolnego, wreszcie przedmiotów lub tytułów, względem których służy prawo wyłączenia w razie upadłości.

Najbardziej istotnem dla sfer przemysłowych i handlowych jest to, że odroczeniem wyplat nie są objęte zarówno zaległe, jak i bieżące należności za towary, związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, a zatem należności za dostarczony inwentarz, nawozy sztuczne itp. Natomiast wszelkie należności o innym charakterze ulegają odroczeniu.

Tęgo rodzaju projektowane przepisy wzbudziły żywe zaniepokojenie w kołach przemysłowo-handlowych, gdyż wcielenie w życie tych przepisów grozi komplikacjami sferom kupieckim. Po stronie wierzycieli podnoszą się głosy, twierdzące, iż żaden rolnik od razu nie otrzyma kredytu towarowego. Na to odpowiadają rolnicy z uśmiechem: „ale i tak już nie mamy kredytu!“

Związek izb p.-h., który omawiając sprawę ostatnio się zajmował, wniósł do rządu o ściśnienie terminu odroczenia wyplat (projektowanego, jako w praktyce nieograniczonego) do okresu, nieprzekraczającego jednego roku, z tem, że przedłużenie na dalszy okres może mieć miejsce jedynie dwukrotnie.

W całej tej sprawie trzeba pilnie baczyc, aby — chroniac słuszne interesy rolnictwa — nie uprzywilejować go w tym stopniu, by korzyść rolnika nie była równoznaczną z wyraźną krzywdą wierzyciela.

Z ZAGRANICY

(z) Plan Chadbourne uratowany. W Oksfordzie obradowała międzynarodowa rada cukrownicza, reprezentująca interesy przemysłu cukrowniczego wszystkich państw. Chodziło o przeciwdziałanie rozbięciu z mozołem ustalonego planu Chadbourne, regulującego wysokość eksportu cukru z poszczególnych państw. Funkcjonowaniu wspomnianego planu zagroziły żądania Kuby, zabiegające o wydatne podniesienie kubanckiego kontyngentu eksportowego o 277 tys. tonn. Ostatecznie przyznano Kubie zamiast dotychczasowego kontyngentu w wysokości 855 tys. tonn — milion tonn rocznie. Przyznanie tej kwoty eksportowej nie narusza interesu innych eksporterów, gdyż plan Chadbourne przewidywał możliwość zmiany kontyngentów w wypadku podniesienia cen cukru na rynkach międzynarodowych. Ostatnio zaś, jak wiadomo, ceny cukru uległy poprawie.

Zadłużenie ziemi

Z kół rolniczych otrzymujemy następujące uwagi:

Dla obiektywnej oceny obecnej sytuacji w zakresie obdłużenia ziemi dobrze jest sięgnąć do przeszłości i przeprowadzić porównanie ze stanem przedwojennym w tej dziedzinie. Dobrego materiału w tym względzie dostarcza opracowanie W. Clevego p. t. „Przyczyny zadłużenia ziemi na wsi w Niemczech z szczególnem uwzględnieniem stosunków pruskich“ (Gründe der ländlichen Bodenverschuldung in Deutschland unter besonderer Berücksichtigung der Verhältnisse in Preussen), zamieszczone w Fühlings Landwirtschaftliche Zeitung z 15 marca 1895 r.

Przyczyny zadłużenia ziemi podaje autor rozmaite, zależnie od wielkości obszaru i okolicy. Największe zadłużenie stwierdza on na północnym wschodzie, a mniejsze na południowym zachodzie.

Na zachodzie w najgorszym położeniu znajdowała się drobna i niesia-

	a) dobra szlacheckie	b) dobra chłopskie
Prusy Wschodnie	65,3 %	41,2 % wartości.
Prusy Zachodnie	72,5 %	—
Okręg nadnotecki	75,4 %	37,2 %

W czasie do roku 1892/93 zmniejszyły się długi hipoteczne w regencji poznańskiej i w Prusach Zachodnich przez wymazanie za 35 milionów marek na ziemi zakupionej przez komisję kolonizacyjną a nabytą po cenie 46 milionów. Następnie w Prusach przez sprzedaż na subhaście innych majątków odpadło 53 miliony marek w jednym roku 1892/93.

Obdłużenie na 1 kwietnia w roku 1892 w regencji poznańskiej wynosiło w stosunku do wartości szacunkowej: 61 proc. dla wielkiej własności ziemskiej, 36 proc. dla średniej, a 28,5 proc. dla małej własności ziemskiej.

Statystyka nie obejmuje niestety ziem tworzących w roku 1805 część Księstwa Warszawskiego, dlatego autor obdłużenia ziemi w regencji poznańskiej z tego czasu nie podaje. Tak samo autor nie podaje, ile było później dóbr bez długów w regencji poznańskiej i Prusach Zachodnich, tylko bierze przykład z prowincji saskiej.

Zastanowić musi, jak prędko postąpiło zadłużenie hipoteczne w Prusach po założeniu ksiąg hipotecznych w czasie od roku 1783 do 1805, a to szczególnie u większej własności i w okolicy polskiej (okręg nadnotecki).

Podobny objaw przeżywamy obecnie, to jest od 1924 roku po dziś dzień, gdy po dewaluacji znaczna część długów spłacono i tylko część dawnego obdłużenia pozostała. Niektórzy spłacili prawie wszystkie długi i mieli czyste hipoteki tak, jak w r. 1793. Tymczasem nie minęło dziesięć lat od wprowadzenia stałej waluty — złotego polskiego — a księgi hipoteczne zaczęły się zapełniać na nowo. Mam wrażenie, że obdłużenie doszło do wielkich rozmiarów, większych niż przed nastaniem dewaluacji. Mam tu na myśli nasze województwa zachodnie. Sądzę, że niema obecnie statystyki wykazującej obdłużenie ziemi u nas z ostatnich lat. Można tylko stwierdzić, ile listów zastawnych złotych, żytnich i dolarowych wypuściło Ziemstwo Kredytowe. Ale poza tem zapisano bardzo wiele hipotek i długów gruntowych dla banków i osób prywatnych, jak i wniesiono areszty. Ze tak być musi, dowodzi fakt, że właściciele wielkich obszarów ziemi nie mogą już dostać kredytu, bo prawdopodobnie ziemia ich jest wysoce obdłużoną.

Ciekawą byłaby statystyka wykazująca, czy obdłużenie ziemi u nas jest większe niż w roku 1892 czy mniejsze, a ile majątków większych i mniejszych jest jeszcze bez długu.

Wracając do pracy Clevego, podaje on rozmaite powody ówczesnego zadłużenia ziemi: 1. Wpływ prawa spadkowego; 2. Za drogie kupno albo przejęcie przy układzie spadkowym; 3. Za mały własny kapitał; 4. Życie nad stan; 5. Złe kierownictwo gospodarstwa; 6. Wpływ klimatu i choroby epidemiczne; 7. Zniżka cen na produkty rolnicze, która znów jest wynikiem: a) wprowadzenia w Rzeszy waluty złotej w roku 1873, b) ciągłego wzrostu importu zagranicznego, c) spekulacji giełdowej, d) walki konkurencyjnej między masłem a margaryną i 8. Podniesienie się kosztów produkcji a szczególnie plac i pensyj; 9. Podnie-

modzielna własność w małych działkach do 1 ha, a na wschodzie większa własność od 100 ha w górę.

Stan chłopski znajdował się pośrodku. Chłopi nie mogli dawniej zaciągać długów, jak np. w Prusach, gdzie we większej części pozwolono im na to od roku 1816. Ale od roku 1816 do 1823 mogli zadłużyć swoją własność tylko do 1/4 wartości, potem do roku 1843 do połowy wartości, a po 1843 mieli nieograniczoną swobodę zadłużania się.

Wysokość ówczesnego zadłużenia ziemi w Prusach podaje autor według zestawienia zrobionego przez dr. Meitzena na 10 miliardów marek. Wartość dochodową (Ertragswert) całej własności ziemskiej w Prusach podaje na 30 miliardów, w czem przyjmuje 90 krotny czysty dochód gruntowy (Grundsteuerreinertrag) 328 milionów.

W roku 1783 wprowadzono księgi hipoteczne a w roku 1805 zadłużenie ziemi wynosiło:

sienie się ciężarów (Lasten i Abgaben); a) ubezpieczeń społecznych, b) ciężarów szkolnych i kościelnych; 10. Stosunki kredytowe; 11. Taryfa kolejowa.

Powody zadłużenia obecnego powstałego po roku 1924 dadzą się ująć następująco:

Zadłużenie się ziemi rozpoczęło się na nowo po stabilizacji waluty. Mogły być wypadki, że ktoś się jeszcze obdłużył hipotecznie za czasów dewaluacji, ale przeważnie tak nie było.

Te same powody, które podał W. Cleve przed 35 laty, mamy i dzisiaj, tylko należałoby zbadać, który z tych powodów stał się większym przyczynkiem zadłużenia, a który mniejszym.

Weźmy je po kolei:

1. Prawo spadkowe w zasadzie zostało u nas to same, z tem że nowe ustawy polskie uzależniły dziedziczenie ziemi od pozwolenia władzy państwowej. Podatek spadkowy powoduje dalsze obdłużenie ziemi a czasem uniemożliwia dziedziczenie wogóle.

2. Wedle kontraktów kupna ziemi, robionych przed kilku laty, cena ziemi była jeszcze raz tak wysoka, jak jest obecnie, a jeżeli cena obecna się utrzyma albo nawet jeszcze obniży, to majątki te były kupione za wysoko.

3. Mało kto ma dzisiaj dostateczny własny kapitał.

4. Tak, jak życie nad stan było cechą narodową dawniej, tak objawiło się to po powstaniu państwa polskiego. Ale jest to powód, który jest zależny od każdego osobie i nie można tego zjawiska uogólniać.

5. Złe kierownictwo w gospodarstwie rolnem zdarzało się dawniej i zdarza się dzisiaj, ale trudno powiedzieć, czy zdarza się częściej. Pewnem jest, że złe kierownictwo wiele przędzie dzisiaj zadłużyć ziemię, aniżeli dawniej. Wierzyciele nie chcą dzisiaj tak jak dawniej czekać, więc trzeba im dawać zabezpieczenia hipoteczne.

6. Ceny ulegały od roku 1924 ogromnym wahaniom, od niskich do bardzo wysokich, a teraz mamy spadek cen. Przy takim wahanu cen trudno robić obliczenia, wytrzymujące jakąś dłuższy czas.

7. Jedno się nie zmieniło a mianowicie klimat.

8. Koszty produkcji są dzisiaj z roku na rok wyższe, a w naszych województwach wyższe niż w reszcie Polski.

9. Ciężary wzrosły znacznie przez podatek szkolny po zniesieniu patronatu szkolnego i przez opłatę na wójtostwa po zniesieniu komisariatów obwodowych. Jeżeliby W. Cleve był dzisiaj przy życiu i zapytał by się nas, jak odczuwamy ciężar ubezpieczeń społecznych, to — usłyszałby jeden wielki jęk.

10. Stosunki kredytowe są dla własności ziemskiej wielkiej czy małej zabójcze, bo takich procentów, jakie liczą banki albo liczone niedawno płacić nie możemy.

11. Taryfy kolejowe dla wszystkich artykułów, które nabywać musi rolnik, są zbyt wysokie, wskutek czego węgiel jest u nas droższy, niż ten sam węgiel zagranicą, gdzie idzie po niższej taryfie kolejowej.

Do tych jedenastu punktów W.

Clevego dodam jeszcze dwa, które dzisiaj powodują odłużenie ziemi.

12. Liczne nowe podatki, których dawniej nie było, jak: majątkowy, dachowa leśna, od samochodów, opłaty stempłowe, paszportowe celne i nadzwyczajne opłaty drogowe komunalne jak i państwowe. Z czasów przedwojennych wszystkie podatki przetrwały do dnia obecnego z wyjątkiem może podatku od przyrostu wartości, który w czasie wojny jakoś upadł. Ale wszakże dzisiaj przyrostu wartości niema.

13. Pieniactwo rozszerzyło się u nas do wielkich rozmiarów. Każdy człowiek, niezależnie jakiego jest stanu, chętnie posługuje się sędem w dochodzeniu swoich pretensyj. Lepsze to, niż załatwiać swoje porachunki na noże. Ponieważ prawie każdy człowiek, o którym niewiadomo, aby miał większy obszar ziemi albo kamienice, otrzyma atest ubóstwa, więc zaraz skarży i to przeważnie takiego, który nie może otrzymać atestu ubóstwa. Wie on, że nic nie ryzykuje albo tyle co na loterii państwowej, gdzie płaci stawkę, tylko możliwość wygrania jest wiele większa, bo pół na pół. Te procesy powodują olbrzymie koszty, które płaci nietyłe kapitał bankowy, ale ziemia nowem zadłużeniem.

Dowodem, że tak jest, są objawy, jak przeciążenie sądów pracą i stale zwiększanie się liczby adwokatów, którzy wszyscy mają pracę i klientów.

Póki te powody się nie zmieniają, nie można spodziewać się, aby zadłużenie ziemi przestało się zwiększać albo nawet nastąpiło jego zmniejszenie.

Jan Czartoryski.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Dozór nad mięsem i przetworami mięsnymi. W Dzienniku Ustaw nr. 64, poz. 603 ukazało się niezmienne ważne dla warsztatów i składów rzeźniczych rozporządzenie ministra spr. wewn. o dozorze nad mięsem i przetworami mięsnymi, które znosi poprzednio wydane rozporządzenia, przyczem widocznie wzięto pod uwagę głosy krytyczne, jakie pojawiły się po ogłoszeniu pierwotnych, dość radykalnych przepisów. Mimo protestu kół zainteresowanych rozporządzenie podtrzymał zakaz sprzedaży wędlin i innych wyrobów wędliniarskich oraz wszelkich innych artykułów żywności w miejscach sprzedaży mięsa. Do przeprowadzenia zmian w myśl nowych przepisów postawiono termin 30 czerwca wzgl. 31 grudnia 1935 r. Również wojewódzka władza administracyjna uprawniona została do czynienia pewnych ustępstw w okresie 5 lat od wejścia w życie rozporządzenia (t. j. od dnia 27 lipca rb.) Rozporządzenie jest to zatem bardziej elastyczne od poprzednich, co zasługuje na uznanie.

(k) Zniesienie Dyrekcji Lasów Państwowych w Bydgoszczy. Rozporządzeniem rady ministrów (Dziennik Ustaw nr. 64, poz. 600) zniesiona zostanie z dniem 1 października rb. dyrekcja Lasów Państwowych w Bydgoszczy a okręg zniesionej dyrekcji podzielony będzie między dyrekcję poznańską i toruńską.

(k) Minister Opieki Społecznej. Rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej (Dziennik Ustaw nr. 597) wprowadza zmianę nazwy ministra pracy i opieki społecznej na „ministra opieki społecznej“.

PODATKI I OPŁATY

(p) Co należy rozumieć jako należność nieściągalną. W „Monitorze Polskim“ z 26 lipca r. b. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra skarbu z 23 lipca 1932 r. w sprawie sposobu ustalania należności nieściągalnych oraz terminu przekazywania urzędowi skarbowemu należności ściąganych do dalszej egzekucji. Zgodnie z tem rozporządzeniem za należności nieściągalne uważa się należności wymierzone, nałożone lub w inny sposób ustalone w markach polskich, oraz należności, których termin płatności upłynął przed 1 stycznia 1932 r., o ile prowadzona celem ich ściągnięcia egzekucja pozostała bezskuteczna z powodu zupełnego braku majątku u zobowiązanego, względnie u osób odpowiedzialnych za te należności. Do ustalenia nieściągalności należności powołane są komisje, w skład których wchodzi: przedstawiciel urzędu skarbowego jako przewodniczący, przedstawiciel wierzyciela oraz przedstawiciel dotychczasowej władzy egzekucyjnej. Komisja rozstrzyga sprawy większością głosów; służy jej prawo przeglądnięcia ksiąg, dokumentów i aktów u wierzyciela i u dotychczasowej władzy egzekucyjnej. Sprawy o należności, które zostały przez komisję uznane za ściągane, winny być w ciągu dwóch tygodni po ustaleniu ich ściągłości przekazane właściwemu urzędowi skarbowemu. Rozporządzenie wchodzi w życie z 1 sierpnia 1932 r.

NIECH NIKOGO NIE ZABRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.I

Jak kryzys dotknął Polaków amerykańskich

Wywiad z działaczem Zw. Nar. Polskiego p. J. Magdziarzem

Redakcję naszą odwiedził uczestnik wycieczki amerykańskiej p. Józef Magdziarz z Chicago. Na miłej rozmowie spędziliśmy kilka chwil z naszym gościem. Z Wielkopolską wiąże go bliskie stosunki. Przed czterdziestu laty wyemigrował stąd do Ameryki i osiadł w Chicago. W Poznaniu spotkał się z liczną rodziną, pochodzi jednakże z okolic Czarnkowa, dokąd też wyjeżdża w odwiedziny do brata. Od 30 lat jest p. Magdziarz prezesem jedynej w Ameryce polskiej korporacji fabrykantów trumien. P. Magdziarz znany jest z pracy narod., a w czasie od 1913 do 1924 r. był skarbnikiem Związku Narodowego Polskiego w Ameryce.

— Jakże wrażenie wywarła Polska na Panu po 40 latach — pytamy?

— Po czterdziestu latach było to wrażenie potężne. Szczególnie już u progów ojczyzny port w Gdyni. W Ameryce wiemy dobrze, czym była osada rybacka Gdynia, niedawno i czym jest dziś, ale to trzeba zobaczyć. Był to widok tak nadzwyczajny, że objechałem całą Gdynię i nie opuściłem żadnej ulicy.

— Cóż słychać u rodaków naszych w Ameryce?

— Polonia amerykańska trzyma się — odpowiada nam p. prezes Magdziarz. Jakkolwiek młodzież naszą mówi dużo po angielsku, to jednak duch jest polski. Zwłaszcza dotyczy to młodzieży uniwersyteckiej. Ma ona własne kluby polskie i interesuje się sprawami polskimi bardzo żywo. A jak gorąco młodzież nasza pragnie jechać do Polski! Na przeszkodzie są obecnie niestety trudne warunki materialne. Młodzież nasza

po przyjeździe do Polski jest oczarowana jej pięknnością i długo żyje pięknymi wspomnieniami.

— A stosunki materialne? — pytamy.

— Każdy obywatel amerykański został dotknięty kryzysem. Robotnik utracił pracę, milionerzy potracili majątki i strzelają do siebie lub topią się, a średnią klasę kryzys dotknął rozmaicie. Jedni tracą na realnościach, drudzy na bondach inni na akcjach i giełdzie. Kryzys dotknął każdego.

— Polaków dotknęło, przedewszystkiem zamykanie banków. Gdy nastał kryzys, — mówi p. prezes Magdziarz — polski robotnik pierwszy stracił pracę, lecz sytuacja nie była jeszcze tak groźna, gdyż każda rodzina miała jakieś oszczędności. Gdy jednak zamknięto instytucje bankowe, ludzi ogarniała rozpacz. Depozyty uważano za stracone. Dotychczas wypłacono 20 procent ogólnej sumy wkładów i spodziewana jest jeszcze wypłata 20 procent. Inne straty powstały na papierach wartościowych. Aby sobie uprytomnić groźbę położenia, trzeba wiedzieć, że w Chicago było 15 polskich banków. Wszystkie zamknięto. Wogóle w Chicago zamknięto około 200 banków. Realności spadły w cenie o 50 do 60 procent. Banki, które wydawały na realności złote bondy, potraciły duże sumy i te straty doprowadziły je do ruiny. Niestety przepowiadają, że przyjdą gorsze jeszcze czasy.

O samych organizacjach polskich muszę jeszcze nadmienić, że przoduje Związek Narodowy Polski, a dalej idą Zjednoczenie Rzymsko - Katolickie, oraz Związek Polek. (kl)

Cuda współczesnej nauki

Gwiazda zapali światło elektryczne na wystawie w Chicago

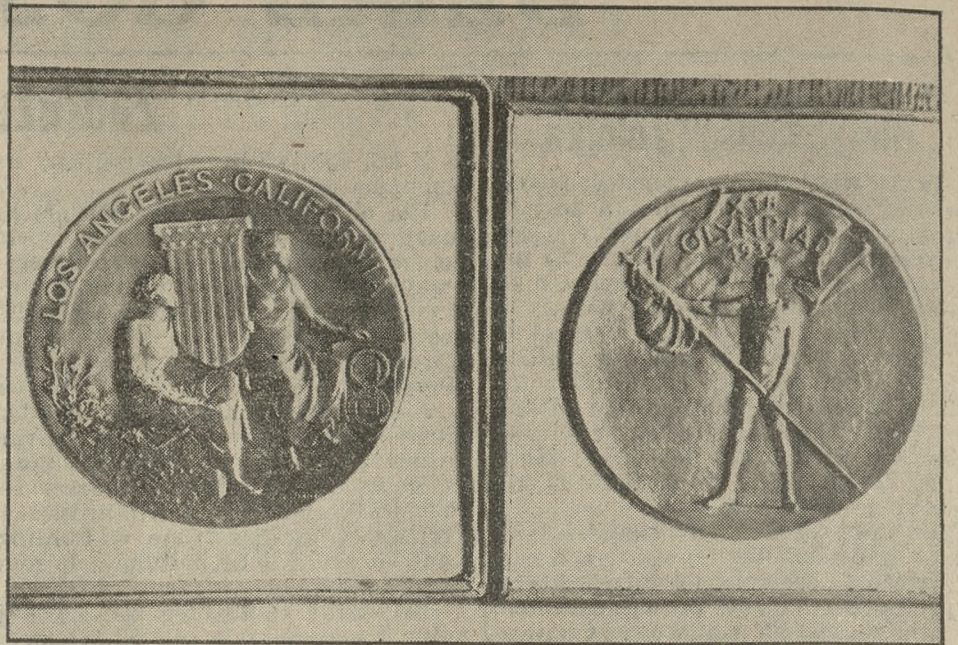
Chicago przygotowuje na rok przyszły wielką wystawę międzynarodową, poświęconą nauce i przemysłowi. Na część nauki Amerykanie zamierzają przeprowadzić doświadczenia nawskroś, oryginalne: w wieczór inauguracyjny oświetlenia całej wystawy dokona — gwiazda. Gwiazda prawdziwa — nie z Hollywood'u — która krąży dokoła kuli ziemskiej w odległości 400 000 miliardów kilometrów. Chodzi tu o gwiazdę „Arcturus”, pierwszej wielkości, o złotem świetle.

Analiza świetlna, zezwalająca astrofizykom na ustalenie składu chemicznego i temperatury gwiazd przy badaniu ich światła, wykazała w „Arcturus” skład dokładnie podobny do składu słońca. Światło, przebywające przestrzeń przy szybkości 300 000 klm. na sekundę, dochodzi do nas od słońca, odległego od ziemi 150 milionów kilometrów, w 8 i pół minut. Potrzebuje ono atoli 40 lat, by dotrzeć do nas z „Arcturusa”. Jest to zresztą średnia przeprawa między odległościami gwiazd. Najbliższa bowiem nam gwiazda jest od nas odległa o 3 lata świetlne, gwiazda polarna zaś o 90 lat. Gwiazdy drogi mlecznej oddalone są od naszej ziemi o dziesiątki tysięcy lat świetlnych.

Ze względu na swą odległość, światło „Arcturusa” dochodzi do nas bardzo osłabione, podobne do światła świecy, oddalonej o kilka kilometrów. A jednak to właśnie światło, gdy gwiazda, w swej wędrówce nocnej przekroczy określony punkt w stratosferze, spowoduje połączenie elektryczne, mocą którego zapłoną wszystkie żarówki na wystawie w Chicago. Oto jak

będą ustalone przyrządy astronomiczne, celem przeprowadzenia niezwyklego doświadczenia: Amerykanie będą się posługiwali wielką lunetą w obserwatorium w Jerkes, liczącą 18 mtr. długości i mającą soczewkę o 2 mtr. średnicy. Do soczewki będzie dołączona komórka fotoelektryczna, czuła na światło i zasłonięta ekranem o małym otworze. Komórki fotoelektryczne — stosowane w telewizji i kinie dźwiękowym — posiadają właściwość wytwarzania prądu elektrycznego, gdy pada na nie promień świetlny. A więc, gdy obraz „Arcturusa” przesunie się przez środek soczewki lunety, słaby promień światła padnie na komórkę fotoelektryczną, wytwarzając prąd elektryczny. Będzie on bardzo słaby, zaledwie półmiliardowej części „amper”. Można go będzie jednak wzmocnić wzmacniaczami na wzór radiowych. Otrzyma się w ten sposób prąd, zezwalający na transmitowanie dostatecznej siły, którą się skieruje do pomocniczej elektrowni, zasilającej budynki wystawowe w Chicago. Między chwilą, w której światło „Arcturusa” padnie na komórkę fotoelektryczną a chwilą zapalenia się światła na wystawie nad jeziorem Michigan, minie 10 milionowa częśćka sekundy.

Dlaczego wybrano właśnie gwiazdę „Arcturus” dla oświetlenia wystawy w Chicago? Ze względu na okres 40 lat, w którym jej światło przybywa do nas, a także celem uczczenia daty budowy olbrzymiej lunety, ustawionej w obserwatorium w Jerkes wiosną 1893 r. W tym samym czasie rozpoczął swą wędrówkę ku Ziemi promień „Arcturusa”, przeznaczony



Medal pamiątkowy X Olimpiady w Los Angeles, sfotografowany po obu stronach. Medal ten otrzymają wszyscy, którzy biorą czynny udział w olimpiadzie

do zapalenia światła na wystawie w Chicago. Obecnie promień ten pędzi ku nam z szybkością 300 000 klm. na sekundę od lat 39 zgóry — i jeśli nie zajdą jakieś nieprzewidziane komplikacje, będzie punktualnym na wyznaczone mu przez uczonych spotkanie.

Kary cielesne dla przestępców

Angielski sędzia koronny Mac Cardy oświadczył:

„W ostatnich latach rozlała się szeroko w Anglii fala przestępczości. Obecnie popełnia się więcej przestępstw, niż kiedykolwiek w ciągu ostatnich 60 lat. Dwa lata temu przepowiadałem wzrost przestępczości w Anglii. Przepowiednia moja sprawdziła się. Sądzę, że przestępczość będzie rosła dalej, a co jest najgroźniejszym przejawem to fakt, że większość przestępców rekrutuje się z pośród ludzi nie mających ukończonych lat 30”.

W związku z oświadczeniem sędziego Mac Cardy, które wywołało w całym kraju wielkie wrażenie, zaznaczył się zwrot w prasie i opinii angielskiej, które wypowiadały się za zaostrzeniem kar za przestępstwa.

Wielki dziennik londyński, „Daily Express”, pisze co następuje:

„Cała opinia pochwała wyrok wydany przez sędziego Avory, który skazał trzech bandytów na karę osmagania, motywując

swoją sentencję tem, iż należy przystąpić do energicznej walki z bandytyzmem.

Kary cielesnej obawiają się przestępcy bardziej, niż kary więzienia. W rzeczywistości kara ta jest tak ciężka, iż wielu sędziów waha się przed jej zastosowaniem ze względów humanitarnych.

Przed wykonaniem sentencji lekarz więzienny bada skazanego, aby stwierdzić, czy może on wytrzymać określoną ilość uderzeń. Skazanego przywiązuje się do żelaznego trójkąta, tak, aby nie mógł się ruszyć i obnaża się go do pasa. Wówczas lekarz bada go ponownie.

Na dany sygnał dozorca wymierza uderzenia w plecy skazanego. Po szóstym uderzeniu następuje przerwa i, jeśli lekarz stwierdza po zbadaniu, iż skazaniec może wytrzymać resztę uderzeń, drugi dozorca przystępuje z kolei do egzekucji. Zazwyczaj jednak lekarze wstrzymują egzekucję już po szóstym uderzeniu.

Przestępcy mają przed karą cielesną podobno ogromny respekt.

Telefony wewnętrzne w samolotach

Angielska linja lotnicza „Imperial Airways” zaprowadziła w swoich aeroplanach pasażerskich nowy system telefonów wewnętrznych, który pozwala podróżnym, pomimo huku motorów, prowadzić rozmowy, zarówno z załogą samolotu, jak i między sobą.

SPORT

Piłkarska

Sobotni mecz na boisku „Warty” z drużyną czeską „Židenice” budzi wielkie zainteresowanie. „Warta” przygotowuje się do spotkania bardzo starannie, by zrewanżować się Czechom za poniesioną w roku 1930 porażkę w stosunku 8:2. Należy zatem spodziewać się bardzo ciekawej walki, tembardziej kiedy się zważy, że wyniki tegoroczne „S. K. „Židenice” wskazują na ich doskonałą formę. Przeciwnik „Warty” bowiem grał w bieżącym roku z mistrzem Austrii „Admirą” 2:2, z „Garbarnią” 3:1, z „Cracovią” 4:2. Zawody odbędą się w sobotę, o godz. 18. Przedsprzedaż biletów codziennie w sekretaracie klubu (l. Marcinkowskiego nr. 26) od godz. 10 do 14 i od 16 do 19.

Po walnym zebraniu PZPN. Pod przewodnictwem prezesa Stürmmera odbyło się to zebranie w Warszawie i nie przyniosło niestety spodziewanego uzdrowienia fatalnych stosunków, panujących w klubach ligowych oraz w czołowych towarzystwach klas A i B w niektórych polaciach Polski. Rak pseudoamatorstwa będzie więc dalej toczyć zdrowy organizm piłkarstwa polskiego, chyba, że wniosek o długoletnią karencję dla graczy znów wyniszczy i tym razem uzyska potrzebną większość. Może zająć też inny wypadek, że niektóre kluby nie wytrzymają rosnących stale ciężarów finansowych i że się z tego powodu rozwiążą, a wtenczas dopiero cała groza zagadnienia w pełni uwydatni się. Uchwała znosząca par. 32 tem samem ograniczająca autonomię okręgową nie ma chwilowo żadnego znaczenia, o ile chodzi o uzdrowienie stosunków amatorskich, lecz w przyszłości przy reorganizacji mistrzostw konsekwencje tej uchwały będą miały duże znaczenie. Zarząd PZPN ani też olbrzymia większość OZPN nie mają bynajmniej zamiaru zlikwidować ligi; przeciwnie, podkreślono jeszcze raz na walnym zebraniu, że pozostanie status quo. Dlatego też opinia sportowa Polski jest spokojna i nie pozwoli na żadne zaognienie obecnej sytuacji; w tym duchu też wydadzą miarodajne władze sportowe odpowiednie komunikaty.

Przed olimpiadą

Kusociński. Specjalny korespondent olimpijski znanego dziennika helsińskiego „Hufvudstadsbladet” donosi z Los Angeles: „Kusociński znajduje się w świetnej formie i imponuje w treningu. Poza

zdaje się być zbyt pewny siebie. Ostatnio oświadczył, iż w obecnej formie czuje się zdolnym pobić wszystkie rekordy światowe w biegach 5 — 10.000 metrów jak również 3.000 metrów steeplechase. Kusociński śmieje się z możliwości „wykończenia go” przez Finów w pierwszej połowie biegu. (PAT)

Nurmi. W razie dopuszczenia Nurmiego do udziału w olimpiadzie, startować on będzie na 10 klm. i w maratonie. Prasa fińska pisze dużo o niesłychanie intensywnym treningu Nurmiego, który w godzinach rannych biega kilometr za kilometrem po asfaltowych drogach miasta olimpijskiego. Panuje powszechne przekonanie, że Nurmi w obecnej formie zdolny jest zająć pierwsze miejsca na wszystkich dystansach od 1500 metrów do maratonu. (PAT)

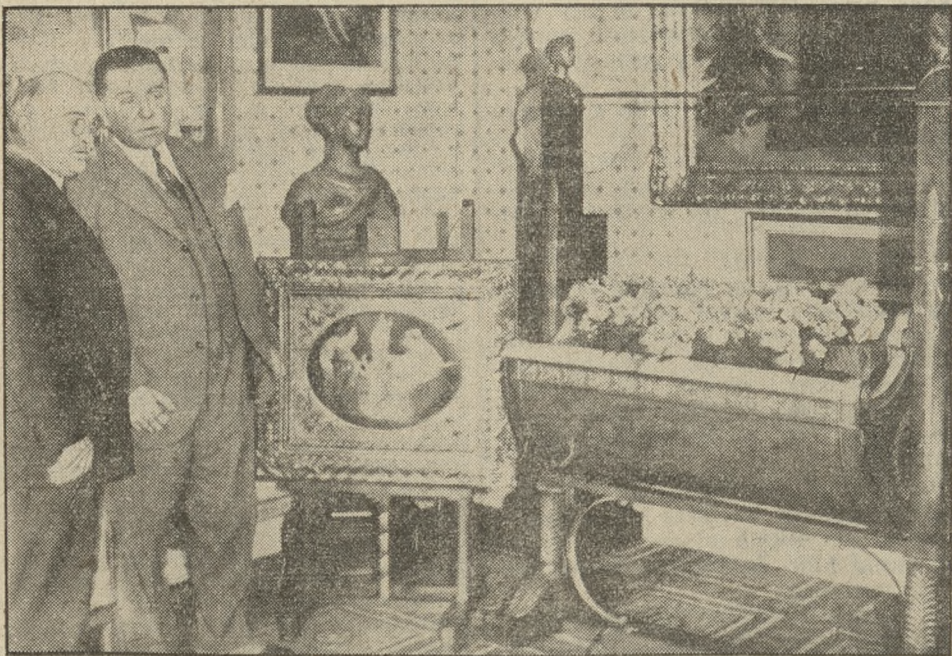
Lehtinen, Isoholla i Virtanen. W kołach ekspedycji fińskiej panuje duże zaniepokojenie z powodu tropikalnych upałów w Los Angeles. Kierownictwo drużyny fińskiej niepokoi się zwłaszcza formą słynnej trójki Lehtinena, Isoholla i Virtanena. Naczelny trener fińskiej drużyny olimpijskiej oświadczył, iż nie jest pewny zwycięstwa tej trójki w biegu na 5000 metrów. Jego zdaniem należy się bardzo poważnie liczyć z zajęciem pierwszego miejsca przez Kusocińskiego. Prasa fińska przypuszcza, że słaba forma jest wynikiem gwałtownej zmiany klimatu.

Pływanie

Wpływ przez Poznań będzie równocześnie biegiem długodystansowym o mistrzostwo okręgu klasy A i B i jako ostatnia konkurencja będzie rozstrzygająca o kolejności klubów w mistrzostwie zespołowym w walce o puchar Starosty Krajowego dla najlepszego klubu. (wz)

Różne

Z pierwszych dwóch dni „tygodnia sportowo-towarzyskiego” na hippodromie poznańskim: Niedziela: polo: „Błękitni” wygrali 4:3 przeciwko „białym”. Gymkhany: „balloon bursting” — por. Marjanowski. „Musical” chairs — por. Marjanowski. Wtorek: w polo: „Błękitni” odnieśli zwycięstwo nad „białymi” 5:0. Gymkhany: „cigarette - stakes”: 1) podchor. Karłowski. 2) rotm. Lubieński, 3) p. Kobylański. Gonitwa za lisem (półfinały, grupami po 5 do 6 jeźdźców) dla podoficerów brygady kawalerji Poznań: złapał lisa podoficerowie: Przygoda z (7 p. strz. konnych) po 30 sek., Florkowski (7 p. strz. kon.) po 35 sek. i Bloch z (3 szw. pionierów) po 11 sek.



Stulecie zgonu „króla rzymskiego”, syna Napoleona I, zostało uczczone we Francji osobną uroczystością, która się odbyła w Malmaison pod Paryżem. — Na zdjęciu widzimy księcia Murata wobec kołyski „Orlątko” i innych pamiątek przechowywanych w Malmaison.

Czy barwy oddziałują na nasze nerwy

Ostatnie doświadczenia w kierunku działania barw na system nerwowy dały bardzo ciekawe wyniki. Zauważono, że ludzie, przebywający stale w otoczeniu barw niebieskich, podlegają łatwo znużeniu i nie mogą się nieraz oprzeć ogarniającej ich senności. Dalsze badania wykazały, że kolor niebieski, zwłaszcza ciemny, zastosowany w pokojach sypialnych, powoduje pewne pogłębienie się snu i stwarza doskonałe warunki do wypoczynku nerwowego. Przy chorobach nerwowych barwa ta wywiera dodatni wpływ na uspokojenie rozdrażnienia u chorego.

Stosowanie bardzo często zasłony w kolorach czerwonym i ciemnożółtym zostały uznane jako szkodliwe, ponieważ barwy te działają na stan nerwowy człowieka raczej ożywiająco i pobudzająco, nie usposabiając hynajmniej do snu. Barwy te dadzą się doskonale stosować w pokojach do pracy, zabawy i t. d.

Odkrycia te, usystematyzowane w pewną całość, wzbudziły olbrzymie zainteresowanie w świecie lekarskim i naukowym. Prace obecnie idą w tym kierunku, by doświadczenia zastosować przy fabrykacji żarówek, urządzeniu wnętrz, malowaniu lokali itp.

Książki dźwiękowe

W Argentynie udało się dwóm inżynierom skonstruować aparat dźwiękowy odbiorczy dla filmów w ten sposób, że rejestruje on i utrzuwa dźwięki na papierze bromowym, używanym do fotografii, co pozwala na nagrywanie „książek dźwiękowych”.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 29 lipca 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 12.58 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert żywych z płyt; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 17.00 (W); godz. 18.00 (W); godz. 18.20 płyty; godz. 18.35 lekcja języka włoskiego (lingwafon.); godz. 18.50 „Co zrobić z niedziela”? (Kom. Tow. Krajoznawczego); godz. 19.00 płyty; godz. 19.35 (W); godz. 19.45 płyty; godz. 19.58 sygnał czasu; godz. 20.00 (W); godz. 21.50 (W); godzina 21.55 „Z nad krawędzi” (106 pogadanka Brata Cezarego); godz. 22.10 sygnał czasu — komunikaty sport. i polic.; godz. 22.30 muzyka taneczna z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 12.45, 13.35 i 15.10 płyty; godz. 16.35 kom. centr. biura hydr. dla żegluga i rybaków; godz. 16.40 „Polskie bezrobocie we Francji” — p. Antoni Bohdziewicz; godz. 17.00 koncert muzyki lekkiej; godz. 18.00 „O miłości i małżeństwie w dawnych czasach” dr. Józef Skoczek (Lwów); godz. 18.20 muzyka lekka z kawiarni George; godz. 19.35 prasowy dziennik radiowy; godz. 19.45 przegląd rolniczej prasy zagranicznej (Wilno); godz. 20.00 koncert symfoniczny pod dyr. G. Fitelberga z udziałem B. Szulca (walcornia); godz. 22.00 muzyka taneczna; godz. 22.40 wiadomości sportowe; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— N. J. M. w Poniecu. Tego rodzaju dwuznacznych ogłoszeń nie ogłaszamy.
— Stała czytelniczka. Ma prawo podać skargę o eksmisję; dopiero na pod-

stawie wyroku sądowego eksmisja może być wykonana. (K.)

— Cz. K. Uczniowi poniżej 18 lat życia przysługuje po roku pracy prawo do 14 dni urlopu. W razie odmowy ze strony pracodawcy można przedstawić sprawę w Inspektoracie Pracy, ul. Składowa nr. 3. Za niewykorzystany urlop nie należy się później wynagrodzenie pieniężne, jeżeli nie było specjalnie umówione wzgl. przyobiecane. (K.)

— W. B. Morges, Szwajcaria. Adresu w Paryżu nie znamy. (K.)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Dnia 27 bm. zgłoszono: Jan Radzimiński, saper 7 Baonu Saperów, kołodziej, 21 l. Józef Węclewski, 25 dni, Irena de Brugière, z domu Łukaszewska, 51 l. Anna Musiałówna, robotnica, 25 l. Kazimierz Czerniak, uczeń gimnazjalny, 19 l. Irena Różańska, krawcowa, 19 l.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Harmonja. W czwartek, 28 bm. próba wspólna o godz. 19.30. W poniedziałek, 1 sierpnia, zebranie plenarne o godz. 19.30.

— Kółko Wycieczkovo - Muzyczne im. Mozarta. Lekcja odbędzie się w sobotę, 30 bm. o godz. 20 w lokalu klubowym przy ul. Masztalarskiej 7.

— „Jutrzenka”. Stow. Absolwentek Szkoły Dokszt. Zebranie w sprawie kolonii odbędzie się dnia 31 bm. o godz. 10 w szkole dokształcającej przy ulicy Marsz. Focha 1.

— Koło Tow. Rękodzielników. Zebranie plenarne odbędzie się 2 sierpnia o godzinie 19.30 w lokalu zebrań p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4. Wykład wygłosi p. radca Berkan.

Oznaki

metalowe i emaliowane
Fabryka Wyrobów Metalowych
S. Jabłoński S. z o. odp.
Poznań, Ratajczaka 17, tel. 30 03
zw 15 188

— Tow. Przemysłowców Poznań-Włda. Zebranie plenarne odbędzie się 2 sierpnia o godz. 19 w lokalu p. Zawadki przy Górnej Wildzie 75. Biblioteka otwarta będzie w każdą niedzielę po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca od godz. 10 do 12. — W kasie pośmiertnej płatny jest wypadek 72.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Marjan M., Poznań z prośbą o szczęśliwą podróż 2 zł. — M. M. i A. T. o uproszenie łaski 10 zł. — K. K. 2,50 zł — W. G. z podziękowaniem za łaskę z prośbą o dalsze, 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 755,70 złotych.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.



LOT

poprzez czyste przestworza wolne od kurzu, dymu i sadzy, dając moc cudnych wrażeń,
krzepi umysł i ciało.
zw 14 255

W dniu 26 lipca r. b. zmarł były długoletni członek Zarządu naszego Związku,

Dr. med. Teodor Pincus z Poznania.

W Zmarłym straciliśmy uprzejmego i czynnego kolegę oraz doświadczonego członka, który w sprawach naszych zawodowych zawsze gorliwy brał udział, Cześć Jego pamięci!

dw 736

Związek Lekarzy P. P.
Okrąg Wielkopolski.

W środę, 27 lipca 1932 r., o godz. 5.45 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, moja najdroższa żona, nasza najtroksliwsza i najlepsza matka, najukochańsza córka i siostra, ś. p.

z Łukaszewskich

Irena de Brugière

L. v. Weberowa

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 30 b. m., o godzinie 4 po poł., z kościoła cmentarnej w Górczynie. Msza św. za spókoj duszy drogiej Zmarłej tego samego dnia o godz. 8 rano w kościele św. Michała, ul. Stolarska.

W ciężkim smutku pograżeni
mąż i rodzina.

Poznań, dnia 27. VII. 1932.
Matejki 59.

zw 15 366

Po niższych cenach

poleca
Żelazo sztabowe
Blache żelazna
Bednarke
Tragarze budowlane
Gwoździe i tańcuchy
Sruby i nity
Okucia do drzwi
Okucia do okien
JAN DEIERLING
skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43.

Pw 3484-23.48

RZEŹNICTWO

dom, najlepsze położenie
miasta powiatowego, za-
raz sprzedam lub zamienię
na podobne w Niemczech.
Oferty do eksp. Kurjera
Poznańskiego pod nr 4498

Kto

sprzeda zaraz dom lub wille z o-
grodem owocowym przy wladzie
do 15.000. Oferty Oredownik
Wielkopolski zd 82 618

Przekonaj się, że piwa

Gnieźnieńskie jasne pełne
o smaku Pilsnera
Kulmbachskie ciemno dubeltowe
Klasztorne leczniczo słodowe
jedynie polecane przez pp. lekarzy
są najlepsze nw 4351/2

z Browaru Koteckich Gniezno.

Posadzkę parkietową

wyborowej jakości, absolutnie suchą, z fachowem układaniem
pod gwarancją dostarcza Pw 18 600-55 310

Reprezentant na Poznaniu

E. Kampe
Strzelecka 19.

Fabryka parkietu

Inż. G. Chojnacki, Sp. z o. p.
Reda, Pomorze.

Na Święto Morza

nie wyruszaj bez aparatu fotograficznego
gdyż

wróciłbyś bez miłych wspomnień i długotrwałych pamiątek. **Fotografowanie aparatem nowoczesnym jest łatwe i tanie.** Przekonaj się o tem jeszcze dziś bez zobowiązania

w Największym w Polsce Magazynie
Aparatów i Przyborów Fotograficznych
we firmie:

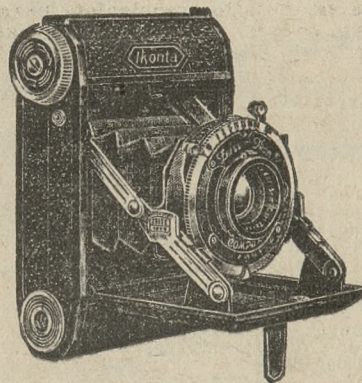
FOTO-GREGER

(Kazimierz Greger)

POZNAŃ 3

ul. 27 Grudnia nr. 18.

Pw 3483-30.30



DOBRE OLIWY I SMARY ZAOSZCZĘDZAJĄ WIELE PIENIĘDZY I CZASU!

Centralna Drogerja - J. Czepczyński

Poznań, Stary Rynek 8, tel. 33-15, 33-24, 32-88, 32-39, 33-53, 31-15

poleca po znanych niskich cenach: oliwy i tłuszcze do wszelkich maszyn, smary na osie, pasty do pasów, sole dla bydła, koni i owiec fosforan wapna, sól glauberską, rycynus, mąkę rybią i mięsną, paszę mineralną dla świń podług przepisu Izby Roln., tran dla świń, bydła, koni i drobiu.

Pw 3418-20 24

Dnia 27 lipca 1932 r., zmarł nagle i niespodziewanie na udar serca, mój najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, nasz najtroksliwszy ojciec, brat i szwagier, ś. p.

Maksymiljan Grüttner

przeżywszy lat 55. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 30 b. m., o godz. 15.30, z kaplicy cmentarnej w Szelagu.

W głębokim żalu pozostała
żona z dziećmi.

Poznań, ul. Strzelecka 21.

zw 15 367

Wielebnym Księżom z bractwa zakonnego oraz wszystkim Krewnym i Znajomym, którzy objawili nam tyle serca i współczucia, z powodu zgonu najukochańszego męża i ojca, ś. p.

Serwacego Jażdżewskiego

składamy na tej drodze najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Żona z rodziną.

Poznań, dnia 28 lipca 1932 r. dw 740

Zakład Pogrzebowy St. Jaskiewicz Poznań. Klasztorna 14.

Aptekarz dypl.

rutynowany, z 16-letnią praktyką

przyjmie zastępstwo szefa
wzgl. zarządzającego apteką. 1-a referencja. Zgłoszenia
łask. do Kurjera Poznańskiego pod zw 15341

Pierwszy redaktor

potrzebny do pisma narodowego na prowincję. Kandydaci niechaj się zgłoszą z życiorysem i podaniem referencji pod adresem: Edward Pawłowski, Poznań, św. Marcin 70. Zgłoszenia nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

zw 15 336

Administrację domów

wzgl. reprezentację poważnej firmy
na Poznańskie przyjmie urzędnik bankowy.
Łaskawe oferty pod zw 15360 do Kurjera Pozn.

Na „Święto Morza“

do Gdyni

zaopatrzyć się

w konserwy oraz inne trwałe wyroby mięsne

znanej firmy

Bracia Dawidowscy

Poznań — ulica Gwarna 17

zw 15 365

Telefon 37-80

Magistrat miasta Wrześni ogłasza niniejszem

KONKURS na stanowisko

lekarza weterynaryjnego — kierownika Rzeźni Miejskiej.
Warunki przyjęcia: ukończone studia lekarsko-weter., nieprzekroczony 50 rok życia, obywatelstwo polskie. Wolna praktyka dozwołona. Uposażenie według umowy. Zgłoszenia z życiorysem i odpisami dyplomu i świadectw należy przysłać do 15. 8. 1932 r. do Magistratu m. Wrześni, dw 739
(—) Sołtysiak, burmistrz.

ODWOŁANIE PRZETARGU

Z powodu zmiany programu budowlanego na rok 1932/33 Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu odwołuje niniejszem przetarg ofertowy z dnia 19 b. m. na prace przy budowie domu mieszkalnego w Bydgoszczy, który odbyć się miał w dniu 2 sierpnia 1932 r.

Poznań, dnia 27 lipca 1932 r.

Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu
Komisarz Rządowy Dyrektor Zakładu
(—) St. Bieniewski dw 741 w z. (—) Łoziński

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

FUTRA:

W dużym wyborze: Karakulowe, Piżmowe, Żrebakowe, Łapki Karakulowe, Bibrety, Seale, Piszczanki i inne. Także duży wybór **SPODÓW** pod futra męskie i damskie i różne **SKÓRY**. Kto teraz kupi to tylko za połowę ceny u

Braci Milskich, Poznań, Al. Marcinkowskiego 15, tel. 31-38

zw 15 334

Firma Centrala Przemysłu Rzeźniczego, Spółka Akcyjna w likwidacji, w Poznaniu, Grochów Łąki 8, działająca przez likwidatorów St. Chojckiego, M. Budzińskiego i Wł. Dankowskiego, wniosła o wywołanie następujących weksli: a) nr. J. 4/32, płatny dnia 17 lutego 1932 r., b) nr. J. 5/32, płatny dnia 24 lutego 1932 r., c) nr. J. 6/32, płatny dnia 29 lutego 1932 r. Wszystkie wystawiono na kwotę 300 zł. dnia 30 grudnia 1931 r., z akceptem Cukiernia Polonia Erazm Kleszcz i Ska w Poznaniu, Fredry 13, żyrowane przez Br. Drwęskiego w Poznaniu, Chelmińska 14. i C. Szymańskiego w Poznaniu, Palacza 30, oraz przez wnioskodawczynię. Posiadacz tych weksli wzywa się aby najpóźniej do terminu wywoławczego, wyznaczonego na dzień 30 września 1932 r., godz. 12.30, w podpisanym Sądzie, pokój 69, zgłosili się i przedłożyli te weksle, w przeciwnym razie weksle zostaną umorzone. Poznań, dnia 29 czerwca 1932 roku. Sąd Grodzki. nw 4112

1) Barbara Gawron w Górczynie, Bosa 4, — 2) Ignacy i Antonina Kaczmarskie w Poznaniu, Marszałka F. Cha nr. 169, — 3) Tomasz i Zuzanna Jędrzejczakowie w Poznaniu, Daleka 3, — wnioskodawcy — zastąpieni przez adwokata Czesława Chmielewskiego w Poznaniu, wniosli o wywołanie wierzytelności hipoteki łącznej, zapisanej w księdze wieczystej Poznań-Lazarz, tom 10, karta 226, w dziale III, pod liczbą 9 oraz Poznań-Lazarz, karta 1105 i 1106, pod liczbą 19, na rzecz Andrzeja i Jadwigi z Józwiaków małżonków Wojtkowiaków w kwocie 500 mk. Wierzyciela tejże hipoteki wzywa się, aby się zgłosił najpóźniej do dnia terminu wywoławczego, wyznaczonego na dzień 23 października 1932 r., godz. 12, w podpisanym Sądzie, pokój 69, w przeciwnym razie zostanie wykluczony ze swoich prawami do tejże hipoteki. Poznań, dnia 28 czerwca 1932 r. Sąd Grodzki. nw 4111

IV. F. 2/32. 1. **WYWOŁANIE. Mleczarnia Spółdz. z ogr. odp. w Murowanej Goślinie**, zastąpiona przez Zarząd, postawiła wniosek o wywołanie: 1) weksla na kwotę 400 — zł, płatny dnia 7. IX. 1932 r., akceptant: Kawiarnia Esplanade Poznań, wystawca: Molkereigenossenschaft Murowana Goślina; 2) weksla na 200 — zł, płatny 12. VII. 1932 r., akceptant: Modliowski, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 1, wystawca: Michalski, Poznań, i Molkereigenossenschaft Murowana Goślina; 3) weksla na 100 — zł, płatny 5. IX. 1932 r., akceptant: Firma Podlewski, Poznań, Św. Wojciech 28, wystawca: Michalski, Poznań; 4) weksla na 63,15 zł, płatny 10. XI. 1932 r., akceptant: Kowalski, Poznań, właściciel domu Poznań-Jeżyce ul. Szczepanowskiej-go róg Nad-Zegańka, wystawca: Molkereigenossenschaft Murowana Goślina; 5) weksla na 100 — zł, płatny dnia 10. XII. 1932 r., akceptant Kowalski, właściciel domu Poznań-Jeżyce ul. Szczepanowskiej-go róg Nad Zegańka, wystawca Molkereigenossenschaft Murowana Goślina. Posiadacz wyżej wymienionych weksli wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 23 września 1932 r., przed południem o godzinie 10-tej, w podpisanym Sądzie, pokój nr 4, odbyć się mającym, swoje prawa zgłosili i dokumenty te przedłożyli, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentów. Rogoźno, dnia 13 lipca 1932 roku. Sąd Grodzki. nw 4113

PRZETARG PUBLICZNY

Z powodu oddania składnicy firmy „Serwis“, ul. 27-go Grudnia 2, urządzam w piątek, 29 lipca, od godz. 10 do 18-tej

ostatni dzień licytacji

z polecenia zarządcy masy upadłościowej sprzedaje największej dającemu za gotówkę:

12 kompl. serwisów obładowych, kilka serwisów do kawy, garnitury na umywalki, maszyny do mięsa, różne wazon, figurki itd., większą partię talerzy, filiżanek, szklanek i różnych sprzętów kuchennych. Przy końcu sprzedaje regały składowe. Taksy ponownie niższe. Pw 3 486-30.32

Brunon Trzeciak

zaprzysięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1311)

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Rowery

„Lucznik“ i innych marek od zł 200 gotówka ratami. Rymkiewicz Wielkie Garbary 9 dw 534

Sypialnie

sprzedaje najtaniej Stolarska Rybaki 15. nw 4147-8

Puszczykowsko

parcelę bardzo korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 262

Parcela

1 000 kwm. przy Błoniach Grunwaldzkich tania na sprzedaż. — Osiecki, Mostowa 2 zdw 82 162

Sypialnie

tanio wyprzedaż. — Stolarska, Kwiatowa 6 zdw 80 534

Głównik

nowy tanio. Reja 2 mieszkanie 9 (19—20). zdw 82 407/8

Narzędzia

stolarsko-monterskie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 82 626

Gramofon

walizkowy 40 płyt. Piekary 2. m. 9. zdw 82 608

Wózek

dziecięcy, biały, tanio. Mickiewicza 9. m. 6. zdw 82 577

Drzewo opałowe

na sprzedaż 1 mtr. zł 3. Zwierzyniecka 10. od godz. 8—19. zdw 82 576

Wózek

dziecięcy korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 82 478

Przyjmuje

meble w komisii! kompletnie pokoje oraz pojedyncze meble. Warunki bardzo dogodnie. Szybka i korzystna sprzedaż zapewniona. Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3 telefon 24-42. Pw 3146-29.39

50 groszy

mtr. parcie pomiędzy Bukowską, Dąbrowskiego, wszystkich dzielnic Poznań. okolice Kredyt. Budowa „DE—KA—HA“ Marcinkowskiego 13 zdw 81 995

Beczki próżne

od wina większe ilości sprzedam Karol Ribbeck Hurtownia win w Poznaniu ul. Pocztowa 23. Pw 3475-30.18

Parcele budowlane

przy Szosie Warszawskiej w stronę Główną bezpośrednio przy Osiedlach „Dom Własny“ „Praca“ wodociąg, kanalizacja, dogodna komunikacja, sprzedaje właściciel Małecki, Droga Dembińska telefon 11.90. Pw 3092-25.77

Rzeźnictwo

w dobrym położeniu Bydgoszcz, zapad elektr., obrót mies 11,000 złot. korzystnie sprzedam. Oferty pod „Korzystne“ Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. nw 4510

Motocykle

New Hudson nowe sprzedaje po bardzo niskich cenach „Motor“ Dąbrowskiego 7. zdw 78 756

Pszczółki — Roje

w cenie 10—15 zł wysyła Patoka Kupcyce 6 poczta Dąbrowska. zdw 79 586

Meble

tanio wprost z składnicy poleca K. Bakos ul. Wenecjańska 1. Most Chwaliszewski przy krzyżu. zdw 80 931

Willa

komfortowa, 9 pokoi, kuchnia 4 morgi ziemi, ogrodem zabudowania gospodarcze mieszkie. linia kolej Wągrowiec 32 000 wpłaty 20 000. Odpowiedź znak. Oferty Kurjer Poznański zdw 81 739

Okazja emerytom

Dom 3 pokoje, ogród duży Informacje dom Rogusia, mieszkanie 5 Staroleka. zdw 81 811

Skład

kapeluszy damskich wraz fabrykacją całkowitą praca urzędniczym mieszkaniem trzypokojowym 30 000 mieszkańców obficie około 8 000. Plac Nowomiejski 10a Górn. zdw 81 952

Ogród

4 morgowy z drzewem owocowym w obrębie miasta zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer Poznański zdw 82 523

Domek

składem dla rzeźnika 2 morgi ogrodu 12 000. Małecki, Rybaki 20a. zdw 82 553

Nierdzewne

noże i widelce „Gerlach“ w wielkim wyborze po bardzo niskich cenach poleca Bolesław Zietkiewicz. — Specjalny magazyn wypraw kuchennych. — Poznań, Nowa nr. 8. Telef. 3565 dw 675

Wózek

dziecięcy tania na sprzedaż. Św. Marcin 69 skład kapeluszy damskich. zdw 82 339

Gościniec

z pełnym wyszynkiem i składem kolonialnym na ruchliwej ulicy, szosie jest na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 332

Suknie

damskie, eleganckie, dobre sprzedam tanio. Poznańska 42 mieszkanie 5. zdw 82 330

Parcele

pod budowę na spłaty odda S. B. P. Marsz. Pocha 99. zdw 82 371

Samochód

limuzyna dwuosobowy, ekonomiczny, okazynie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 82 398

Parcele

Bukowska, Grodziska Dąbrowskiego korzystnie sprzedam „Osadopol“ Rzeczypospolitej 9. zdw 82 409

Piękne meble antyczne

obrazy olejne, sztychy, porcelana, brzozy, perski dywanik fortepian na sprzedaż. Prosimy zwrócić uwagę Antykwariat „Woźna“, narożnik Mostowej. zdw 82 394

Kamienica

z hotelem blisko Poznania. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 2374

Kiosk

śródmieście korzystnie sprzedam, Strzelecka 15. zdw 82 415

Dom

2 piętrowy w Poznaniu tanio sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański dw 733

Dom

rodzaj willi nowobudowany 10 ubikacji, cena 12 000 wpłaty 8 000 złotych, dochód 1 630 rocznie. — Bloch Poznań Duża 5 zdw 82 549

Rzeźnictwo

z zapędem elektrycznym 2 pokoje i kuchnia zaraz sprzedam. Adres wskazuje Kurjer Poznański dw 734

Nowy

Dom Komisowy Woźna 16 — sprzedaje i kupuje meble używane, garderobę, różne inne przedmioty. Pw 3511-56.69

Morele

zaleszczyki 25 złotych. II. sortu 18 złotych miod kuracyni 17 złotych pięciokolorowe koszyki — franco pobraniem. S. Horowitz, Zalesszczyki. zdw 79 822

Bemberga

10 000 par okazja sprzedajemy detalicznie. Hurtownia Pończoch, Św. Marcin 22. zdw 82 433

Frak

fig. 1.76 tanio. Szamarzewskiego 32. m. 9. zdw 82 547

Smoking

fig. 1.76 tanio. Szamarzewskiego 32. m. 9. zdw 82 548

Antyk

kredens, debowy, pięknie rzeźbiony, korzystnie do nabycia. Droga Urbanowska 1 blok 1. m. 1. zdw 82 544

Motocykl

350 ccm. w dobrym stanie, jak nowy tania na sprzedaż. Centrala Magnetów Składowa 12. zdw 82 365

Perski

dywan 3 1/2 x 4 1/2 okaz tania na sprzedaż. Szczęślińska, Staroszciska 1. zdw 82 363

Gospodarstwo

60 morg. ziemia buraczana, dom 6 pokoi, rentowe przy mieście, wpłaty 10 000. — Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4. zdw 82 356

Skład

papierni w centrum miasta tania sprzedam Adres Kurjer Poznański zdw 82 472

Pianino

Działalność 3. m. 5 zdw 82 497

Skład

kolonialny, mieszkanie pokój kuchnia. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 82 492

Resztówka

100 morg ziemia pszenna, dwór 7 pokoi 4 morgi sadu, wpłaty 20 000. Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4. zdw 82 357

Parcela

przy przedłużeniu ul. Dąbrowskiego 2 200 m² korzystnie do nabycia. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 82 346

Psa

szpica białego sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 82 625

Okazyjnie

i zawsze najtaniej tylko wprost w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24 podwórce. zdw 82 619

Bryczka

złota. Adres Włodarczyk Bedlewo. pow. Poznań. zdw 82 623

Kasa

rejestrowana systemu „National“ okazynie Pasaż Apollo restauracja. Kozłowski zdw 82 609

Wille

3 mieszkaniowa wpłaty 15 000 — reza amortyzacja sprzedam. — Oferty Kurjer Poznański zdw 82 525

Karakul

piękne okazynie tylko 1100. Pawelek, Ratajczaka 14 zdw 82 604

Polowiec

na gumowych kołach w dobrym stanie. Stawna 6. zdw 82 588

Motory

prądu stałego zmienne 1/4 — 20 KM oraz pompy turbinowa zapędem elektr. pojemności 1500 litrów na godzinę sprzedam bardzo tania „Frapol“ Działalność 3 telefon 32-65 zdw 82 582

Dla ślusarzy

okupia do okien i drzwi narzędzia, wiertłarnia ręczna bardzo tania. Mickiewicza 9 m. 6. zdw 82 578

Srebrne

sztućce duża zastawa serwis do lukiery, serwis do kawy tace, półmiski talerze, cukiernice tace platerowane mahoniowe okazynie — Antykwarna Marcinkowskiego 29. Pw 3481-30.27

Antykwar

Antoniego Pióro — poleca rozmaite: meble srebra porcelana dekoracyjna, obrazy, sztychy brzozy — tania. Sprzedaż — kupno — komis. Pw 3512-30.24

Bryczkę

sprzedam. Piekarnia Szewska 12. rw 2404

Mieszkanie

pięciopokojowe meblami do odstąpienia. Oferty Kurjer Pozn. rw 2403

Rower

nowy maszyną do szycia tania. Słowackiego 48. mieszkanie 6. jw 1186

Pianino

Edke i maszynę do pisania „Ideal B“ tania sprzedam. Półwiejska 11. podwórce, lewo, III. prawo. zdw 82 559

Samochód

reklamowy i ciężarówka 4 tonn na dogodnych warunkach na sprzedaż Probiernia Kulawa — Św. Marcin 63. zdw 82 557

Pianino

okazyjnie. Wielkie Garbary 53. m. 39. zdw 82 570

Domek

2 pokoje, kuchnia, stajnia, ogród na sprzedaż. Cena 20 000 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 82 571

Skład

kolonialny, delikatosowy, 2 pokoje, kuchnia, magiel z powodu choroby sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 82 553

Bieliznę

pościelowa komplet a 12 — Piekary 2. m. 9. zdw 82 610

Zakład fryzjerski

3 pokojowe mieszkanie w Poznaniu tania Oferty Kurjer Poznański zdw 82 504

2 DLA DOMU

Pchły

a psów i innych zwierząt domowych usuwa w mig „Pulimors“. Wystarczy płynem tym zwrócić uwagę. Środek jest nieustraszone, niepalący, nieczujący. Do nabycia w każdej drogerii i aptece Chemiczna Fabryka Ordo Poznań, ul. Grunwaldzka 27. zdw 80 466

„Wpław przez Poznań“

5-ty doroczny wyścig pływacki o puchar

„Ilustracji Polskiej“

odbędzie się

w niedzielę, 31 lipca 1932 roku

o godzinie 12.



Start: z Łazienek Miejskich przy Drodze Dębińskiej.

Meta: przy ogrodzie Sobieskiego.

Zgłoszenia przyjmuje Okręgowy Związek Pływacki na pływalni związkowej, oraz Redakcja „Ilustracji Polskiej“, św. Marcin 70.

Pięciopokojowe

komfortowe mieszkanie z meblami zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański jw 1189

Pokój

z kuchnią wolny od 1. wprost od gospodarza. 29 m. 2 jw 1181

Przecznica

średniopokojowe komfortowe II. piętro. wprost od gospodarza. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 81 701

9 SZUKA MIESZK.

Zgóry

dać nie może. Jestem punktualnym płatnikiem. Stała lepsza posada szukam mieszkania 1-2 pokoi z kuchnią. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 82 045

3-4 pokoi

poszukuję bezdzietnej małżeństwo najchętniej w centrum, czynsz pewny i punktualny. Zgłoszenia tylko od właścicieli domów do Kurjera Poznańskiego pod zdw 80 454

1-2

pokoje z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 369

Mieszkania

jedno dwupokojowe z kuchnią poszukuje od gospodarza od 1 lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 547

2

pokoje z kuchnią od gospodarza, czynsz zgóry, samotna. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 336

Trzypokojowe

mieszkanie komfortowe potrzebne. Odstępne wykluczone. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 427

Mieszkania

jednospokojowe poszukuje bezdzietnej małżeństwo, czynsz zgóry od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 494

Mieszkania

2-czteropokojowe spiesznie poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 634

Portierstwa

poszukuje instalator z onatr. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 601

2

pokoje z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 583

W śródmieściu

poszukuje słonecznego, odnowionego mieszkania 3-4 pokojowego z pełnym komfortem, dobry płatnik. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 82 584

4-6

pokoje z kuchnią poszukuje komfortowego ciepłego 1 lub 2 piętro poszukuje wysoki urzędnik państwowy. Dzieńce handlowe wykluczone. Zachowanie spokoju, czystości regularna zapłata komornego zapewniona. — Oferty „Paz“ Aleje Marcinkowskiego 11. pod 56.76. Pw 3482-56.76

Poszukuje

się mieszkanie 6 pokojowego z komfortem, reprezentacyjnego w okolicy Teatru Wielkiego lub ul. Jasnej. Oferty z podaniem czynszu oraz warunków uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 82 541

Poszukuje

się mieszkanie 3 pokojowego z przynależnościami w okolicy ul. Dąbrowskiego lub Słowackiego. Oferty z podaniem czynszu oraz warunków uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 82 540

11 POKOJE UMEBL.

Pokój

frontowy, czysty. Półwiejska 33. I. prawo. miesz. 6. zdw 82 123

Niekrepujący

fortepianem. Wolnica 3 mieszkanie 9. zdw 82 345

Niekrepujący

dobrze umeblowany przy Alejach Marcinkowskich narożnik św. Marcina od 1. 8. panu na stanowisku. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 82 260

Dwa pokoje

umeblowane z osobnym wejściem do wynajęcia. Ul. Poznańska 76. m. 1. przy ul. Jasnej zdw 81 805/6

Jeden

dwa centrum ładnie umeblowane frontowy z balkonem, łazienka. Adres Kurjer Poznański zdw 81 876

Centrum

pokój 1 lub 2 osoby. Kreta 22. mieszkanie 10. zdw 81 882

Pokój

frontowy, niekrepujący wynajme. Matuszek. Działyskich 11. parter. zdw 82 235

Pokój

2 osobowy, elektryczność, słoneczny. Wynajme zaraz. Wielkie Garbary 36. mieszkanie 22 zdw 78 237

Jasna

12. I. lewo niekrepujący. zdw 81 464

Wszelkie wygody

pokój umeblowany z dobrem utrzymaniem lub bez. Słowackiego 37. m. 2. wysoki parter, lewo. zdw 81 804

Śródmieście

przy Zamku elegancki. Wały Jana III. 11. parter, prawo. zdw 81 906

Słoneczny

elektryczność, łazienka. Stroma 6. I. prawo, blisko Ratajczaka. zdw 82 152

Wspólny

panie. Dąbrowskiego 27. mieszkanie 13. zdw 82 361

Pokój

15 młodych panienec. Małeckiego 27. mieszkanie 6. zdw 82 342

Frontowy

czysty tania. Stroma 26. mieszkanie 10. zdw 82 340

Pokój

świeżo odnowiony. Ratajczaka 10. mieszkanie 5. zdw 82 335

Centrum

niekrepujący jedno, dwuosobowy pokój. Mielżyńskiego 22. I. mieszkanie 7. zdw 82 329

Umeblowany

Zielona 7. miesz. 10. zdw 82 328

Pokój

Poplińskich 11. mieszkanie 7. zdw 82 327

Pokój

1-2 panom wynajme. Kantaka 5. mieszkanie 4. front. zdw 82 326

Pokój

wynajme. Skarbowa 8. miesz. 4. zdw 82 325

Pokój

w śródmieściu. I. piętro, duży, jasny, dobrze umeblowany, elektryczność, centralne ogrzewanie, łazienka. Wrocławska 30. mieszkanie 5. zdw 82 324

Pokój

umeblowany małżeństwu używaniem kuchni, osobne wejście. — Marcelego Mottego 5. miesz. 12. zdw 82 323

Dla pp. adwokatów

4 piękne pokoje w śródmieściu blisko sądu na I. piętrze, cena 270 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 321

Pokoik

elektryczność. Skryta 1. mieszkanie 5. zdw 82 317

Pokój

od 1 lub 15 Wrocławska 9. mieszkanie 7. zdw 82 314

Wspólny

tania panienkom. Nowicka. Strzałowa 7. III. szeroka brama. zdw 82 419

Umeblowany

Wierzbicice 3 I. lewo. zdw 82 377

Dwóch

panów obiadam lub bez. Szewska 19. mieszkanie 4. zdw 82 402

Jasna

1 II. lewo ładny pokój. zdw 82 405

Pokój

z alkową na jedną lub dwie osoby do wynajęcia, elektryczność, łazienka. Ratajczaka 27 II. zdw 82 411

Pokój

wejście ze schodów. Marcelińska 3 I. lewo narożnik Grunwaldzkiej. zdw 82 388

Frontowy

elektryka. Kreta 24. miesz. 7. zdw 82 390

Pokój

Jasna 6/7. miesz. 8. zdw 82 382

Pokoik

wynajme. Niegolewskich 14. mieszkanie 13. podwórce. zdw 82 401

Pokój

Plac Działowy 10. mieszkanie 9. dzw 655

Pokój

paniom. Półwiejska 8 m. 6. dzw 82 422

Pokój

Mickiewicza 15. m. 1. zdw 82 482

Pokój

do wynajęcia. Szewska 19. m. 7. zdw 82 420

Pokój

frontowy, elektryczność 1-2. — Składowa 11. mieszkanie 9. zdw 82 418

2 pokoje

umeblowane. Ogrodowa 10. m. 8. zdw 82 462

Pokój

umeblowany front. klatka schodowa panu. Wroniecka 16. II. lewo. zdw 82 461

Czysty

słoneczny u samotnej. Kanałowa 6 parter, prawo. zdw 82 459

Pokój

utrzymaniem. Spokojna 27. m. 4 II. front. zdw 82 457

Pokój

umeblowany do wynajęcia. Kreta 4. m. 8. zdw 82 453

Dwuosobowy

klatki utrzymaniem 85. Babiniejskiego 7. m. 1. zdw 82 452

Centrum

pokój frontowy niekrepujący — fortepian. Murna 3 parter, prawo. zdw 82 451

Pokój

niekrepujący, słoneczny, wolny. Jankowski. Kreta 23. zdw 82 445

Pokoik

bez pościeli zaraz wynajme. Półwiejska 11. m. 5. zdw 82 443

Frontowy

umeblowany. Wielkie Garbary 53 m. 11. zdw 82 442

Pokój

Piekary 18. m. 19. zdw 82 441

Pokój

Prusa 18. m. 4. zdw 82 440

Pokój

umeblowany klatki — pierwszego. Gwarna 8. III. zdw 82 439

Wspólny

dla pań. Półwiejska 3. m. 25. zdw 82 438

Pokój

umeblowany utrzymaniem, elektryczność. Marcin 66. m. 10. zdw 82 435

Frontowe

jednospokojowy, dwuosobowy — elektryczność. Strzelecka 20. II. 9 zdw 82 421

Dla

dwóch panienek Górna Wilda 102. Cetner. zdw 82 434

Umeblowany

1-2 pokoi wynajme. Matejki 57. m. 2. zdw 82 431

Korzystnie

słoneczny. Matejki 1. miesz. 4. zdw 82 428

Frontowy

Półwiejska 3. mieszkanie 12. zdw 82 426

Marcina

14. mieszkanie 8. pokój 1-2 osobowy. zdw 82 471

Czysty

Kwiatowa 7. m. 10. zdw 82 470

Pokój

frontowy bez pościeli tylko dwóm panienkom. Rybaki 8. I lewo. zdw 82 469

Dwie

lub jedna Skarbowa 2. m. 7. zdw 82 468

Przyjme

panów na wspólny pokój. Skarbowa 21. skład. zdw 82 530

Klatki

elegancki. Czesława 17 a. m. 20. zdw 82 532

Pokój

skromny od podwórza wynajme. Matuszek. Działyskich 11 parter. zdw 82 534

Dwuosobowy

lub 1. św. Wojciech 21. m. 8. zdw 82 539

Niekrepujący

Aleje Marcinkowskiego 3 a. mieszkanie 9. zdw 82 533

Pania

na wspólny pokój. Marsz. Focha 67. m. 13 front. zdw 82 543

Dwuosobowy

śniadeckich 26. m. 2. zdw 82 542

Dwułóżkowy

25. Szamarzewskiego 34 — 18. zdw 82 575

Pokój

1-2 osobowy zaraz. Słowackiego 48. mieszkanie 6. jw 1159

Z klatki

elektryczność. I. ptr. Dąbrowskiego 70. m. 24. zdw 82 572

Niekrepujący

panienkom, używanie kuchni. — Kraszewskiego 23. m. 6. jw 1183

Pokój

obiadami — bez. Matejki 63. m. 1 jw 1187

Niekrepujący

frontowy, elektryczność, Stroma 7. I. ptr. m. 4. zdw 82 581

Pokój

dwuosobowy Rybaki 9. m. 3. zdw 82 465

Ratajczaka

11a. m. 69. zdw 82 464

Centrum

komfortowy, niekrepujący, wygod. telefon, wynajme 27 Grudnia 10. m. 2. zdw 82 500

Pokój

elektryczność Uniwersytetu blisko Składowa 1. 15. zdw 82 498

Działyskich

2. mieszkanie 2 pokoje dla inteligentnych pań lub kształcących się panienek z utrzymaniem tania bez zdw 82 496

Z klatki

schodowej umeblowany panu lub pani. Chwaliszewo 69. m. 13. zdw 82 493

Pokoik

Łąkowa 16. mieszkanie 5. zdw 82 491

Panienkom

Wrocławska 30. miesz. 9. zdw 82 138

Pokój

klatki schodowej tania wynajme. Zielona 3. m. 22. zdw 82 487

Pokój

umeblowany, dwuosobowy wejście osobne. Stary Rynek 92. m. 7. zdw 82 435

Pokój

Dwa
pokoje biurowe składnice i garaż do wynajęcia. Św. Marcin 46. mieszkanie 4. zdw 82 385

Małego
lokalu na warsztat mechaniczny poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 563

Ubikacji
na składnice paszy poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdw 82 502

Budynki
fabryczny na składnice fabryki wynajme. Zgłoszenia portier Marzafka Focha 80. zdw 82 486

14 DZIERŻAWY

Polowanie
w majątku prymasowskim, w Kamieńcu, pow. Mogilno, jest do zażyczenia polowanie (ca. 935 mórg roli i ca. 1100 mórg jeziora). Warunki wyłożone w biurze parafialnym w Kamieńcu. — Pismienne oferty uprasza się dożyć do 7 sierpnia tamże. zdw 729

Blawat
mniejszy, dla panien, dobrych krawcowych, na miejscu brak, z powodu zamążpójścia do wyjątku. Miłostaw, Wrzesnia 16. zdw 82 148

Restauracja kawiarnia
z ogrodem od zaraz do wydzierżawienia. Starościńska 1. zdw 82 362

Poszukuje
piekarni z mieszkaniem w mieście lub na wsi, w której kościelnej. Zgłoszenia Nijawski, Środa, Aleja 4. zdw 82 331

15 LETNISKA I UZDROWISKA

Krynica
uroczy położony pierwszorzędnym pensjonat „Reduta” (5 minut od Nowych Łazienek) pokoje słoneczne z balkonami — doskonała kuchnia, ceny kryzysowe. Otwarty cały rok. Do dyspozycji PP. Kuracjuszy własny powóz dw 612

Jastrzębia Góra
nad Bałtykiem, pierwszorzędnym pensjonat „Pilić”. Jagodzik polski pokoje, ceny niskie, dojazd Włocławek, Informacje pocztą Jastrzębia Góra. nw 4 006

Letnisko
obok Miłostaw, pierwszorzędnym pensjonat „Reduta” (5 minut od Nowych Łazienek) pokoje słoneczne z balkonami — doskonała kuchnia, ceny kryzysowe. Otwarty cały rok. Do dyspozycji PP. Kuracjuszy własny powóz dw 612

Żeglistów
Pensjonat „Zorza”
polecą czyste, ładne pokoje z dobrem 4 razowem utrzymaniem. Ceny niskie. zdw 82 281

Letniska
linia Ostrów — Poznań poszukuje urzędniczka. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 379

Poronin — Suche
pod Zakopanem pensjonat „Szaryta” polecą pokoje słoneczne z pięciorazowym utrzymaniem. Klienci nie opłaca. Zniżka kolejowa 50%. Blisko las, plaża. Kuchnia smaczna. Cena 5,50 na sześcien, zdw 82 444

Letnisko
Błotkowo, poczta, stacja Lipno-Nowe, pow. Kościan, piękne wśród lasów, przyjmują jeszcze letników na sierpień — wrzesień obfitem utrzymaniem wyjątkowo 3,75 dziennie. nw 4234

TEATRY

Teatr Polski: Dziś — „Katarzyna II.”
Piątek, 29. 7. — „Katarzyna II.”

Teatr Nowy: Dziś — „Szczer hotelowy.”
Piątek, 29. 7. — „Szczer hotelowy.”
Sobota, 30. 7. — „Szczer hotelowy.”
Niedziela, 31. 7. — „Szczer hotelowy.”

DZISIAJ W KINIE

Apollo: Zdradzieckie światła.
Aurora: „Romans nad Rio Grande”.
Colosseum: Okręt zesłańców.
Corso: „Tajemnica kajuty okrętowej” oraz „Cowboy i księżniczka”.
Metropolis: Raj ukradziony.
Muza: „Zemsta przeszłości”.
Odeon: Księżniczka Dunaju.
Orzel: „Siła przed prawem” i „Panienka z obiektywem”.
Roxy: „Ślomień wódka”.
Sfinks: Tyranja miłości oraz „Bohater przestworzy”.
Słońce: „W mrokach Wielkiego Miasta”.
Tęcza: „Pod Bandą Miłości”.
Wilsona: „Uwiedziona”.

Puszczykówko 47
willa Zofia, pokoje, weranda, kuchnia zdrowa. zdw 82 449

16 OSOBISTE

Ostrzeżenie
W nocy z 23 na 24 lipca r. b. zostały mi skradzione: 1 udział 5% dolarówki III, emisji nr 387 055 i udział 3% premijowej pożyczki budowlanej nr 529 377. Ostrzeżam przed kupnem takowych i zarazem upraszam proponujących sprzedaż wymienionych nr, wskazać najbliższemu posterunkowi policji, Ludwik Sobkowiak, Poznań, ul. Wały Jagiełły 20. zdw 82 460

Ważne dla wszystkich pracodawców!

Dnia 11-go lipca r. b. weszła w życie ustawa, dotycząca zmian w zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, która przepisuje nowe formularze, i to:

Zawiadomienie o robotnikach zatrudnionych względnie nowo przyjętych,
Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych,
Zaświadczenie, ważne wyłącznie przy zgłaszaniu prawa do korzystania z zasiłków z Funduszu Bezrobocia.

Powyższe przepisowe formularze po 2 grosze za egzemplarz są do nabycia w

Drukarni Polskiej S. A.
w Poznaniu, Św. Marcin 70.

zw 15 353-4

Za
długi zrobione przez Stanisława Książkiewicza, oraz jego żony Apolonii na rachunek restauracji ul. Polwieska 33, nie odpowiadam. Antoni Schneider, właściciel. zdw 82 483

21 ZGUBY

Unieważniam
zagubiony wykaz osobisty oraz książeczkę wojskową wystawioną przez P. K. U. Poznań, Ważyński Alojzy. zdw 82 285

Wilg
zaginął, przyprowadzenie za odškodowaniem. Wawrzyniak 43, mieszkanie 10. jw 1183

Zgubiono
książeczkę wojskową i wykaz osobisty nazwisko Mieczysław Jagodziński, Zdzichowa, pow. Gniezno. nw 4231

22 ROZMAITE

Pisanie
adresów wydam w domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 458

Tysiące chorych
na katar żołądka wzdęcia kurcze, bóle niestrawności, zgagę, nudności, wymioty, brak apetytu, odrębne osłabienie etc. Odzyskał zdrowie używając ziółka sławnego na cały świat Doktor Dettla profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zadzwoń bezpłatnie broszurę pouczającą. Adres: Laska, Apteka. Pw 3 154/5-62, 65/4

W celach
propagandowych przeprowadzamy za zniżką opłatą i opienię pluskiem zapomocia świec gazowych „Gazo-Tox”. Prosimy o zgłoszenia do Fabryki Chemicznej „Ordo” Poznań ul. Grunwaldzka 27 telefon 76-12. zdw 81 455/6

Instalacje
i naprawy elektrotechniczne, telefoniczne, radiowe wykonuje okazanie tanio dobry fachowiec. Zgłoszenia uprasza Kurjer Poznański zdw 82 096/7

1,45
pożyczki jedwabne do prania i jedwab 2,90, złoty Bemberg od 3,25, pożyczka jedwabna niedość, niożonej trwałości od 3,90 pożyczki maco- co od 45 gr, jedwabny flor od 95 gr, 1 a pożyczka po- czworna od 1,90 fil d'ecosse od 2,90 poczworny fil d'ecosse od 3,25 Dzieciatko nr 5 od 60 gr 10 nr od 80 gr skarpetki męskie od 45 gr deseniove od 75 gr poleca po- znacznie zniżonych cenach w wiel- kim wyborze specjalny magazyn pożyczek i fabryka bielizny J. Schubert Poznań, ul. Wrocław- ska 3. Ceny niskie — towary trwa- ły. Pw 3124-24,6

Akumulatory
ładujemy, naprawiamy, tanio do- kładnie. Wymieniamy za dopła- tą na nowe „Ogniwo”. Poznań, Wielkie Garbary 19. Pw 3 145-29,46

Książkowy - bilansista
z dłuższą praktyką samodzielnego rewizora i zaprzysiężonego rze- czoznawcy i rewizora ksiąg przy- jemnie dorywcze prowadzenie ksiąg handlowych stały nadzór nad buchalterią lub organizowanie buchalterii o każdej porze dnia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 76 933

Koldry
wykonuje stare przerabia Smo- czeńska Kwiatowa 8. zdw 81 328

Poważny przemysłowiec
przyjmuje przedstawicielstwo firm pierwszorzędnym. Biuro i telefon przy ul. Św. Marcina. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 553

23 OŻENKI

Wdowiec
3 chłopców poszukuje żony i do- brej matki. Cośkolwiek gotówki pożądan. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 322

Szatynka
lat 35, pozna poważnego pana na stanowisku Cel matrymonijalny. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 320

Kawaler
lat 33, urzędnik poszukuje pan- ny ładnej, gospodarniej celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 413

Nauczycielka prywatna
z pozwoleniem zakres wstępnych i 3 kl. gimn., muzyka, referencje. szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 365

Bufetowa
działa, z dobrymi świadectwami, przyjmie posadę. Miejsceowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 382

U samotnego pana
w lepszym solidnym domu do sa- modzielnego prowadzenia domu, kasy książkowskiej, interesu etc., na majątku lub w mieście poszu- kuje starsza skromna, lepszej ro- dziny rutynowana siła (siostra). Oferty uprasza Kurjer Poznański zdw 80 905

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 550

Polecona
uczciwa, dziewczyna poszukuje posady lub posługi z gotowaniem. Dąbrowskiego 46 m. 7. jw 1190

Dziewczyna
do prac domowych z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 565

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 551

Posługi
poszukuje dobrem gotowaniem, praniem. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 82 563

Panienka
do piekarni lub cukierni szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 536

Kucharka
z dobrymi świadectwami szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 531

Młodsza
posługaczka z praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 395

Dziewczyna
z praniem gotowaniem do wszy- stkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 393

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 390

28 WOLNE MIEJSCA
Panna
do wyreczania, z gotowaniem, szyciem i haftem potrzebna od 1 sierpnia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 787

Szwaczka
koszule, wierzchnie, nocne kale- sony itd. samodzielną do miasta powiatowego Poznańskiego zaraz. Wskaże Kurjer Poznański zdw 82 094

Indywidualne
warunki dla organizatorów i za- stępców losowych ofiaruje solidna firma. Zgłoszenia „Poltek” — Lwów, Zimorowicza. nw 4 287

Pomocnik farmaceutyczny
z egzaminem wojewódzkim wyro- bów Oferty „Par” Toruń Bran- za drogerijno - apteczna. Porto załączyc. Pw 3479-64-178

Stolarz
politycznik potrzebny kilka dni do planowania. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 337

Zegarmistrz
szukający egzystencji potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 380

Kuśnierka
biegła do wykończania wszelkich prac na stałe zaraz. Skład futer. Wodna 1. zdw 82 836

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego po- trzebna od 1 do starszego pań- stwa. Zgłoszenia od 9-3. Flud- sińska Wielkie Garbary 14. I. zdw 82 387

Służąca
potrzebna. Rybaki 20 Włodar- czak. zdw 82 384

Podróżujący
zaprowadzony dobrze w biurach adwokackich, rejentach otrzyma zastępstwo na dobre artykuły przy wysokiej prowizji. Zgłosze- nia z podaniem dotychczasowej pracy i poważnych referencji do „Par” Toruń, Szeroka 42, pod „Papiery”. Pw 3461-64-176

Dziewczyna
skromna, zaufana poszukuje po- sady posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 480

Dziewczyna
poszukuje jakiegokolwiek posady lub do dzieci. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 82 474

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem szuka posady od 1. najszybciej do 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 655

Prasowaczka
na płaszcze i suknie w średnio- ściu w średnim wieku szuka od- powiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 620

Dziewczyna
do prac domowych poszukuje po- sady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 552

Służący
poszukuje posady pracować w dużych domach. Jaskiewicz, Fre- dry 6. zdw 82 370

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, cośkolwiek go- toowaniem poszukuje posady 18. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 343

Pracznia
poszukuje prania w domu i poza dom po niskiej cenie. Generała Prądzyńskiego 23 m. 4. zdw 82 573

Dziewczyna
kucharka samodzielną, z dobrymi poleceniami, szuka posady od 1. 8. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 400

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. 8. tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 404

Nauczycielka
wychowawczyni, pozwolenie na- dowe, młoda, szuka posady wyre- sznia. Francuski fortepian. Do- bre świadectwa. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 391

Uczeń drogerijny
z dwuletnią praktyką poszukuje posady Feliks Nowak, Ostroróg, Zamkowa, powiat Szamotyły. zdw 82 508

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego do dziec- także na wyjazd szuka posady od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 535

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady do lepszych państwa 2-3 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 396

Szukam
posługi przed — po południu z dobrem gotowaniem do wszyst- kiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 454

Służąca
umiejąca gotować, szyc poszuku- je posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 546

Fryzjerski
pomocnik poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Zgłosze- nia Kurjer Poznański zdw 82 561

Panna
znająca szycie i haft, może się również zająć gospodarstwem, szuka posady wyreczycielki lub do niemowlęcia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 82 447

Posługaczka
poszukuje posługi trzy razy w ty- godniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 425

Osoba
poszukuje posady wiek średni, e- nergiczna, zdrowa, obeznana wsze- lkiemi pracami domowymi, sztyw- nam prasowaniem, szyciem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 499

Dziewczyna
skromna, zaufana poszukuje po- sady posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 480

Dziewczyna
poszukuje jakiegokolwiek posady lub do dzieci. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 82 474

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem szuka posady od 1. najszybciej do 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 655

Prasowaczka
na płaszcze i suknie w średnio- ściu w średnim wieku szuka od- powiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 620

Dziewczyna
do prac domowych poszukuje po- sady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 552

Służący
poszukuje posady pracować w dużych domach. Jaskiewicz, Fre- dry 6. zdw 82 370

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, cośkolwiek go- toowaniem poszukuje posady 18. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 343

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 550

Polecona
uczciwa, dziewczyna poszukuje posady lub posługi z gotowaniem. Dąbrowskiego 46 m. 7. jw 1190

Dziewczyna
do prac domowych z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 565

Dziewczyna
wiejska poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 551

Posługi
poszukuje dobrem gotowaniem, praniem. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 82 563

Panienka
do piekarni lub cukierni szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 536

Kucharka
z dobrymi świadectwami szuka posady w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 531

Młodsza
posługaczka z praniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 395

Dziewczyna
z praniem gotowaniem do wszy- stkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 393

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 390

28 WOLNE MIEJSCA
Panna
do wyreczania, z gotowaniem, szyciem i haftem potrzebna od 1 sierpnia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 81 787

Szwaczka
koszule, wierzchnie, nocne kale- sony itd. samodzielną do miasta powiatowego Poznańskiego zaraz. Wskaże Kurjer Poznański zdw 82 094

Indywidualne
warunki dla organizatorów i za- stępców losowych ofiaruje solidna firma. Zgłoszenia „Poltek” — Lwów, Zimorowicza. nw 4 287

Pomocnik farmaceutyczny
z egzaminem wojewódzkim wyro- bów Oferty „Par” Toruń Bran- za drogerijno - apteczna. Porto załączyc. Pw 3479-64-178

Stolarz
politycznik potrzebny kilka dni do planowania. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 337

Zegarmistrz
szukający egzystencji potrzebny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 82 380

Kuśnierka
biegła do wykończania wszelkich prac na stałe zaraz. Skład futer. Wodna 1. zdw 82 836

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego po- trzebna od 1 do starszego pań- stwa. Zgłoszenia od 9-3. Flud- sińska Wielkie Garbary 14. I. zdw 82 387

Służąca
potrzebna. Rybaki 20 Włodar- czak. zdw 82 384

Podróżujący
zaprowadzony dobrze w biurach adwokackich, rejentach otrzyma zastępstwo na dobre artykuły przy wysokiej prowizji. Zgłosze- nia z podaniem dotychczasowej pracy i poważnych referencji do „Par” Toruń, Szeroka 42, pod „Papiery”. Pw 3461-64-176

Dziewczyna
skromna, zaufana poszukuje po- sady posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 480

Dziewczyna
poszukuje jakiegokolwiek posady lub do dzieci. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 82 474

Dziewczyna
samodzielną gotowaniem szuka posady od 1. najszybciej do 2 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 655

Prasowaczka
na płaszcze i suknie w średnio- ściu w średnim wieku szuka od- powiedniej posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 620

Dziewczyna
do prac domowych poszukuje po- sady za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 552

Służący
poszukuje posady pracować w dużych domach. Jaskiewicz, Fre- dry 6. zdw 82 370

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, cośkolwiek go- toowaniem poszukuje posady 18. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 343

Pracznia
poszukuje prania w domu i poza dom po niskiej cenie. Generała Prądzyńskiego 23 m. 4. zdw 82 573

Dziewczyna
kucharka samodzielną, z dobrymi poleceniami, szuka posady od 1. 8. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 400

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 1. 8. tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 404

Nauczycielka
wychowawczyni, pozwolenie na- dowe, młoda, szuka posady wyre- sznia. Francuski fortepian. Do- bre świadectwa. Wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 391

Uczeń drogerijny
z dwuletnią praktyką poszukuje posady Feliks Nowak, Ostroróg, Zamkowa, powiat Szamotyły. zdw 82 508

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego do dziec- także na wyjazd szuka posady od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 535

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady do lepszych państwa 2-3 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 396

Szukam
posługi przed — po południu z dobrem gotowaniem do wszyst- kiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 454

Służąca
umiejąca gotować, szyc poszuku- je posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 82 546

Fryzjerski
pomocnik poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Zgłosze- nia Kurjer Poznański zdw 82 561